

MÁSNAP REGGEL.

OKTOBER 31.

MÉG EGYSZER KÁROLYI.

Különböző híradások alapján a Szabadság is híradással volt felülre, hogy a magyar kormány elfogadta...

Károlyi politikailag halott. Anyait pedig még megmaradt hívei is elismernek, hogy legjobb esetben is tetszhalott. Belélt volna, minden különösebb veszedelem nélkül.

Azért a Magyarországra szakadt katasztrófaért, amelyért most Károlyit állítják oda egyedüli bűnbaknak, nem egyedül Károlyi a felelős.

Visszatérő látvány. Csak az a szennyes áradat hagyhatott vissza ilyen undorító iszapot, amelynek hulláma a közelmúltban seprte végig Magyarországot.

Eppen ma érkezik egy hír arról is, hogy Károlyi megint Amerikába készül, hogy egy újabb magyar fordalommal előjara gyűjtöns nagyobbat öszegzet.

Földet ígért Károlyi a népek s mert a hadsereget leszerelte, a föld a szlávoknak, románoknak jutott.

Kenyeret ígért Károlyi a népek s az amerikai magyarok gyűjtönek most betevő falatra valót az éhenhaló magyaroknak.

4 százelek kamatot fizetek betétek után KISS EMIL BANKÁR 133 SECOND AVE. NEW YORK.

A szénbányászok válasza az elnök ultimátumára.

A United Mine Workers of America tisztviselői a következő nyilatkozatot adták ki:

A United Mine Workers konferenciája, amely a nemzetközi végrehajtó tanács, valamint a központi kerület munkabérszótárgyalásának tagjaiból, továbbá a United Mine Workers kerületi elnökeiből állott, a legnagyobb gondossággal mérlegelte az Egyesült Államok elnökének a nyilatkozatát, amely nemrég jelent meg a sajtóban és amely a bitumen szénbányászok november elsejére hívott sztrájkjával foglalkozott.

Az egész helyzet képe azt mutatja, hogy a bitumen szénbányászok sztrájkja el nem kerülhet. A United Mine Workers uniójának szabályszabó ülése az Egyesült Államokban szeptember 25-én megtartott konferenciája rendelte el a bitumen szénbányászok sztrájkját november elsejére arra az esetre, ha addig a munkabérszerződés dolgában egyezés nem jönne létre.

Minthogy pedig a szervezet legfelsőbb hatáskörű testülete intézkedett ebben az irányban, a szervezet más képviselője ezt a határozatot hatályon kívül nem helyezheti. A tényállás, hogy ezt a sztrájkot ugyanaz a legfelsőbb hatáskörű testület rendelte el, amely annak idején jóváhagyta a most hatályát vesztett bérszerződést.

A sztrájkért a felelősség a bányatulajdonosokat illeti, akik nem voltak hajlandók tárgyalás alá venni az új bérszerződést, dacára annak, hogy a bányászok képviselői ezt többször sürgették és erre őket ismételtlen fel-szóltatták.

Igen mélyen fekvőek azok az alapok, amelyek a bányászokat erre a drasztikus akcióra késztették. A munkabérek két évtized alatt ugyanaz maradt. Már egy év alatt azért folyomadtak Dr. Garfield fűtőanyag-biztosítók és innen az Egyesült Államok elnökéhez, hogy emeljen fel a munkabéreket arra a színvonalra, amely a mai drága megélhetési viszonyok között elégséges.

Ezt a kérelmüket azonban visszautasították. Ennek dacára...

azonban folytatták a szénbányászokat egész mostanáig, amikor is a bérszerződés lejártával elvannak határozva arra, hogy a panaszalkra orvoslást szerezzenek.

A bíróságok kimondották, hogy a munkásságnak joga van a sztrájkra és joga van arra, hogy akár egyenként, akár együttesen abbahagyja a munkát a panaszaink orvoslását ki-készítségükre. Ennek a szabad kormányrendszernek alkotmány-jogot ad a munkásnak arra, hogy dolgozzék, avagy abbahagyja a munkát, akár egyenként, akár együttesen.

A bányászok tehát csupán azt a jogot gyakorolják, amelyet az alkotmány ad meg nekik és amelyet a kormány képviselői túllélik el nem vehetnek, amikor abbahagyják a munkát azért, hogy a panaszalk orvoslattassanak.

A bányászok képviselői készen állanak arra, hogy a bányatulajdonosokkal összejöjjenek egyezkedés céljából és azért, hogy kölcsönös megegyezéssel véget vethessenek a mai szomorú állapotnak. Bárkinek is hívják meg ilyen gyűlésre, megfognak jenni és törekedni fognak tisztességesen arra, hogy az igazság és méltányosság elvének alapján béregyezményt köthessenek, amely egyezmény egye-dül lesz képes arra, hogy a bányászokat a munkába vissza-vezesse és a nemzetnek a szük-séges szénmennyiséget biztosítsa.

Határozatlan állítjuk, hogy a bányászok célja nem más, csak az, hogy kötelező béregyezményt kössenek. Összes követeléseik bele vannak foglalva a bányatulajdonosoknak átadott bérajánlatba és valamennyien egyezkedés tárgyai lehetnek. Tudatában annak a nagy felelősségnek, amely a szénbányászok képviselőinek vállain nyugszik, mást nem tehetünk, mint azt, hogy végrehajtjuk a United Mine Works konvenciójának a határozatát. A kocka el van vetve és amennyiben az ipari harc-térre kell vinni a dolgot, a felelősség ezért tisztán és kizárólag a bányatulajdonosokat terhel.

Határozatlan fogalmak.

Munkás és tőkes. — Alkalmazó és alkalmazott.

Mig a minap balul végződött washingtoni ipari konferencia azért volt elfogalva, hogy bizonyos nagyfontosságú határozatok hozzon, addig a szemlélt szerepét betöltő közönség azoknak a fogalmaknak pontosabb meghatározására íránt érdeklődhetett volna náluk, amely fogalmakat, — minden pontosabb meghatározás nélkül oly sűrűn használtak.

Égy pl. a konferencia három csoportra oszlott. A tőke, a munka és a közönség csoportjára. Nagyon jól tudjuk azonban, hogy a tőke és a munka is közönség. Ha egy kiesit gondolokunk felette, azt is észrevehetjük, hogy Amerikában a munkásoknak nagy része tőkes is. És a legtöbb amerikai tőkes ugyancsak szorgalmas munkás. Ezeket a fogalmakat csak utas-sarki szónokok keverik úgy, hogy sajátját hallgatójainkat maszlagolhassák.

A Tőke és a Munka kifejezéseket az utóbbi időben sokat diszkreditálták éppen a pontos meghatározás hiánya miatt. Rájövünk erre, ha komolyabban kezdünk gondolkodni az ipari problémák felett. Amikor tehát az egymással ellentétes érdekek vagy érvek megvitatásáról van szó, inkább használják az alkalmazó és alkalmazott kifejezéseket az előbbie helyett.

A fogalmakat azonban nem határozzák jól meg ezek a kifejezések sem. Olvashattuk pl. hogy Mr. Gary az alkalmazók csoportja nevében beszélt a konferencián. Holott Mr. Gary maga is alkalmazottja az acél-trósznek. Viszont Gompers vagy Morrison nem alkalmazott. Évek óta nem dolgozik már egyik sem a maga ipari szakmájában.

Használhatná valaki azt az elnevezést, hogy Gary képviseli az alkalmazókat, Gompers pedig az alkalmazottakat. Erre azt lehetne válaszolni, hogy Gompers szintén képvisel alkalmazókat.

s hasonlóképpen Gary alkalmazott. Mert, hogy az acéltrósz példája mellett maradjunk, annyok részvényesei között igen sok van, aki a vállalatnak alkalmazottja is. Amennyiben a munkás vagy alkalmazott osztályozás alá veszik őket, úgy Gompers képviselheti őket. — Azonban, mint részvényesek: alkalmazók s így a képviselőjük Mr. Gary.

Elméleti emberek és propagandisták, akiknek megvan a maguk receptje az emberiség minden bajára, ezeknek a fogalmaknak ilyen magyarázatására azt mondatják, hogy csupa okoskodás vagy porhintés. Holott nagyon is lényeges dolog annak a kimutatása, hogy az amerikai társadalom tagjai nem élnek egymástól légmentesen elzárt kalitkában, hanem nagyon is rá vannak utalva egymásra.

Tekintsük a bányászokat, a kik egyen most készülnek megkezdeni a sztrájkot, hogy az igazságra hivatkozva kiküzdjék maguknak a hat óras munkaidőt, az ötnapos munkahetet s a 60 százalékos munkabéremelést. Ebben az esetben bizonyos, hogy olyan munkásokról van szó, a kik alkalmazottak. S mégis, a jobban fizetett bányászok között nemcsak sok a birtokos és a tőkes, de sok az alkalmazó is, aki segéd-munkaerőt fogad magának. A házmesterek szakszervezetének tagjai szintén alkalmazók és alkalmazottak egy-szerre, mert segédmunkást alkalmaznak, akiket a maguk profi-tójából fizetnek, épenugy, mint a háztulajdonos a házbérszalonból fizeti őket. Az újságírók alkalmazók, noha, mint szakszervezeti emberek, az alkalmazottaknak valamelyik vezére képviselnek őket.

Amerika népének igen nagy része alkalmazó és alkalmazott, — munkás és tőkes egyben. Bizonyos ferelemek idején ezért néreinek fel váratlan tapasztal-

latok. Aki magát valami "más" osztályhoz tartozónak tartja s másokat támadni kezd, hirtelen rájön, hogy a támadás neki magának is ártalmára van. A fogyasztó rájön, hogy termelő is, és viszont a munkás, hogy kapitalista is, stb.

Nem érdektelen, ha az életbiztosítási kötvénytulajdonosok esetét is megfigyeljük. Ebben az osztályban az ember tökébe-fektető is, mert a biztosítás értéktelen lenne, ha az érte járó fizetéseket nem fektetnék be gyűmölésözlög. A munkás vagy hivatalnok tehát ilyen esetben kapitalista, tökébefektető is, mert a biztosítás értéktelensége, tökébefektetőket, alkalmazókat támadja, tulajdonképpen támadja saját-magát is.

Valószínű, hogy ha az érdekeknek ezt a szövődését alaposabban tanulmányoznánk, kevesebb lenne a demagógiából hu-zott haszon s a közügyek inté-zését több igazság vezetné.

Uj színház.

Nem tudom biztosan, félhivatalosan, félfüllel hallottam csak, hogy New Yorkban új színházi vállalkozás kezd meg működését a közel jövőben. A vállalkozó név — felhatalmazás híján — nem árulhatom el. Annyit csak, hogy magyarok, előkelő művészemberek, de nem magyar színházat csinálnak, amerikai, nagyarányú, biztató jövőjűt.

A cég egyik tagja ismert rajzoló-művész, pénzembere egy ismert mozgókép vállalkozó és nagyon tehetséges, sokat küzdött, izig-izéig színházi embert keresetek maguknak, aki muzsikával címezze fel az előadó darabokat. A darabokat pedig egy orvos-író "amerikanizálja", orvos, akinél nagyszerűbb, teltebb meséjű, poentirozotabb dalszövegeket talál senki se es-nél ma a Broadwayn, ahol pedig százával szaladgálnak a hivatásos, jönevű, sok sikert látott szövegírók. A "szakértő" pedig tősgyökeres amerikai ember, színházi tábornok, kulisszahá-vezér, aki vagy husz esztendeje a legelőkelőbb színházi vállala-tok élén állott Londonban és New Yorkban.

Kelle-e ennél több?

Nem, szerencsésebb társulást el sem lehet képzelni. Van New Yorkban egy nagy operett-célg, amelynek tulajdonosa — Buda-pestben is jól ismerik, sokszor járt ott — sokszor kijelentette, hogy elfogult a magyarokkal szemben. Európa legtehetségesebb fajtájának tartja őket és amit magyar ember hoz nekik, azt azonnal elolvassa, megkritizálja a két-kézzel fogadja. Mert a legtehetségesebb faj egy tagja hozta. Ilyen híre van színházi körökben a magyarnak New York városában, minden bes-mérlés, minden tülekedés, minden kitérési szándék ellenére is. Mert ne legyünk hát mink ezzel a vállalkozással szemben, amelynek vezetőiről biztosan tudjuk, milyen sokat érnek, el-göglünk! Mert ne kísérjük ag-góddó figyelemmel a kísérleteit, márt ne lelkesedjünk a sikereire, mert! Hiszen magyarok csinál-ják. Európa legtehetségesebb emberei, fajnunknak előjáró, előharcoló fiai, magyarok, mű-veltek, okosak, akik ennek az országnak csak szépet, csak jót adhatnak.

A színház ma már az összes művészeteket felöleli. Irodalom kell, hogy legyen benne, piktúra kell, hogy legyen benne, igazi muzsikára van szüksége, igazi, artisztikus megismerésre, teljes hozzáértésre. Amerikában a ne-mesebb művészi irány előjete-le — még az operetben is — csak nagyon rövid idő kérdése. És csak büszké lehetünk rá, ha ezt az irányt először magyarok juttatják diadalra. Hogy pedig irodalmilag jól lesznek a dol-gaik, azt az orvos-író biztosítja, a díszleteknek és ruháknak stilszerűségét, harmóniáját a rajzoló-művész és a muzsikáról majd a nagyon tehetséges mu-zsikus gondoskodik.

Reméljük, hogy anyagilag e színházi vállalkozás épen úgy sikerül majd, mint ahogy mű-vészileg egész bizonyosan sike-rűlni fog.

Ljnx.

AKAR UTAZNI AZ OHAJAZAI UTLEVELT MEGSZEREZNI. FORDULJON BIZALOMMAL MORRIS ENGL BANKHOZ. 129 GREENWICH STREET, NEW YORK, N. Y.

LEGYEN TÜRELEMMEL ÉS VÁRJON EGY NAPOT

mig a hozzánk irt levelére a választ megkapja. A válaszból megtudja a valóságos magyarországi helyzetet és meggyőződhetik, hogy ószi- te és érdek nélkül tanácsot adunk. Csak haaz- nára válik, ha tanácsunkat megfogadja.

A LEGMEGBIZHATÓBB BARÁT

a Bankkönyv. Ha pénzt birtos bankba helyel el betegség, munkanélküliség esetén mindig számíthat pénzére. Ha megőregszik, nem szorul senkire, mert megtakarított pénzéből és a ka- matokból függetlenül megélhet.

Pénzt helyezze el nálunk mint

BANKBETÉTEK

Bankunk sziklaszilárd, az alaptőke tartalék és betétek összege jóval felülhaladja a 2,000,000.00 dollárt.

Pénzt nemcsak gondosan megőrzük, de betéte után kamatot is fizetünk. Betétkönyves- ségére haladéktalanul elküldjük és pénzt kíván- ságára bármikor kamatostul kifizetjük.

FIGYELEM

Augusztus 30-án Felső-Magyaror- szágba küldött pénzeket a posta szeptember 19-én kifizette. A feladó- vevényeket ügyfeleinknek már ki is küldöttük.

NÉMETH JÁNOS ÁLLAMBANK

1597 Second Avenue corner 83rd Street New York City.

LOPOTT A CSÁSZAR? Betegek figyelmebe

Egy nagyon értékes gyémántot vitt magával, mikor elmentekült, Németországból.

FRANK G. NUNN 3924 LORAIN AVENUE, Turn Hallal szemközt. Unio Ambulance, — Invalíd kocsik. Bell Harvard 1711. — Cuy. Lorain 118

MAGYARORSZAGBA MINDENFELE ARUT SZALLITUNK.

30 éves tapasztalatunk van a szállítás terén a Hamburg-Amerikai vonalán. A legjobb minőségű élelmiszereket szállítunk egyik külfö- legességünk. Kivánatra árjegyzéket küldünk. Sajátmagya által co- magolt élelmiszereket és ruhát tartalmazó ládákat a legalacsonyabb áronak szállítjuk. Küldje be azt az állítástírási raktárunkba. Nagyból küldeményeknél árengedmény. Az átszállításért kezeskedünk.

American Merchants Shipping & Forwarding Company Central Savings Bank Bldg. Corner 4th Ave. and 14 St. NEW YORK CITY.

EUROPÁI KÉPVISELŐNK: Joh. Heckemann, Hamburg, Bremen, Geestemünde

FONTOS ÉRTESETÉS A MAGYARSÁGHOZ!

Most, mikor oly égető szüksége van csa- ládjának otthon segítségre és az itt lévő- nek jó tanácsra, forduljon bizalommal

RÓTH JÓZSEF ÉS FIA

Bankházához 401-403 Jerome Avenue, McKeesport, Pa.

mely bank 35 éve szolgálja a Monongahela völgyi magyarságot becsületesen és tisz- tességesen. Forduljon hozzá most, mikor a pénz árfolyama naponta változik és mi- kor annak kifizetése otthon oly sürgős.

HAZA ME A Szibé difolyo Varsó lengyel pénzel. egyébbe hogy ságból s vezető sába, az Kereszt Késztáre van, ak hazamei a Szibé difolyo becsülk. A haza gondot mányána san, éhe meg és kormány táskrukl. már töb Amerika ségét eb szivü ar ték, hadi ent el hadifogl. A UN Washi Gompert ion of va esüti konfere vetek Washing tartani. FELEL Bűntetők a bárki. Azok nek háza május 27 tottak, b szövetség vény me Washi szövetség ilyen ház felölések seért, m nagy pé természet- esetben, ról, hog lonban a A szöv mindenit mozzal készital kat. A NÖM Washi munka napi érdeklőd- kérdése amerikai gyermekek viselője. kok sorá ne bocsá ket ipari rendbeli meg ped erő és é jat. Landov cseh-szlov elfogadta nyelven s az intézk fiatal es a gyerme nak érde De ha kiküldött si intézk ugyanly egyik ar Ha M AKA FELV ÉS H IRJO Némel 15

HAZA AKARNAK
MENNI A LENGYELEK

A Szibériában levő lengyel hadifoglyok alig várják, hogy hazamehessenek.

Varsóból jelentik: Azok a lengyel hadifoglyok, akiknek pénzrel, összekötöttesével, másokkal, sikerült elérniük, hogy Szibériából, a hadifoglyokból már eljutottak hazafelé vezető útközpont Minsk városába, az ottani amerikai Vörös Kereszt elött azt beszélik, hogy Szibéria szívében még legalább kétszáz ezer lengyel hadifogly van, akik alig várják, hogy hazamehessenek. Vannak, akik a Szibériában levő lengyel hadifoglyok számát ötszáz ezerre becsülik.

A hazakerülő hadifoglyok sok gondot okoznak a lengyel kormányoknak. Rongyosan, piszkosan, éhezve, fáva érkeznek meg és azt követelik, hogy a kormány gondoskodjék az ellátásukról. A lengyel kormány már több alkalommal kérte az Amerikai Vörös Kereszt segítségét ebben az ügyben és a jószívú amerikaiak meg is ígérték, hogy a tőlük telhető mindent elkövetnek a hazakerülő hadifoglyok érdekében.

A UNIO ELNÖKÖK
KONFERENCIÁJA

Washington, okt. 30. Samuel Gompers, az American Federation of Labor elnöke, a négy vasúti testvérség elnökeivel együtt már elküldötte a meghívókat arra a nagy munkásokonferenciára, amelyet a szervezetek elnökei december 13-án Washingtonban fognak megtartani.

FELELŐSEK

A HÁZIGAZDÁK

Büntető eljárás indíthat ellenük a kormány, ha hárukban bárki is szeszszállítást árul.

Azok a háztulajdonosok, akiknek házában szalon van s abban május 27 óta szeszszállítást árultak, bíróság elé állíthatók a szövetségi jövedelmi adó törvény megsértése miatt.

Washingtonból értesítették a szövetségi ügyészeket, hogy az ilyen háztulajdonosok éppen úgy felelősek a bérli törvényszegésért, mint a bérli maga s ugyan pénzbüntetéssel sújthatók, természetesen csak abban az esetben, ha tudomásuk volt arról, hogy a házában levő szalonban tiltott italérés folyik.

A NÖMUNKA KONGRESSZUSA

Washingtonból jelentik: A női munka konferenciájának tegnapi gyűlésén a legfőbb érdeklődést a gyermekmunka kérdése okozta. Grace Abbott amerikai, a munkaminiszterium gyermekosztályának volt tisztviselője nyitotta meg a szónokok sorát, azt fejtegetve, hogy ne bocsássanak addig gyermekeket ipari munkára, amíg három rendbeli próbát ki nem állott, még pedig az életkor, a testi erő és értelmi képesség próbáját.

Landova-Styehova asszony, a cseh-szlovák parlament tagja elfogadta a javaslatot. Cseh nyelven ismertette mindazokat az intézkedéseket, amelyet a fiatal cseh-szlovák köztársaság a gyermekmunka szabályozásának érdekében tett.

De Lalioux asszony, belga kiküldött a belga törvényhozási intézkedéseket ismertette és ugyanily irányban beszélt az egyik argentinai delegátus is.

Ha Magyarországra AKAR UTAZNI
FELVILÁGOSÍTÁST ÉS HAJÓJEGYVET IRJON HOZZÁNK
Németh János Állami Bank
1597 SECOND AVENUE
NEW YORK, N. Y.

HUSZ BANYAMUNKÁS
ELPUSZTULT AZ ÉGŐ
SZÉNANYÁBAN

Hiábavalónak bizonyultak a kookázatos mentési kísérletek.

POKOLLA LETT A BANYA.

Gázrobbanástól féltették a mentőket, ennél fogva visszarendelték őket.

Amsterdam, Okt. 30. A Younghoehy & Ohio Coal Company kigyulladt 2. számú bányájában tegnap reggel 8 óra körül sorsokra bízták a bányászokat, hogy a bányászásról minden remény elveszett arra nézve, hogy a szerencsétleneket élve visszaadhassák szeretteiknek. Az életmentő csapatokat már azért is vissza kellett rendelni a bányából, mert gázhalmozódott fel a bányában, ami nem felrobbanása minden percben bekövetkezhet.

Az a bányafolyosó, amelyen tüzet okozott a villamos lövöldözés, valóságos pokollá változott.

Ha a tűz és a gáz találkoznak, olyan robbanás támad, ami nemcsak a bányát dönti romba, de az egész környéket megrázza, mondotta Jerome Watson a columbusi állami ipari bizottság mentőosztályának a mentőeszközök parancsnoka.

A bányatüzet tisztviselői kénytelenek voltak elzárni a bányához vezető utat, hogy a bennszorult bányászok hozzá ne kerüljenek, akik a robbanás óta éjjel-nappal ott virrasztanak a bejárat közelében, bele ne vessék magukat a tűzkatlanná lett bányába.

A szerencsétlen bányászok nagyrésze lengyel és olasz. Huszonnyolc voltak, de egyet az ösvényre kihuzott a halál karjai közül. Ez a szerencsés ember Ben Delibra. Amikor magához tért, elmondotta, hogy a tűz kitérése után, amidőn látta, hogy nincs menekvés, ientennek ajánlotta lelkét s halálasztánsan belefelelt egy szeszecskibe, amely elől ösvényre jött fogva. Az ösvény nem ijedt meg a fojtó füsttől és a perszél löngöktől, nekirugaszkodott és az égő bányafolyosón keresztül kihuzta a bányabejárathoz. Delibra szerint a többi bányász beljebb dolgozott s tőle lángba borult folyosó választotta el őket.

A LÁNYOK ÉS A
MUNKABÉREK

Egy new yorki bíró szerint, ha a lányok nem kapnak heti 20 dollár fizetést, kénytelenek rossz utra térni.

New York, okt. 31. Mrs. Jean Norris ügyvéd, akit bírónak neveztek ki a nők törvényszékére, amely az első ilyen női intézmény New Yorkban, kijelentette, hogy New Yorkban egy munkáslány sem tarthatja fenn magát heti 15 dollárnál kevesebb fizetésből anélkül, hogy ne érezné az erköletelen utra való csábítást.

Mrs. Norris azt sürgeti, hogy az állami törvényhozás heti 20 dollárban állapítsa meg a nők legkisebb fizetését.

Csak a legerősebb jellemű leány tud megmaradni az erkölcsöség útján 15 dollár heti fizetés mellett — jelentette ki a szoknyás bíró.

AZ UJNÉMET HADSEREG

Az egyik new yorki újság berlini tudósítójának híre szerint az új német hadsereg még csak árnyéka is az előző német hadseregnek. Az új hadsereg összesen hatvanhárom zászlóaljból fog állni, a régi hatszáz zászlóaljjal szemben, a lovasága hetvenkilenc lovas eskadron lesz a régi ötszázötven helyén, míg az utászszázalokai száma öt lesz a régi negyvennégy helyett. Tüzérsége egyáltalán nem lesz az új német hadseregnek.

ANGOL HADHÉJAZOK, MINT SZALLÍTÓK.

London, okt. 30. Kereskedelmi utazóknak és cégek megbízottainak megengedte az admirális, hogy utazási célokra a külföldre induló hadihajókat használják.

AKAR UTAZNI AZ OHAZÁBA? UTLEVÉLYET MEGSZERELJÜK. FORULJON BIZALOMMAL. MORRIS ENGEL bankárhoz, 129 Greenwich Street, New York, N. Y.

VIZSGÁLAT OSZTRÁK
GENERALISOK ELLEN

A francia szikraárvírti irodához Bécsből beérkezett egyik jelentés szerint Arz és Waldstatten osztrák tábornokokat azzal vádolták, hogy november 3-án már elrendelték az ellenségeskedések megszüntetését, tehát harminc nappal az Olaszországgal megkötött fegyverszüneti szerződés megkötése előtt. Az ennek az ügynek megvizsgálására kiküldött bizottság most a nyilvánosság kizárásával tartott gyűléseken hallgatja ki a tábornokokat. A hírek szerint az osztrák ekkor is folytatták még az offenzívájukat és ez idő alatt nem kevesebb, mint háromszáz osztrák és magyar katonát fogtak el.

Herbert C. Hoover ajánlatát, amely szerint a cukrot a cukorka gyártás üzemeiben csak kevesebb mennyiségben lehet használni, valószínűleg elfogadják.

Washingtonból jelentik: A Háznak a cukorgyártásra a felügyelő bizottság előtt megjelent Herbert C. Hoover, a legfőbb élelmiszerfelügyelő és azt a javaslatot terjesztette elő, hogy a cukorkagyártásból és az italokból a gyártásból a nagy mennyiségű cukrot ki kell küszöbölni.

Hoover szerint ma már olyan kevés cukor kapható csak, hogy okvetlenül előszörban a háziasszony érdekeit kell szem előtt tartani. Ez pedig az, hogy házi használatra legyen elég cukor s ami van, az ne legyen tudrága.

NEM LESZ CUKORKA

Hoover szerint a cukorkiányt nagyban előidézte az, hogy az ország száraz lett. Ennek következtében sokkal több alkoholt kellett italt gyártottak, rágógummit, cukorkát és más egyébeket, amelyekkel mind az alkoholos italokat akarták pótolni, de amelynek előállításához nagy mennyiségű cukor kell.

HUSZONEGY
ESZTENDŐS
BANKÜZLET

Washingtonból jelentik: A Háznak a cukorgyártásra a felügyelő bizottság előtt megjelent Herbert C. Hoover, a legfőbb élelmiszerfelügyelő és azt a javaslatot terjesztette elő, hogy a cukorkagyártásból és az italokból a gyártásból a nagy mennyiségű cukrot ki kell küszöbölni.

Hoover szerint ma már olyan kevés cukor kapható csak, hogy okvetlenül előszörban a háziasszony érdekeit kell szem előtt tartani. Ez pedig az, hogy házi használatra legyen elég cukor s ami van, az ne legyen tudrága.

Hoover szerint a cukorkiányt nagyban előidézte az, hogy az ország száraz lett. Ennek következtében sokkal több alkoholt kellett italt gyártottak, rágógummit, cukorkát és más egyébeket, amelyekkel mind az alkoholos italokat akarták pótolni, de amelynek előállításához nagy mennyiségű cukor kell.

A NÉPSZERŰ DOLLÁR

Berlin, okt. 30. A német kereskedők legszívesebben a dollárt fogadják el. Legalább is egy millió zoldhasu amerikai dollár van forgalomban Berlinben. Egy amerikai automobilcég képviselője nem fogad el mást fizetés fejében, mint amerikai bankot. Versenylovakat se lehet ma márkáért venni Berlinben.

FRANCIAORSZÁG
UJJÁÉPÍTÉSE

Lassan megy a békés alapra való visszatérés.

Páris, okt. 31. Mint minden országban, amely hadat viselt, Franciaországban is lassan térnek vissza a viszonyok a békés kerékvágásba. Lassan megy a hadsereg leszerelése.

Eddig 4.322.000 katonát és 101.000 tisztet küldtek vissza a békés életbe.

A katonai lovak közül, amelyeknek száma 1914-ben 3.220.000 volt, már 3.000.000 darabot adták vissza a gazdáknak, 50.000 maradt még eladásra, a hiányzó 180.000 elpusztult a háborúban.

Az automobilon kívül 50.000-t adták vissza polgári használatra.

A katonai célra lefoglalt épületek közül 6000 került vissza az eredeti tulajdonosok kezébe.

Az aviatika előlra használt területeket, 45.000 akert, szintén visszaadták már a gazdáknak.

GOMPERS ÉS A
BELGA KIRÁLY

Washington, okt. 30. A munkáviszonyokat a belga király washingtoni rezidenciájában hosszasan tárgyalta Samuel Gompers, az American Federation of Labor elnökével. A beszélgetés negyvenöt percig tartott és Gompers szerint igen részletes volt.

"MADE IN GERMANY"

Londonból jelentik, hogy a német iparcégek ezennel nem használják a régi és annyira ismert három szót a dolgoikok: "Made in Germany". E helyett minden egyes cégnek megvan a maga cégjegyzése, amit a régi három szó helyett használnak.

A VATIKAN ELISMERTE
CSEH-SZLOVÁKIÁT

Rómából jelentik: Mint ma itt hivatalosan jelentették, a Vatikán elismerte a Cseh-Szlovák köztársaságot.

ELKERÜLHETETLEN A
MUNKABESZÜNTETÉS

(Folytatás az 1. oldalról)

A vasúti igazgatónak a rendeltetés értelmében, joga lesz el is kobozni szénmennyiségeket.

A vasúti igazgatóság rendeltetés értelmében, joga lesz el is kobozni szénmennyiségeket.

A vasúti igazgatóság rendeltetés értelmében, joga lesz el is kobozni szénmennyiségeket.

A vasúti igazgatóság rendeltetés értelmében, joga lesz el is kobozni szénmennyiségeket.

A vasúti igazgatóság rendeltetés értelmében, joga lesz el is kobozni szénmennyiségeket.

A vasúti igazgatóság rendeltetés értelmében, joga lesz el is kobozni szénmennyiségeket.

A vasúti igazgatóság rendeltetés értelmében, joga lesz el is kobozni szénmennyiségeket.

A vasúti igazgatóság rendeltetés értelmében, joga lesz el is kobozni szénmennyiségeket.

A vasúti igazgatóság rendeltetés értelmében, joga lesz el is kobozni szénmennyiségeket.

A vasúti igazgatóság rendeltetés értelmében, joga lesz el is kobozni szénmennyiségeket.

A vasúti igazgatóság rendeltetés értelmében, joga lesz el is kobozni szénmennyiségeket.

A vasúti igazgatóság rendeltetés értelmében, joga lesz el is kobozni szénmennyiségeket.

A vasúti igazgatóság rendeltetés értelmében, joga lesz el is kobozni szénmennyiségeket.

A vasúti igazgatóság rendeltetés értelmében, joga lesz el is kobozni szénmennyiségeket.

A vasúti igazgatóság rendeltetés értelmében, joga lesz el is kobozni szénmennyiségeket.

A vasúti igazgatóság rendeltetés értelmében, joga lesz el is kobozni szénmennyiségeket.

A vasúti igazgatóság rendeltetés értelmében, joga lesz el is kobozni szénmennyiségeket.

A vasúti igazgatóság rendeltetés értelmében, joga lesz el is kobozni szénmennyiségeket.

A vasúti igazgatóság rendeltetés értelmében, joga lesz el is kobozni szénmennyiségeket.

A vasúti igazgatóság rendeltetés értelmében, joga lesz el is kobozni szénmennyiségeket.

A vasúti igazgatóság rendeltetés értelmében, joga lesz el is kobozni szénmennyiségeket.

A vasúti igazgatóság rendeltetés értelmében, joga lesz el is kobozni szénmennyiségeket.

A vasúti igazgatóság rendeltetés értelmében, joga lesz el is kobozni szénmennyiségeket.

A vasúti igazgatóság rendeltetés értelmében, joga lesz el is kobozni szénmennyiségeket.

A vasúti igazgatóság rendeltetés értelmében, joga lesz el is kobozni szénmennyiségeket.

A vasúti igazgatóság rendeltetés értelmében, joga lesz el is kobozni szénmennyiségeket.

A vasúti igazgatóság rendeltetés értelmében, joga lesz el is kobozni szénmennyiségeket.

A vasúti igazgatóság rendeltetés értelmében, joga lesz el is kobozni szénmennyiségeket.

Minden leány és asszony
álmainak netovábbja

A TISZTA, VONZÓ, KELLEMES ARCBOV könnyen megszerezhető, ha helyes módszert használ. A helyes módszer pedig az hogy hozzassa meg a

Liliom Csokrot

olvassa el s véssé jól elméjébe az ahoz mellékelte használati utasítást s ápolja az arcát az ahoz mellékelte utasítás szerint. Az eredmény meg fogja lepni

NEM BAJ, HA ARCA RANCOZ, DURVA, SZEPLŐS, PATTANÁSOS, FOLTOS, VÖRÖS, VAGY ZSIROS, EZ MIND MEGVALTOZIK.

S arca szép, piros-fehér, sima, tiszta lesz s a késő aggkorig megőrzi fiatalos külsejét. A

Liliom Csokrot

négyféle szerből, Liliom Krémből, Liliom Szappanból, Liliom Tejből s Liliom Puderből áll s az egésznek ára bérmentve használati utasítással együtt csak két dollár és 10 cent.

Örizzék az utánzatoktól.

s hogy a valódit kapja, címézzé a rendelést s a pénzt így:

✠ Vörös Kereszt Patika ✠

8901 BUCKEYE ROAD, CLEVELAND, OHIO

Minden leány és asszony
álmainak netovábbja

A TISZTA, VONZÓ, KELLEMES ARCBOV könnyen megszerezhető, ha helyes módszert használ. A helyes módszer pedig az hogy hozzassa meg a

Liliom Csokrot

olvassa el s véssé jól elméjébe az ahoz mellékelte használati utasítást s ápolja az arcát az ahoz mellékelte utasítás szerint. Az eredmény meg fogja lepni

NEM BAJ, HA ARCA RANCOZ, DURVA, SZEPLŐS, PATTANÁSOS, FOLTOS, VÖRÖS, VAGY ZSIROS, EZ MIND MEGVALTOZIK.

S arca szép, piros-fehér, sima, tiszta lesz s a késő aggkorig megőrzi fiatalos külsejét. A

Liliom Csokrot

négyféle szerből, Liliom Krémből, Liliom Szappanból, Liliom Tejből s Liliom Puderből áll s az egésznek ára bérmentve használati utasítással együtt csak két dollár és 10 cent.

Örizzék az utánzatoktól.

s hogy a valódit kapja, címézzé a rendelést s a pénzt így:

✠ Vörös Kereszt Patika ✠

8901 BUCKEYE ROAD, CLEVELAND, OHIO

KEZDETÉT VETTE

a Szabadság nagy újságházában az éjjel-nappal szünet nélkül folyó lázas munka.

A Szabadság szerkesztősége, rajzoló művészei, kiadóhivatala, a nyomda és a metszeteket készítő engraving-osztály felémelt létszámmal dolgoznak a

"SZABADSÁG" 1920-IK ÉVI KÉPES NAGY NAPTÁRÁNAK

elkészítésén. — A Szabadság ez alkalommal sem tesz nagyhangú ígéretek. A Szabadság most lép fenállásának 30-ik esztendejébe. Ezt az új évet úgy akarjuk csendesen, vásári lárna nélkül, emlékezetessé tenni, hogy mindenképen csodás

NAPTÁRT

adunk olvasóink kezébe. Meglepetés lesz a Szabadság naptára minden tekintetben: tartalomban és kiállításra nézve egyaránt. A Szabadság 1920 évi nagy naptára, mint rendesen, ez idén is a Szabadság karácsonyi ajándéka lesz olvasói számára.

Figyelmeztetés. Iparkodják mindenki hátrálkát mielőbb rendelni, mert a Naptárt az idén csak az azoknak az előfizetőknek fogjuk megküldeni, a kik előfizetésükkel hátrálkában nincsenek.

Figyelmeztetés. Iparkodják mindenki hátrálkát mielőbb rendelni, mert a Naptárt az idén csak az azoknak az előfizetőknek fogjuk megküldeni, a kik előfizetésükkel hátrálkában nincsenek.

Figyelmeztetés. Iparkodják mindenki hátrálkát mielőbb rendelni, mert a Naptárt az idén csak az azoknak az előfizetőknek fogjuk megküldeni, a kik előfizetésükkel hátrálkában nincsenek.

Figyelmeztetés. Iparkodják mindenki hátrálkát mielőbb rendelni, mert a Naptárt az idén csak az azoknak az előfizetőknek fogjuk megküldeni, a kik előfizetésükkel hátrálkában nincsenek.

Figyelmeztetés. Iparkodják mindenki hátrálkát mielőbb rendelni, mert a Naptárt az idén csak az azoknak az előfizetőknek fogjuk megküldeni, a kik előfizetésükkel hátrálkában nincsenek.

Figyelmeztetés. Iparkodják mindenki hátrálkát mielőbb rendelni, mert a Naptárt az idén csak az azoknak az előfizetőknek fogjuk megküldeni, a kik előfizetésükkel hátrálkában nincsenek.

Figyelmeztetés. Iparkodják mindenki hátrálkát mielőbb rendelni, mert a Naptárt az idén csak az azoknak az előfizetőknek fogjuk megküldeni, a kik előfizetésükkel hátrálkában nincsenek.

Figyelmeztetés. Iparkodják mindenki hátrálkát mielőbb rendelni, mert a Naptárt az idén csak az azoknak az előfizetőknek fogjuk megküldeni, a kik előfizetésükkel hátrálkában nincsenek.

Figyelmeztetés. Iparkodják mindenki hátrálkát mielőbb rendelni, mert a Naptárt az idén csak az azoknak az előfizetőknek fogjuk megküldeni, a kik előfizetésükkel hátrálkában nincsenek.

Figyelmeztetés. Iparkodják mindenki hátrálkát mielőbb rendelni, mert a Naptárt az idén csak az azoknak az előfizetőknek fogjuk megküldeni, a kik előfizetésükkel hátrálkában nincsenek.

PÉNZT
ott területeire és
KORONAT!
DOR
nküldőnél
CLEVELAND, O.
Express Company

MEGYEI BÖRTÖN.

Kereskedelmi Kamara azt
sajolja, hogy ne szavazza
a polgárság 3,500,000 dol-
láros kötvénykibocsátását.

udvalévő dolog, hogy Cle-
landban új megyei börtönt
építtetnek. Erre a célra
7-8 milliót meg kell szavazni,
amelyből 1,250,000 dollárt
nyilvánították ki, mint hogy
nyilvánították ki, mint hogy
nyilvánították ki, mint hogy

A Kereskedelmi Kamara azt
sajolja, hogy a megye szavazói
kérnek, hogy a börtönkönyvi-
kibocsátást ne szavazzák meg.
Kamara szerint ezt a kérdést
posabban kell tanulmányozni,
csak aztán szabad előáll-
ni az építési tervekkel.

AKAR UTAZNI AZ ÓHÁZÁBA?
TÉLELÉST MEGSZEREZZUK.
FORDULJON BIZALOMMAL
MORRIS ENGEL bankhoz,
129 Greenwch Street,
New York, N. Y.

FELHÍVÁS.

Október hó 5-én tartott közgyű-
lésekor a fentebb felsoroltak
RHOVAY SEGELENYEGET 14-
ÉVI ÖSSZES TAGJAIT, hogy
VEHMER HÓ 2-İKÁN tartandó
és havi gyűlése minden egyes
tag részére 500,000 dolláros
megjeleni, mivel ezen a gyű-
lésen fontos ügyek kerülnek tárgya-
sra.
Egyben nem mulasztathatjuk el,
hogy a tagok figyelmét föl ne
húzzuk HÁTRALEJÁRÓ RENDE-
SÉRE, ugyiszintén a HÍVATALOS
PRA VÁLÓ ÉVI DIÁK BEFIZE-
TÉSÉRE, mert ezáltal sok kel-
lemetlenség elkerülhető, mint
egyik, mint a tisztikart.

Figyelsz szeretettel:
Kolonits Béla, elnök.
Szalay József, titkár.

TAKÁCS ISTVÁN
300 Appel Ave. Cleveland, O.
a West 42-ik utcánál
Kiváló székessé működését
ismét megköszöni.

**A CLEVELANDI
MUNKÁS DALÁRDA**

ember hó 2-ikán, a west sidei
területen, a Pittsburgh Dalkor
lépével, egy nagyszabású

HANGVERSENYSZER
Ezen ünnepélyen szinre
először a Clevelandban,
Könyv Kiadó két felvonásos
németi bohóza:

**DUSZGADAG A VADLÓK
KADJÁN ÉS EGY MODERN
PAP.**

nyelvre meghívja a n. é. közön-
séget a Vigalmi bizottság.

belépi jegy 75 cent. — Klimkó
nyelven zenekara.

L. Albert

ÉS SEBÉSZ
Után 3-5, este 6.30-7.30,
és 10-11.

Irodai Tel. Central 3762 W.
Cleveland, Ohio
Ohio State Lorain 653-W.

SAK!
akarnak kic-
erészek fel,
Cleveland, O.
nek legnép-
esmerdelet-
im van hazai
tka és kőves
és mindenféle
Dzletmek
stosítja a jó
lást. Hazai
és ékzere-
t és javítok.

RY CO.
CLEVELAND, O.

**HOGYAN KÉSZÜLT SZÖKÉSRE
KUN BÉLA.**

Letartóztatták a bolshevik diktátor szoba-
leányát. — Milliók a lábában. — 20,000
korona borralaló.

A Neue Freie Presse szeptember 16-iki számából.

Néhány nap előtt a rendőrség
névtelen feljelentés alapján el-
fogta Kun Béla szobaleányát. A
vád ellene, hogy nagyrészt a
holmit rejtett el, amit volt gaz-
dája menekülése előtt rabizott.
A kihallgatás során kiderült,
hogy az értékek egyrésze az
Eötvös-utca 7. száma alatt Pé-
terffy házasternél van.

Péterffy és Kun még nagyvá-
radi ismerősök voltak.
A vallomás során Péterffyné
elmondotta, hogy július 31-én
Kun Béla nevelő együtt meglá-
togatta s megkérte, hogy egy-
től utálják helyezhessenek el
nála további intézkedésükig.

Kun Béla elutazása utáni nap
a családnyála el is jött Péter-
ffyhöz és három csomagot hoz-
tott megőrzés végett.

A rendőrség hivatalosan fel-
bontotta a csomagokat, melyek
Kun-család fehérműjéit tar-
talmazták ugyan, de nagyon sok
darabon idegen monogramok
voltak.

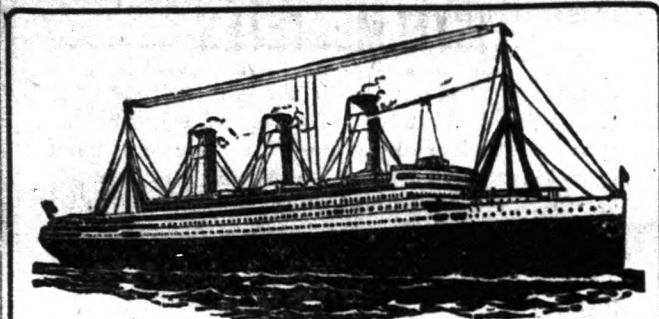
A szobaleány, akinek egyéb-
ként Széles Mariska a neve, rész-
letes vallomást tett. Hét hónapja
volt Kun Béla szobaleány. Ju-
lius 31-én gazdájától azt a pa-
racsot kapta, hogy a szovjet-
házhoz három csomagot vigyen
el Péterffyhöz lakására. A kül-
désnek eleget is tett Seidler
Ernő, a vörös őrség parancsok-
ának személyes segítségével.

Július 31-én Kun Bélaékkal
együtt volt Péterffyhöz. Dél-
után Pör Ernő kommunista vezér
jött fel a lakásba. Kun
meghívta neki, hogy minden
egyik terroristának, akik az ő-
testőrséget alkották, néhány
ezer korona kékpénzt utaljon
ki. A jelen volt Lenin-fiúkat
felkérte, hogy kísérjék el a há-
zába, bár néhányan a felütés
elkerülése végett utközben el-
kelt maradtak.

MIT KÖSZÖNHET EURÓPA AMERIKÁNAK?

Herbert Hoover véleménye Magyarország felől.

Herbert Hoover, az Ameri-
kai Szegélybizottság feje, ki
egész Európát beutazta, a na-
pokban érkezett vissza Ameri-
kába és egy, a tiszteletére ren-
dezték banketten többek kö-
zött a következőket mondotta:
"Amikor az ellenség főleg
gazdasági okokból kénytelen
volt beadni a derekát és fegy-
verszünetet kötni, az európai
szövetséges hatalmak gazdasági
ereje is közel állott a teljes ki-
merüléshez. Ennek fő oka az
egész Európa egy olyan inség-
nek nézett elébe, melyhez ha-
sonlót nem találhatunk a Har-
minceves Háború óta, amikor
az egész népcsoport egyharmad
része éhenhalt. A nagy zűrzar-
varban néhány új demokra-
tikus állam alakult és ezek,
valamint a többiek sem ren-
delkeztek a szükséges pénz-
alappal, hogy szükségleteiket
külföldön beszerezhessék.
Ugyanezok Európázta a bol-
shevizmus és anarchia ütöt-
te fel a fejét és ilyen körülmé-
nyek között nagyon természe-
tesen nem lehetett remény ar-
ra, hogy a béke megkötése
előtt a rendes gazdasági vi-
szonyok visszaálltassanak.
"Ebben az óriási kószásban,
az elkeseredettség, nyomoru-
ság, százasodó gyilkosságok és
a különböző érdekek egymással
ellenkező törekvéseinek zűr-
zavarában csak egyetlen egy
remény élt a tengerentúl. Az
összes európai államok meg-
egyeztek abban, hogy csak egy

SZABAD AZ UT MAGYARORSZÁGBA!

Az óhazába visszavándorolni szándékozók forduljanak bizalom-
mal hozzánk. Mi beszeressük a hazautazáshoz szükséges iratokat,
valamint elküldjük teljes felelősség mellett pénzt Magyarországra hár-
mely részbe.
New Yorki fiókirodánk minden utast védelmébe vesz egészen a
hajóra szállásig és nagy gondot fordítunk annak kényelmére.
Bővebb felvilágosításért forduljon a 30 év óta fennálló
irodánkhoz.

ALLAMILAG ENGEDÉLYEZETT ÉS ÁLLAMI BIZTOSÍTÉK
ALATT ÁLLÓ PÉNZKÜLDŐ INTÉZET.

Felhatalmazott ügynekei vagyunk az összes hajótársulatoknak.
NEMZETKÖZI HAJÓJEGYIRODA
(INTERNATIONAL STEAMSHIP AGENCY)
Szepessy L. József utóda
9117 BUCKEY ROAD, CLEVELAND, OHIO
Telefon: Garfield 5053, Princeton 2456-W

országhatár kisebb-nagyobb
zördülések színhelye volt, amíg
egyszer csak oda fejlődtek a
dolgok, hogy egyidőben 25 ki-
sebb háború volt folyamatban.
"Egyezzer amerikai küldött
ki az elnök ezen különböző or-
szágokba, akiknek hatásköre
nehezen volt meghatározható és
inkább csak saját belátásukra
volt bízva az egyes kerületek
megszervezése. Szerencsére
mindenütt nagy bizalommal fo-
gadták az amerikai bizottságo-
kat és minden oldalról segítet-
ték őket minden és felelősség-
teljes munkájuk teljesítésében,
tudva azt, hogy Amerika tel-
jesen önzetlenül, minden poli-
tikai és gazdasági érdek nél-
kül vállalkozott az emberek
millióit fenyegető veszedelme
elhárítására. Az eredménye e
munkának, hogy Európát átse-
gitették történelmének legbor-
zalmasabb időszakán, úgy hogy
ma már minden európai hála-
val van eltelve ezen ország
iránt."

**KÉSNEK A NŐI MUNKÁSOK
MEGBIZOTTAL**

Washingtonból jelentik: A
nemzetközi munkáskongresszu-
son, amelyet itt október 29-én
tartanak meg, a munkások női
képviselei lesznek. A nők kü-
lön kongresszust tartanak, mint
ahogy azt a békeszerződésben
határozatilag kimondták. A nők
végrehajtott bizottságának tegnapi
ülését. Ezt azonban el kellett ha-
lasztani szombatig, mert a len-
gyei küldöttség nem jelent meg,
harmenkét ország delegátusa
vesz részt a konferencián.

**MINDENT
MEGPRÓBÁLTAM,
DE SEMMI SEM
HASZNÁLT.**

A Szent Erzsébet Tüdő-
balszam azonban megsza-
badított a kinzó fulladástól.
— Így irt egy honfitársunk
s így irtak sokan, akik ezen világhírű orvosi-
ságot használták.

**A SZENT ERZSÉBET
TÜDŐBALSZAM**

a legbiztosabb szer
**KÖHÖGÉS,
HÜLES,
FULLADÁS,
NEHÉZ LÉLEKZÉS,
REKEDTÉSÉG** ellen.
1 dollár 10 centért küldi
Amerika legtelkiismerete-
sebb Patikája a
**SZENT ERZSÉBET
ELSŐ MAGYAR
GYÓGYSZERTÁR**
9115 Buckeye Road,
Cleveland, O.

20 év előtt alapított megbízható cég.

Allami felügyelet alatt.
Honfitárs!
Ha pénzt akar
küldeni az ó-
hazába. Ha az
ó-hazába akar
utazni,
Magyarországba, Jugo-Szláviába, Erdélybe, Cseho-
Szlóvákiába a megszállott területekre, mielőtt
utnak indulna,
Hajójegyért forduljon bizalommal hoz-
zánk levélileg vagy sürgönyileg.
UTLEVELET MEGSZEREZZUK.
ZÁRO C. HENRY, BANKÁR
39 Cooper Square, New York City
cor. Third Ave. és Sixth St.
RIEGER R. JÓZSEF
A magyar osztály vezetője.

Miss Mary Archer Glass.

Szenzációs lagzi lesz legközelebb Washingtonban. Carter Glas-
nek, a pénzügyminiszternek gyönyörű leányát, a washingtoni
előleki társaság egyik kedvencét eljegyezte John Guerrant
Boatwright.

**ORSZÁGOS MOZGALOM A VASUTI
BALESETEK CSÖKKENTÉSÉRE.**

Október 18-án éjjel egy or-
szágos mozgalom vette kezdetét
a több mint 2,000,000 fős vas-
utasok körében, melynek célja
a vasuti balesetek megszünteté-
se vagy a vasuti alkalmazottak,
mint a nagyközönség érdekében.
E térra egy óriási tervet dolgoz-
tak ki, melynek sikeres kerez-
tülvitelére minden vasuti alkalm-
mazott mozgósítva lett.
A vasuti balesetek elhárításá-
ra irányuló nemzeti mozgalom
október 31-én éjjel ér véget és
biztosra veszik, hogy a kétételes
mozgalom maradandó nyomokat
fog hagyni és erős befolyással
lesz a vasuti alkalmazottakra,
valamint a nagyközönségre is,
amelyet nagyobb elővigyázatos-
ságra fog a mozgalom serken-
teni.

**NILES ÉS WARREN
ELŐFIZETŐNKEL EZUTAN TUDAT-
JUK, HOGY LAPUNK NILES ÉS WAR-
REN MEGBIZOTTA: ALMÁSSY JÁ-
NOS VÉGLEG ELKÜLDÖDÖTT NEW-
ARK, O.-BA IGY TÁHÉ SEM WAR-
RENEN, SEM PEDIG NILESEN
NEM MEGBIZOTUNK ÉS IGY OTTA-
MI OLVASÓINKAT EZUTÁN IS MIHŐK
SÁNDOR, LAPUNK YOUNGSTOWNI
IRODAVEZETŐJE FOGJA FELKERESNI
A HÁTRALEJÁRÓ BEKÖLLEKTÁLÁSA
ELŐZETÉRE, EZUTÁN IS BÉVITHEIK AZ
ELŐFIZETÉST A 336 WEST FEDERAL
STREETEN LEVŐ YOUNGSTOWNI IRO-
DÁNKBA.**

NEWARK, O. OLVASÓINK FI-
GYELMEBE.
Almássy János urat, ki lapunk
érdeklődésben eddig Warren és Niles
könyvében dolgozott, a mai napon
megbízta, hogy a newarki előfize-
tőinket a hátralejártó beköllektálá-
sához felkeresse.
Kérjük előfizetőinket, fogadják
a magyaros szeretettel!
Tisztelettel:
Juhász József,
a Szabadság akroni irodavezetője.
254-58

**reumás fájdalmait.
Ne hanyagolja el**

Vegyen és tartson kéznél egy üveg
fájdalom-csillapító Sloan's Lin-
iment-
ÖNNEK szüksége lesz rá amikor
a váratlan reumás szurások
jönnek, amikor át van fáva, háta
fáj, izmai fájósak, merevek. Vegye
meg még ma — legyen elővigyá-
zatos — szüksége lehet rá az éjjel.
A híres fájdalom-csillapító behat-
dörzsölés nélkül és szétosztalja a
gyülemlést. A fájás és kín mind-
járt enyhül, nem marad a bőrön
piszok vagy folt, mint flastrom
használatánál. Ezrelv vannak, akik
állandóan kéznél tartják szükség-
esetére, — kerülők a szükségtelen
szendvedt. Három nagyság minden
istékában — 35c, 70c, \$1.40.

Sloan's
Liment
Keep it handy

Ha pénzt akar haza küldeni,
Ha hazai készpénzt akar vásárolni,
Ha haza akar utazni,
forduljon felvilágosításért, hozzá. Az összes hajótársaságok és
az AMERICAN LEOPOLD COMPANY törvényesen megbízott
ügynöke.
LEOPOLD GYULA
516 W. DAKOTA STREET, DAYTON, OHIO

**MENNYIBE KERÜLT
A VILÁGHÁBORÚ?**
Lloyd George, angol miniszter-
elnök az angol alsóházban tartott
egyik legutóbbi beszédében azt az
érdekes nyilatkozatot tette, misze-
rint a lefolyó világháború nem ke-
vesebb, mint 200,000,000 dollárt
emésztett fel, amely összeg legna-
gyobb része a különböző pusztító és
romboló hadieszközök gyártására
fordítottatott.
A hadügyminisztérium előadása
ajánlja a west virginiai Nitro nevű
helyiséget, amelyet a háború alatt
alapítottak és amely helyiség rövid
három év alatt valószínűleg kis vá-
roskivá fejlődött. Nitroban 737
gyárépület és 20,000 ember részre
alkalmas, modern kényelmi lakó-
házak vannak. Nitro a háború alatt
nagy szerepet játszott a löveg-
gyártásban és az ott dolgozó mun-
kások túlnyomó része a külföldiek
sorából került ki.

SO. BEND ÉS KÖRNYÉKE.
Irodavezető: FODOR GYULA,
430 So. Chapin St. So. Bend, Ind.

**Szenved-e Ön emésztési
bajokban?**
FAJLALMA-E HATAT, DEREKAT?
VAN-E VALAMI OLY BETEGSÉGE,
melyet az orvosok nem tudtak ki-
gyógyítani? Ha IGEN, az mi-
lyesze el felkeresni FRANK KISH
CHIROPRÁKTIKAI DOKTOR IRODÁJÁT, HOI
ORVOSÁG HAZÁRÁTLA NÉLKÜL BIZ-
TOS módszer alapján gyógyítják meg.
KONZULTÁCIÓ DIJTALAN.
IRODA: DEAN ÉPÜLET, 4-ik eme-
let 411. A Washington és Lafayette
utak sarkán lévő SAAG TEMPLE
mellett.
FRANK KISH,
Doctor of Chiropractic.

**JÖJJÖN EL
SCHWARTZ M. LAJOS**
MAGYAR BUTORÜZLETÉBE
hol minden időben a legalaco-
nyabb árak mellett vásárolhat
mindenféle butort, szőnyeget,
linoleumot, kátyát és minden
é szakmája vágó tárgyát.
A legnépesebb magyar butorüzlet
a városban.
421-423-425 SO. CHAPIN ST.
SO. BEND, IND.

**GYURIAK JÓZSEF
Magyar Fényképezési
Műterme**
Készít fényképeket mindenféle
nagyágban. Nagyításokat szak-
értelmelem végző el.
Az Utlevélhez szükséges
Mellképeket 24 óra alatt készíti el.
Kéri a magyarság pártfogá-
sát.
Chapin St. So. Bend, Ind.
Tel. Linc.

FIGYELEM! FIGYELEM!
Madarász János
SZÉN ÉS FA RAKTÁRA
Pontos és gyors kiszolgálás. Ajánlja magát honfi-
társai figyelmébe.
514 S. WALNUT ST. SO. BEND, IND.
Home Phone: 1210 Bell Phone: 2590

**M. FODOR TÖRV. ENG. PÉNZKÜLDŐ ÉS
PÉNZVÁLTÓ INTÉZETE**
ez uton értesíti a magyarságot, hogy beszerez Ut-
leveleket Magyarország bármely részébe. Pénzt
küld a napi árfolyam mellett az óhazába. Elad
Utleványt bármely óhazai bankra. Nagy memny-
ségi magyar korona pénzt tart raktáron. Jövedel-
mi adó ügyét pontosan intézi el. Kőzgyűzői ügye-
ket szakszerűen intéz el. Képviselet az összes Hajo-
zlatokat és hajójegyeket eredeti árban árusít.
25 év gyakorlatlall rendelkezik e téren. Keresse fel
bizalommal.
M. FODOR
430 Chapin St. South Bend, Ind.
Telephon: Linc. 8362.

**VAN-E SZÜKSÉGE ÖLTÖNYRE, FELÖLTÖRE,
Férfi, Női vagy Gyerök cipőre, divaticikre stb. Nagy Koffer
vagy Készletre. Akar-e óhazában 65 rokonai szendvedésin
enyhíteni? Ha igen, ne mulassa el felkeresni a Consumers Store-t
(Fodor mellett), hol minden időben a legolcsóbb árak mellett
vásárolhatja be szükségletét. Az óhazába szánt cikkekre részre
lédát is adok.
S. Wolvosky, tulajdonos
428 So. Chapin Street, South Bend, Ind.**

**ALKALMI VÉTELEK BECSERÉLT
KOCSEKIBAN.**
1 1917 model Ford 5 személyes kocsi \$300.00
1 1918 model Ford 5 személyes kocsi \$450.00
Ford villany indítással, óra és sebesség mérővel ellátva,
továbbá extra rugók, levehető kerekek, extra gum,
oldal lámpa, extra tető stb. \$450.00
1 1917 model Ford 5 személyes kocsi \$300.00
1 1917 model Ford kihordó kocsi teljes, kiténő karban \$350.00
1 1915 modelu Cole tura koci uj festés, kiténő karban \$550.00
1 1915 modelu Oakland 4 cylinderes tura koci, jó festés,
üles takaró, kiténő "g" cil. jó karban \$500.00
1 1916 modelu Oakland "g" cil. jó karban \$550.00
1 1915 modelu Meteor tura koci, Continental motorral,
finom karban \$275.00
1 1919 modelu Maxwell, nem volt használva, zárt kocsi,
drót kerekekkel \$1500.00
1 1918 modelu Monroe tura koci, kiténő \$675.00
Megbízható egyének részletfizetésre is adunk
kocsit.
FARNEMAN & TASCHER
a Cole Aero "8"-as kocsi, a Reo és Oakland kocsik
képviselete
615-617 S. MICHIGAN ST. SO. BEND, IND.

LEMMEL
GY NAPOT

választ megkapja.
alóságos magyaror-
dhatik, hogy ószin-
adunk. Csak hasz-
megfogadja.

ÖBB BARÁT

rtos bankba helyesi
ség esetén mindig
bregszik, nem szorul
t pénzéből és a ka-
het.

nálunk mint

ÉTET

alaptöke tartalék
al felülhaladja a
dollárt.

megőrizzük, de be-
nk. Betétkönyvec-
jük és pénzét kíván-
kifizetjük.

EM

első-Magyaror-
eket a pósta
ette. A feladó-
nek már ki is

LLMIBANK

corner 83rd Street
City.

tegek figyelmébe

el-tanács ingyen. Minden beteg
merősen lesz kezelve, bármiféle
fűző, sziv, láda, lép, máj, ve-
lymag, köcsvény, szem-, fül-,
szívtelenségeket, vese- és hólyag-
bőrbetegségeket, és egyéb
Pánthika gilliatát elhajtók.
— 12-ig. Vasárnap és ünnepe-
— 12-ig. Levelekre válaszként.

és férfiak kezelésére külön-
fordított. Szevet, rák, arany-
úton rendkívül dagnat, ideg,
szív, lép, máj, ve-
lymag, köcsvény, szem-, fül-,
szívtelenségeket, vese- és hólyag-
bőrbetegségeket, és egyéb
Pánthika gilliatát elhajtók.
— 12-ig. Vasárnap és ünnepe-
— 12-ig. Levelekre válaszként.

DR. A. NEUMAN
Ellison, St. Paterson, N. J.
szese orvos tudományok tudor.
6 éve működő magyar orvos.

FRANK G. NUNN

3924 LORAIN AVENUE,
Harvard 1711. — Cuy. Lorain 162

MINDENFÉLE
TUNK.

terén a Hamburg-Amerikai
rek átállítását egyik külön-
dünk. Saját maga által co-
zó ládákat a legalacsonyabb
bitási raktárunkba. Nagyob-
állításért kezeskedünk.

H. Von
Schuckmann
E. E. Schelling
Telephone:
6546 Stuyvesant

AGYARSÁGHOZ!

üksége van csa-
e és az itt lévő-
ljon bizalommal

ÉS FIA

ához
McKeesport, Pa.

Monongahela

ületesen és tiszt-
szá most, mikor
a változik és mi-
lion oly sürge.

McKeesport, Pa.

a Monongahela
ületesen és tiszt-
szá most, mikor
a változik és mi-
lion oly sürge.

ához
McKeesport, Pa.

a Monongahela
ületesen és tiszt-
szá most, mikor
a változik és mi-
lion oly sürge.

REGÉNY.

WINNETOU
A VÖRÖS GENTLEMAN, AZ APACOK FŐNÖKE

— Ninesen a sápadt arcuk-
nak nagy Szellemük, aki nekik
agyogót adjon a calumethez!
— kérde Ma-ram.

— Nekik van Szellemük és
pedig olyan, aki nagyobb min-
den más szellemnél; sok agya-
got adott nekik, de pipát csak
wigwamjukban szívnak, mert
wigwamjukban szívnak, mert
megtanították őket arra, hogy
"béké füstjét" ilyen szivarokból
szívják, melyeknek nem kell
akkora hely, mint a pipáknak.
— Uff! Szi-kar! A sápadt
arcuk nagy Szelleme okos! Az
ilyen szikart könnyebb hordoz-
ni, mint a calumet.

Bob nagyon esodálkozó arcot
végtől afólt, hogy én ama ve-
szelmes ellenségé közelében
most egész kedélyesen cigaret-
tázm egy indiánal, akit neki
a lovra kellett volna kötöznie.
— Massa, Bob is akarsz
együtt szívsz békét! — mondá.
— Nesze egy szivar, hanem
csak lovon ülve szívhatsz, mert
tovább kell mennünk!

A komanesa kikereste lovát
és felpattant rá. Amennyire az
indiánokat eddig ismertem, leg-
kevésbé se kellett attól tartan-
nom, hogy megszökik. Egy má-
sik lóra Bob szállt föl, habár
már csak nagy nehézségekkel.
A főbűnök kibontottam heve
derjeiket és összekötöztem őket
kanfarszárknál fogva, ugy,
hogy könnyen vezethetem va-
lamennyit. Aztán én is felszáll-
tam musztangomra és megkez-
dődt az utazás.

A mélység közt, amelyben
voltunk és a társaságunkra né-
ve oly végzetessé vált völgy
közé a magaslat egyre jobban
elsimult s nem sokára síkságra
értünk. Mi a komanesák nyoma
után indultunk s nem sokára rá-
juk is találtunk; persze ekközben
a völgy szájnál álló komanesák
meglátták és oly dühös ordítás-
ban törtek ki, hogy messzire
hallottuk őket. Természetesen
nem sokat tördültünk velük és
még Ma-ram is tudott annyira
uralakodni magán, hogy még a
szeme pillája se rándult meg és
nem is fordította feléjük tekin-
tetét.

Anélkül, hogy egy szót szól-
tunk volna egymáshoz, késő es-
tik kísértük a komanesák nyo-
mait. Már sötét volt, mikor a
Rio Pecoshoz értünk és éjjeli
szállásra alkalmas helyet talál-
tunk. Az indián lovak takaró-
ban megtehető mennyiségű szá-
rított húst találtunk, úgy, hogy
se nem éhezünk, sem arra nem
volt szükségünk, hogy valami
vadat lökjünk. A négy koman-
esától oly távol voltunk, hogy
azok az éj folyamán utól nem
érhettek.

Ma-ram azonnal lefeküdt
aludni; Bob és én fölváltva ör-
ködtünk. Mikor virradni kez-
dett, a többi négy lóról levet-
tem takaróikat, kantárjukat és
ami egyéb rajtuk volt s a folyó-
ba kergettem őket. Keresztül
uztak rajta s csakhamar eltűn-
tek a tulsó parton az erdőben.
Az indián mindezt szó nélkül
nézte.

A nyomok, melyeket mostan-
tól fogva követünk, nagyon
világosak voltak; a komanesák
tehát újra biztossággal érezték
magukat. Mindig a Rio Pecos
jobb partján haladtak le a folyó
mentén, ameddig ez a főlö
Sierra Guadalupebe ér. Csodál-
kozásomra a nyomok itt ketté-
váltak. A vadak többsége a he-
gyek közé fordult, míg a ki-
sebbik rész az éddigi irányban
maradt.

— Leszálltam, hogy a nyomokat
megvizsgáljam. Az utóbbiak
között világosan fölismerem a
vén Tóninak patanyomait, me-
lyeket oly jól ismertem, hogy el-
nem téveszthettem volna. Rö-
vid idővel azelőtt megtaláltuk
a komanesák éjjeli táborozásá-
nak helyét. Ma-ramhoz fordul-
tam: — A komanesák fiai elmen-
tek a hegyek közé, hogy meglá-
togassák nagy főnöküknek sir-
ját!
— Testvérem mondá.
— És ezek — s e szavakkal
a második csapat nyomaira mu-
tattam — foglyaitka a koman-
esák wigwamjaiba akarják vin-
ni!
— Ez volt a rakurrok két fő-
nökének a parancsa.
— A rakurrok fiai magukkal
vitték a sápadt arcuknak kin-
eseit is?
— Megtartották őket, mert
tudják, hogy melyiké a sápadt
arcuk közül.
— És hol ütötték föl a koman-
esák wigwamjaikat!
— Azon a szavannán, amely
emellett a víz mellett fekszik, me-
lyet a sápadt arcuk Rio Gran-
denak neveznek.
— Tehát a két hegyesség közt
levő szavannában?
— Ugy van.

Akkor nem követjük ezt
a nyomot, hanem egyenest dél-
nek nyargalunk.
— Testvérem tegyen, ahogy
tetszik; de tudja meg, hogy ott
nem talál vizet magának és lo-
vainak!
Elesen a szeme közé néztem.
— Látott már vörös testvé-
rem olyan hegyeket, melyek fo-
lyók közelében fekszenek és
meg sincs vizük! Minden folyó
a hegyekből kapja vizét.
— Testvérem meglátja, kinek
van igazs, neki-e vagy a koman-
esának!
— En tudom, miért nem akar
a komanesa a hegyekbe menni!
— Testvérem mondja meg!
— A rakurrok fiai foglyai-
kal a folyó mentén lovagolnak,
amely nagy kanyarulatot tesz;
ha már most délnék nyargalok,
utólerém őket, mielőtt wigwam-
jaikba érnek.

Elhallgatott, mert belátta,
hogy átlátam a szítán. Meg-
számláltam a nyomokat és meg-
állapítottam, hogy Winnetou,
Samet és Bernátot tizenhárom
komanesa kíséri. Minden este
nagyon gondosan meg voltak
kötözve s így, ha utólerhettem
volna is őket, inkább furfang-
gal, mint erőszakkal tudtam
volna őket kiszabadítani.
Igy hát délnék fordultam és
amilyen gyorsan csak lehetett,
ugy nyargaltam. Nagyon nehéz
és terhes ut volt, mert nem is-
mertem a vidéket és Ma-ramtól
se nyerhettem elegendő fölvilá-
gosítást. De azért sikerült és
már a következő nap délelőtt
tul voltunk a hegyeken és előt-
tünk tárukt föl a szavanna. A
Rio Pecos, amely most utunk
célja volt, balról csillogott a
távolban.

Az erdő velünk együtt eresz-
kedett le a hegyekről és még jó
darabon át kísért a folyó men-
tén a prairiebe. Egy patak part-
ján, mely a Pecosba ömlött, is-
mét rátaláltunk a komanesák
nyomaira. Körübelül tégnap
délben lehettek itt s nem mesz-
sze innét egy másik patak part-
ján pihenőt tartottak, valószí-
nűleg abból a célból, hogy a
nap forróságától ne szenvedje-
nek annyit.

En is elhatároztam, hogy itt
egy kissé megpihenünk, azon-
ban nem egészen közel a folyó-
hoz, de kissé távolabb a bozót-
ban választottam helyet, ahol
biztosabban lehetünk esetleges
meglepetések ellen. Ez az óva-
tosság nemokára helyesnek bi-
zonyult, mert alig hogy helyet
foglaltam Ma-rammal, Bob, aki
fürödni ment lovával a folyóba,
gyorsan visszatért és így kiál-
tott föl:
— Massa, ó, ó, lovasok jösz
egy, kettő, öt, hat lovas. —
Megszaladsz vagy agyonlútsz lo-
vasokat, massa!
Gyorsan a bozót szélére ug-
rottam és csakugyan hat lovat
vettem észre, amelyek a távol-
ból két csoportban vágatva kö-
zelítettek felénk a folyó ellen-
ben haladva; a két hátulso lö-
mindkét csapatban térhet vitt
és csak a két első lovon ült lo-
vas. Igy hát csak legfőbb
két ellenségem lett volna dol-
gunk akkor is, ha a közeledő

VIKTOR E. FAITH
Conemaugh, Pa. Johnstown, Pa.
Magyar pénzküldés és hajójegy iradási
A legelőbb napi árfolyam mel-
lett kiléd Magyarországra minden
kétszáz forint, több feléadás mel-
lett. Eszenkivül mindenki legyora-
ban és a legelőbb napján árfolyam
számszerűen minden hajójegy
Központi ügyben teljes bizalommal
fordulhat hozzá, mert már 24 éve
szolgálatot a magyarországi ügy-
vitében kizárólagosan.
Hírdetés: 125-124. Cleveland Str.
(Cambria City) Johnstown, Pa.
Pénzküldés: 30 Main St.
Conemaugh, Pa.

Amikor Partos Partoglory-járól esik szó,
milliók serege egyszerre felkiált:
a tartós, jó egészség kincsesforrása
a Partos Patikája

A világhírű Partos Patika tulajdonosa, Partos C. Miklós csak egy tlenegy
cél tart mindig szem előtt: BECSÜLETESEN és SIKERESEN szolgálmi
az emberiséget.

Bizonyítja ezt a körülmény is, hogy naponként száz és száz elismerő,
hálálkodó levelet kap az ország minden részéből.

EGY NAGY ÜVEG PARTOGLORY ÁRA ..... EGY DOLLAR 25 CENT
ÖT NAGY ÜVEG PARTOGLORY ÁRA CSAK ..... ÖT DOLLAR

FÉRFIAKNAK NŐKNEK GYERMEKEKNEK
UTÓLERHETETLEN TAPLALÓ, UDÍTÓ, ILLETVE IDEGERŐSÍTŐ.
Kövessé milliók példáját és rendelje meg azonnal az eredeti, valódi Parto-
gloryt, mely csakis itt kapható:

PARTOS PATIKA
160 SECOND AVENUE, NEW YORK, N. Y.
NEW YORKIAK ÉS A KÖRNYÉKBELIEK SZIVES FIGYELMÉBE!
A Partos Patika hétköznapokon reggel 8 órától este 7 óráig, vasárnapokon
pedig reggel 8 órától d. u. 2 óráig van nyitva.

DISZNAPTÁR 1920-RA INGYEN!
Mindenki, aki legalább Egy Dollár értékű
Partos Gyógyszert rendel és rendeléséhez ezt a szel-
vényt mellékel, ingyen kapja a Partos Patika 1920
évi gyönyörű falinaptárát.

és az indiánok alig voltak öt-
ja!
Tüstént békén hagytak, de
támadásuknak következményét
jóvá tenni nem lehetett; a két
levetett lovas idot talált arra,
hogy fölkapaszkodják és elme-
neküljön a bozótba, míg a lovak
az indiánok iszonyú ordítására
vadul fölgáskodtak, elsza-
bultak és belezuhanak a folyó-
ba. Már előzetesen fölismertem
bennük a mi negy lovunkat;
nehéz terhet epltek és azért
rogtán alamerültek a vízben.
Négy indián a két menekült
után szaladt; az ötödiket visz-
zatartottam.
— Mondja meg vörös testvé-
rem, miért üldözik a komanesa
harcosok fehér testvéreiket!
— A fehér emberek szája
olyan, mint a kigyó; nyelvük-
nek két hegye van. Ejszaka meg-
ölik az őrt és elmenekültek

és az indiánok alig voltak öt-
ja!
Tüstént békén hagytak, de
támadásuknak következményét
jóvá tenni nem lehetett; a két
levetett lovas idot talált arra,
hogy fölkapaszkodják és elme-
neküljön a bozótba, míg a lovak
az indiánok iszonyú ordítására
vadul fölgáskodtak, elsza-
bultak és belezuhanak a folyó-
ba. Már előzetesen fölismertem
bennük a mi negy lovunkat;
nehéz terhet epltek és azért
rogtán alamerültek a vízben.
Négy indián a két menekült
után szaladt; az ötödiket visz-
zatartottam.
— Mondja meg vörös testvé-
rem, miért üldözik a komanesa
harcosok fehér testvéreiket!
— A fehér emberek szája
olyan, mint a kigyó; nyelvük-
nek két hegye van. Ejszaka meg-
ölik az őrt és elmenekültek

Megöljem-e őket, vagy elfog-
jam elevenen? Nem, ilyen rabló-
gyilkosok vérel nem szenny-
zem be kezemet. Kézbe vettem
fegyveremet és vártam. Szoro-
san a folyó mellett közeledtek

Szép, stílusos Ruhák
Férfiak és fiatal
emberek részére
B ARNA, kék és zöld un-
finished worsted és flannel
ruhák hatalmas kiállítása.
\$35
Extra nadrág \$8.50
hozzá
Ez egy igaz alkalmi árusítás. \$43.50-
ért kaphat egy remek jól szabott tiszta
gyapju ruhát, két nadrággal. Szinte
hihetetlen mai napság az anyagihiány
és a magas árak idején.
Nálunk vagy egy tucat különféle diva-
tos formából válogathat.
Most jöjjön be kiválasztani a magáét,
amíg a raktárunk e remek ruhákból
teljes.
Saját
üzleteink:
AKRON
CLEVELAND
MILWAUKEE
PITTSBURGH
(3 üzlet)
READING
SCHEENECTADY
SYRACUSE
TERRE-HAUTE
WILKESBARRE
YOUNGSTOWN
Goodlow's
Good Clothes
Cleveland: 503-505 Prospect Ave.
Akron: 124 So. Main Street
Youngstown: 107-109 W. Federal Street

KARÁCSONY KÖZELEDIK.
Szerezen az óhazában nyomorgó hozzátartozóinak kellemes
ünnepeket. Küldjön ruhaneműt és élelmiszert szenvedő véreinek.
Módjába van mindenkinek boldog ünnepeket szerezni hozzátarto-
zóinak. Ha nem habozik és elküldi mihamarabb azokat a dolgokat
mibe odahaza óriási a hiány, semminek sem örülnek annyira,
mint áruküldeménynek.
TELJES FELELŐSSÉG MELLETT
szállítunk minden nagyságu élelmiszert és ruha-
neműt tartalmazó ládákat
MAGYARORSZÁG BÁRMELY RÉSZÉBE A
MEGSZÁLLOTT TERÜLETEKET IS
BELEÉRTVE.
A küldemény értékét biztosítjuk a rendeltetési helyig. Bizto-
sítási követnyt átszolgáltatjuk.
Nem szükséges nálunk bevasárolni a küldendő árukat, be-
vásárolhatja azt, hol legutányosabb árban kaphatja. Küldhet
használt ruhaneműt is. Hozza be vagy küldje el Express utján
mindazt mit küldeni óhajt és mi azonnal becsomagoljuk és utnak
indítjuk.
Szállítványainkall hajók minden héten indulnak, minél ha-
marabb intézkedik annál hamarabb szerzi meg az örömet nyomor-
gó hozzátartozóinak.
THE GLOBE EXPORT & IMPORT CO.
2125 East 2nd St., near Prospect Ave. Penn Bldg.
Cleveland, Ohio
826 N. Clark Street, German Turner Hall Building
Chicago, Ill.
1121 Liberty Avenue, Pittsburgh, Pa.

— Igen — felelt Ma-ram, a siouxtól, nem a kiowaktól,
— Otthon lesz To-kei-chun, nem az apasoktól, nem a koman-
esától, mert ő minden bá-
— Ma-ramnak atyja mindig
gyermekéinél van.
— Nem nyargalna oda voros
testvérem és nem mondaná
meg neki, hogy Old Shatter-
hand meg akarja látogatni!
Kissé meglepődve tekintett
rá.
— Nem fél: Old Shatterhand
annyi ellenségtől! Ő megöli a
bivalyt és a szürke medvét, de
nem képes megölni a koman-
esákat, akik annyian vannak,
leint az erdő fái.
— Old Shatterhand meg
akarja ölni az erdő vadjait,
nem vörös testvéreit. Nem fél

A MIDÓN SZOMJAS
a lehető legjobb italt akarja s az nem más,
mint a
BURKHARDT-FÉLE UDÍTÓ ITAL.
Őn tudja, hogy ki gyártotta eddig mindig a
legjobb italokat Akronban s ki fogja gyártani.
Kérje a legjobbat s jól nézze meg, hogy
BURKHARDT-féle készítmény-e!
EZ IGAZI JÓ ITAL.

AMERIKAI MAGYAR SEGÉLYŐ SZÖVETSÉG
(Magyar Betegsegélyző Egyesület Szövetkezete)
Alakult 1892-ben. — Bekebelezetett 1899-ben.
1418 STATE STREET, BRIDGEPORT, CONN.
Legtörvényesebb magyar testület. — Korszerűtlen berendezés. —
1000 dollár haláleset. — 500 dollár felségpénz. — 100 dollár
évenkénti betegségi segély. — Minden kérdésöködre azonnal
válaszol a TITKÁRI HIVATAL.

Hajójegyek eladása Európába vagy Európából ide.
Pénzküldés Magyarországra bármely részbe. — Kamatot fizetünk,
lakásokért, tőkeért.
JACOB GOLDBERGER, Bankár
432 State Street, corner Washington St. Perth Amboy, N. J.

PÉNZKÜLDÉS MAGYARORSZÁG
bármely részbe, a legelőbb napi árfolyamon jótállás mellett.
Hajójegyek az összes vonalakra.
Mielőtt másutt adná fel pénzét, kérdezze meg
a mi árainkat.
Irjon, vagy jöjjön személyesen. Eladunk készpénz koronát a
legelőbb árban. Üzletünkben azonnal átveheti.
G. Lévy & Co.
3000-119th STREET, WHITING, IND.

Figyelem: Szenvedő nők és férfiak!
Dr. F. H. Colhouer
Utódja: DR. COOPER
717 Liberty Ave., Pittsburgh, Pa.
Minden betegséget, új és régi — leg-
újabb tudomány módszerrel kezelik;
törődöm minden körülmények és leg-
újabb találmányok használatával van fel-
szárválva, melyeket Európa és Amerika
legnépszerűbb specialitást használunk.
Legnagyobb mértékű munkánk háras fel-
írás méltányossága miatt. Jöjjen meg
ma — személyesen vizsgáljon meg a
saját állapotát megismerem, gyógyí-
that-e vagy nem. Ne felejtse: hosszú
gyakorlatom van a betegségek gyógyí-
tásában alkalmazhat megállapítására.
Hendrik örök: D. a. 9-11 este 8-ig. Vasárnap d. a. 10-11 ó. u. 2-ig.

XXIX. ÉVFOLYAM

1919 NOVEMBER 1

VASÁRNAP.

HALLOWE'EN

MAGÁNY.

Irta: LAMPÉRTH GÉZA.

*Óly édes, olyan jól esik nekem:
Elbolyongnom az erdőn, réteken....
Elbarangolok messze szerteszét,
Hol nem hallok az emberek neszt.*

*Egyik a bort, a másik meg a lányt,
Én imádom a hallgatag magányt!
Szeretem forrón, véghetetlenül —
Magam vagyok és mégsem egyedül!*

*Mint a vad-rózsák bokrok ágain:
Szivemen csüggtek, édes álmaim:
Rajt — zsongó méhek — édes-bus dalok.... —
S velük a lelkem úgy elandalog!*

*Járok az erdőn.... El-elhallgatom
A dalos madárt virágos galyon,
Almatag zugást völgyön és hegyen....
S visszhangjuk egy-egy méla dal leszen.*

*Járok a réten.... ezer kis virág
Szórja felém bódító illatát....
— A mámorító varázslat alatt:
Szivem mélyéből édes dal fakad.*

*Mit bánom én, ha senki nem szeret?
— Fáj-fáj talán, ám beheg a seb
Szent magányomban; csak ne hagyjatok:
Édes álmok, bus-édes dallamok!....*

SZÍNHÁZ

Ipta: MOLNÁR FERENC

(Benn a színházban folyik a délelőtti próba. Künn süt a nap, és az a néhány színész, akinek nincs éppen dolga, sétál a napon. Egy színész és egy színésznő együtt sétál.)

A színész: Persze, persze, hogy úgy van.

A nő: Mindig azt mondd, hogy szeretsz.

A színész: Nagyon. Még-igy nem is szerettem. Kolozsváron szerettem egy nőt kilencvenhétben, de azt se szerettem úgy, mint téged, angyalom.

A nő: Hát akkor hol az gazság?
A színész: El foglak venni, drágám, becületszavamra. Amint ahhoz a kis pénzhez jutok, elveszek. Ha Glückstein aláírja, megkapom a pénzt és akkor úgy elveszek, hogy csak úgy zug.

A nő: És akkor is fogsz szeretni?
A színész: De még hogy.

Egyszer elvettem egy nőt, nyolevankilencben, Sopronban, de azt se szerettem úgy, mint ahogy téged foglak szeretni. Te vagy az én életem, az én ragyogó üdvösségem, mit nekem az ország gondjai és Shaftesbury herceg ígérete? Ám jöjjön hadával.

A nő: Ez a London csillaga.

A színész: Ugy van. Második felvonás, ötödik jelenet. Voltak, a békebíró.

A nő: És meg tudnál halni értem?

A színész: Szó nélkül. Akarod? Egy szót szólj és...

A nő: Nem, nem, az Istenért, nem. Csak szeress, Kővári. Szeress, Kővári.

A színész: Szerelem, e szó annyit takar. De ha d'Aubigny négy akarja, szivem lábai elé teszem s mint postatiszt nézek a világ szemébe. E harcban Lebidois győz, grófnő.

A nő: Szeress, Kővári. Ne szavalj annyit, ne citálj a szerepeidből, de szeress. Kővári, szeress nagyon, mert érzem, hogy nagy szükségem van a szerelemre és a gyöngédségre.

A színész: Ugy van, bibor-nok.

A nő: Vicceltek mind. Nem vagytok komolyak. A huszártisztek, azok férfiak, de az meg mind csapodár. Ti kedvesebbek vagytok, szegények vagytok, szépek vagytok, de nem lehet veletek komolyan beszélni. Légy komoly, Kővári, hiszen azt mondd, hogy elveszel feleségül.

A színész: Amit az ezredes mond, az szentírás. Azt mondtam, hogy szeretlek, mint az életemet. Ne kinozz, Sárközy. Elveszek és pont. Szeretlek és pont. Emlékezz a forró éjszakákra. Sárközy, mikor nem volt pénzünk, de úgy éltünk mint a galambok. Ezt én nem felejttem el. Meghalok érted, Sárközy.

A nő: Mondd csak itermin.
A színész: Sárközy. Ezt már megszoktam. És ez a te dicsőséges neved. És elveszek. Második Lipót portepéjét hordom s ezredem elsőnek vágta ki magát Rüttingsheim hidján. Van még óhaja, kanellár?
A nő: És még egyet.

A színész: Nos?

A nő: De ezt komolyan.

A színész: Hallgatlak, fecsegi.

A nő: Kővári, te azt mondd, hogy szeretsz...

A színész: Szeretlek? Talán imádlak. Több, mint imádlak. Tied ez a rongyos életem, ez a dicsőséges. Ha mutatsz nekem valakit, aki Hamletet másfél próbára úgy játszotta, mint én Marosvásárhelyen, akkor megengedem, hogy ne nevezzen színésznek.

A nő: Kővári, nagyon busulok, hogy nem hallgatsz meg komolyan.

A színész: Na mondd, Sárközy. Figyelek.

A nő: Ebben az új darabban miért állsz a fináléban élelem?

A színész: A fináléban?

A nő: Igen. Mikor mind bejönnek és az udvar azt éneklí, hogy jaj te kis bohó királyfi, jaj te kis bohó királyfi, akkor én mint hercegnő, akinek a vőlegénye megszökött, átjátszom magam jobbra az asztalhoz és ráborulok. És akkor jössz te mint miniszterelnök és azt éneklek, hogy elszökött, elszökött, a haza reménye, és mink azt énekeljük rá: reménye, reménye, akkor énnekem játékom van, zokogok, tördelem a kezemet, mert megszökött a vőlegényem, és te pont a pofám elé állsz.

A színész: Sárközy! Én a pofád elé állok!

A nő: Igen. Az egész szerepem egy rongy, egy semmi, mert a második felvonást ugyanis a várbörtönben töltöm, kenyéren és vizen, és csak a harmadik felvonás végén szabadít ki a vőlegényem és egy pár szavam van, meg az a kis játék a fináléban, zokogni, az asztalra borulni és mikor a kar nem énekel egy pillanatra, kikozogni a többi közül, és itt akarok valamit mutatni a tehetségemből és te már a negyedik próbán pont a pofám elé állsz.

A színész: Sárközy! Én a pofád elé állok!

A nő: Igen. Egészen eltakarsz, és én próbáltam kikozogni a hátad mögül, kidugtam a fejemet, de nem lehetett, mert ugrálsz, és ha jobbra dugom, jobbra ugrasz, ha balra húzódok, balra lépsz, nem lát a közönség és elveszett az egész szerepem.

A színész: Sárközy! Hát most nem tréfálok. Egy kérdést. Pardon, csak egy kérdést. Mi vagyok én a darabban?

A nő: Te vagy a miniszterelnök.

A színész: És mit mondd én akkor, mikor te ott sírsz?

A nő (sirva): Elszökött, elszökött, a haza reménye.

A színész: És mit mondasz te rá?

A nő: Ménye, ménye, a haza reménye.

A színész: És mit mondd én erre?

(Folytatás a 14. oldalon)

E

boltoz
tölgye
rajzoló
boltján
nagy
tak a
lett bo
akik
hancus
voltak
bogara
voltak.
te a j
elnézt
kat, az
ban,
ez, ah
gyerek
get. F
is szem
jon ó
dejevel
öt egy
Hetel
lából is
mellől
hez, on
dős fin
gát a
hudihoz
rávezet
mára.
mintha
na Efr
döben
a jórá,
vények
revénye
az osto
egyetlen
igazság
lélekel
zát. A
szeszec
megszól
ságában
ságot a
nyok p
az a ne
mindegy
meghul
Végre
nak Efr
jött Je
sok az
ságról
várjon
ló ifjak
hogy ra
na a le
rik az
bolond.
Több v
ban és
mint a
mindjárt
nem be
dul Jer
Az e
Már
lönbört
Az ég
érezése
boltból
Az u
kalmár
kafitán
— A
— N
találni
— G
Efra
— R
dem. r
az igaz
igazsá
bolond
—
bolond
ságot,
s egy
kinál

Efraim igazságot vesz

Irta: KABOS EDE

E FRAIM kába fejjel buk-
dásolt Jeruzsálem ut-
cáin. A lapos háztetők,
boltos kupolák és himbálódzó
tölgykoronák szeszélyes foltokkal
rajzolódtak ki az alkonyodó ég
boltján s a levegőben
nagy rajokban hullámzo-
tak a lomhán összesereg-
lett bogarak. A gyerekek,
akik a szűk utcákban
hancuoztak, semmivel se
voltak fürgébbek, mint a
bogarak és kevesebben se
voltak. Őket is lenyugöz-
te a hőség s Efraim, míg
elnézte tarka csoportju-
kat, azt gondolta magá-
ban, hogy nem jó világ
ez, ahol már az éretlen
gyerekek is érzik a hősé-
get. Ha már a gyerekek
is szenvednek, mit csinál-
jon ő a nehéz husz eszten-
dejével, s a bőségen kívül
öt egyéb is sanyargatja...

Hetek óta kóborol isko-
lából-iskolába. Rab Huma
mellől elment rab Hillel-
hez, onnan egy hatuszen-
dős fiúval elkísértette ma-
gát a nagyhirű rab Haj-
hudihoz s mindenütt leste,
rávezetik-e az igazság nyo-
mára. A tudósok azonban,
mintha összeesküdtek vol-
na Efraim ellen, ebben az eszten-
dőben rávilágítottak paraboláikkal
a jóra, a gonoszra, az isteni tör-
vényekre, s a hagyományok szö-
vevényeire, a tudás gyönyörére s
az ostobaság bűneire, de soha,
egyetlen szóval se érintették az
igazságot, amiért Efraim szomju
lélekkel hagyta el szüleinek há-
zát. Amikor egyszer Efraim ösz-
szeszedte minden bátorságát, s
megszólt a tanítványok társa-
ságában, hogy merre kell az igaz-
ságot keresni, maguk a tanítvá-
nyok püsszegték le. Félelmes volt
az a negyven tanítvány, ahogyan
mindegyiknek kigyult a szeme és
meghullámozták fekete szakállá.

Végre is azt mondotta magá-
nak Efraim, hogy rossz időben
jött Jeruzsálembe, mert a tudó-
sok az idén nem akarják az igaz-
ságról beszélni. Hazamenjen és
várjon jobb időt, amikor vándor-
ló ifjak hirül hozzák majd neki,
hogy rab Huna az igazságot tanítja? Nyilván az vol-
na a legokosabb. De hát igazán csak a tudósok ismer-
rik az igazságot? Rab Hillel azt mondta tegnap, hogy
bolond, aki a tudományt csak az iskolában keresi.
Több víz van a hegyekben, mint a legnagyobb kancsó-
ban és jobban oltja szomját, aki maga akdt forrásra,
mint aki kancsót emel ajkához. Hát miért menne
mindjárt haza, ha a jeruzsálemi iskolákban az idén
nem beszélnek az igazságról? Nem megy haza. Elin-
dul Jeruzsálemből és kószálni fog a hegyek között.

Az egyik utcáson leterítette iszákját és ráült.
Már nagyon kába volt a feje s nem tudta megkü-
lönbözteni a gyerekvissongást a bogázzümmögéstől.
Az ég nagyon alacsonyan lógott s Efraimnak olyan
érzése volt, mintha egy nagy kéz nyulna ki az ég-
boltból s az ő fejét szorítaná.

Az utca másik végéről átsétált hozzá Salamon, a
kalmár. Piszkos, szürke szakállá volt és hosszú, bő
kaftánja. Szemeiből huncutul villogott ki az okosság.

— A földön ülsz-e, Efraim, vagy az égből jársz?
— Nem tudom, hol járok, mert igazságot szeretnék
találni.

— Gyere a boltomba, adok neked igazságot.

Efraim esodálkozva nézett fel a kalmárhoz.

— Rab Huna hallgat róla, rab Hillel süket, ha kér-
dem, rab Hajhudinál lepisszegnek a tanítványok, ha
az igazságról tudakozodom, s te boltodban méred az
igazságot? Bolond vagy, Salamon, vagy engem nézel
bolondnak.

— Nem nézek bolondnak, de
bolond vagy, ha nem veszel igaz-
ságot, amikor mindig azt keresed
s egyszer akad valaki, aki meg-
kinál veled. Gyere a boltomba, s

lemérek neked az igazságból akár
egy egész fontot. Csak azt mondd
meg, egy darabban akarod-e az
igazságot vagy kicsi adagokban?

Efraim most már bambán né-
zett a kalmárra.

Azzal Salamon már keresztül is
vágott az utcán, megállott a
boltja előtt, az eget nézte, a le-
vegőben bogár-rajokat, a portól
fehér pálmákat, csak Efraimot
nem nézte tovább. Efraim bolond.

azt a font igazságot.

S akkor Salamon huncutul mo-
solygott s lemért Efraimnak egy
darabban egy font sót...

A font igazságot Efraim betet-
te az iszákjába és kiment
Jeruzsálemből.

Hosszu idő után először
mosolygott. Az országutra
már leszállott az este, a
pálmák feketén hajbókol-
tak, hegyükön madarak
fütyörésztek s az égről
olyan csillagvászár rajzott,
mintha azon vetekedné-
nek, melyikük ér le ha-
marabb a földre. Szikráz-
tak, tüzeltek a nagy ver-
sengésben.

Efraim mosolygott. Sa-
lamon most azt hiszi, hogy
megesalta. Sót adott neki
igazság helyett. De hol
van az megírva, hogy Sa-
lamon tudja, mit árul, s
hogy az igazság nem só és
a só nem igazság? Bizo-
nyára Salamon nem tud-
hatja, mit adott el neki s
ha Jehova így akarja, ő
nem só, hanem igazságot
visz iszákjában. Ha lelke
nyugodalmán, jólérésén
méri, ő most az igazságot
viszi iszákjában. Amitől

az ember nyugodt lesz és jókedve
derül, azzal nem esalták meg. Ef-
raim tehát mosolygott.

Ejféli után egy kis fáradtságot
érezett s egy árok szélére heveré-
szett pihenni.

Az iszákot odahurkolta egy
fiatal palma tövéhez, nem az
iszák miatt, amit bátran el is lap-
hattak volna, mert nem sokat
ért, de az igazság miatt, amelyet
Jeruzsálemben az iszákba rejtett.
Az igazságra, ha egyszer megtá-
lalta az ember, vigyázni illik. Ef-
raim tehát a fiatal palma tövéhez
hurkolta s óvatosságból még ván-
kosnak is használta, a feje alá
igazitotta. Jót kell álmodnia, ha
az igazságon alszik.

Egy kicsit kemény volt az igaz-
ság. Efraim nem is tudott róla,
hogy álmában addig forgolódott,
amíg feje lecsuszott az igazság-
ról. Az ócska ruháján sokkal pu-
hábban pihent a feje. De az álma
olyan szép lett, mintha mégis az igazságon aludt
volna. Csak így a lélek.

Azt álmodta, hogy Salamon, a kalmár, kiterjesztett
kaftánján száll, repül utána Jeruzsálemből. Az éjsza-
kában úgy fest a repülő kalmár, mint egy óriás de-
nevér. Csak a két szeme villog másként: csupa ijedség-
gel, irigységgel, kapzsisággal és félelemmel. A fiatal
palma fölött, amelynek tövében Efraim pihent, Sa-
lamon összehuzta kaftán-szárnyait és csöndesen leeresz-
kedett a földre.

— Efraim, add vissza a font sót.

— En nem vettem tőled sőt, én igazságot vettem
tőled.

— Megesaltalak, Efraim, az nem volt igazság, ha-
nem só.

— Ha megesaltál, ne figyelmeztess reá s nem fo-
gom tudni, hogy megesaltál.

— De figyelmeztetek, mert bánt a lelkiismeretem.
— Hát azért nem bánt a lelkiismereted, hogy a fi-
gyelmeztetéssel mrontod örömeidet?

Efraim világosan látta álmában, hogy a repülő
kalmár lopva közeledik az iszákhoz és ki szeretné be-
lőle esenni a font igazságot. Meglóbálta a karját és
ráhuzott vele, mint egy husággal, Salamon hátára.
De nyugodtan aludt tovább.

Salomon a porba ült és nyögve siránkozott.

— Magamat esaltam meg, Efraim, nem téged. Alig
tetted ki lábodat Jeruzsálemből, álom jött reám s egy
vampir a mellemre nehézkedve, kárörömmel sziszeg-
te felém, hogy amit neked lemér-
tem, se igazság nem volt, se só,
hanem a legnagyobb és legszebb
karbunkulus, ami valaha a föld
gyomrából kikerült. Kívül só,

— Nézd meg a szakállamat,
Salamon. Sötét van-e Jeruzsále-
mben, vagy a te szemeden van-e
hályog, hogy nem látod éveimet?
Gyermeknek kínálják fonttal az
igazságot.

— Hiszen adok én egy latot is,
ha beéred veled, — huncutkodott
Salamon.

Efraim rázta a fejét.
— Se láttal, se fonttal nem
méri az igazságot. Veszek tőled
igazságot, ha levegővel méred,
vagy idővel méred, vagy azt
mondod, hogy láthatatlanul van
a serpenyőben igazságod. De ha
te fonttal méred, nem kell az
igazságod.

A kalmár megcsóválta a fejét
s úgy tett, mint aki nem disputál
tovább egy bolonddal.

— Ha te tudod, hogy mivel
méri az igazságot, akkor tudod,
hogy mi az igazság s ne keresd
másnál. Ha pedig keresed és

Efraim pedig az eszén mérle-
gelte a kalmár csufondáros sza-
vait. Mert voltaképpen Salamon-
nak igaza van, hogy aki az igaz-
ságot olyan mohón keresi, kár
annak megbiesakolnia magát,
hogy neki azt tudnia kell, mivel
méri az igazságot. Túlán fű az
igazság, talán gabona, talán hus.
Miért ne lehetne az igazságot
fonttal mérni?

Fölszedte iszákját a földről,
hátára kapta s átment a kalmár-
hoz.

— Adjál nekem egy font igaz-
ságot.

— Egy darabba, vagy kicsi
adagokban?

— Hogyan tanácsolod, Sala-
mon?

— Én úgy tanácsolom, Efraim,
hogy vedd egy darabban, mert
azt akármikor szétaprithatod, de
ha kicsi adagokban veszed, ho-
gyan ajándékozhatnád meg az

Álom

Hervadó lomb alatt ülök
S álmodozom édesen; —
Tűn az éltöm... oh, de boldog!
Nem voltam még sohasem.

Őzi tündér előttem áll, —
Ajka néma, mint a sir...
Álmodom, hogy éltöm miatt
Lelke gyászol, lelke sir.

— Hagyjatok így álmodozni,
Hagyjatok e lomb alatt;
Egy kis üdört nyerek, mit az
Élet nekem ugysem ad.

Őzi tündér vigasztalja
Álomban a szívemet...
— Hejh, ő tudja, mi jó annak,
Ki éltében csak szenved.

Hervadó lomb alatt ülök
S álmodozom édesen; —
Álmodozom boldogságról
S te rólad, — oh kedvesem.

SZACSVAI KÁROLY

nem tudod, mi az igazság, fogadd
el attól, aki megkinál veled. Kü-
lönben azt kell hinnem, hogy igá-
zán bolond vagy és azt keresed,
amit nem akarsz megtalálni.

egész igazsággal,
akit arra méltónak ítélte!

Efraim rekedten, száraz torok-
kal hörögte:

— Add nekem egy darabban

belül karbunkulus s én azt hittem, hogy téged csallak meg, amikor sőt mérek neked igazság helyett. Nem karbunkulust akar-tál te venni, Efraim, add vissza a karbunkulusomat.

Efraim esdesen fölemelkedett fektéből. A szeme csukva maradt.

— Én igazságot vettem tőled s hogy megmutassam, mennyivel jobb és drágább az igazság a karbunkulusnál, ketté fogom törni a font igazságot. A karbunkulus, ha benne van, elviheted magaddal. Nekem nem kell.

Nagy követ kerestél s azzal erősen ráütött az igazságra.

A só darabokra tört, de karbunkulus nem volt benne. Salamon nagyot kacagott, visszatelepedett a kaftánjára s mint egy óriási denevér, repült visszafelé Jeruzsálembe.

A levegő még leszólt Efraimhoz:

— Akkor még otthon van a karbunkulus. Te pedig, bolond ifjú, már az első éjszaka darabokra törted az igazságot.

Erre a szóra igazán fölébredt Efraim. Az igazság ott hevert előtte drazabokban, azt álmanban csakugyan összetörte. De nem busult Efraim. Megtanulta, hogy az igazságra nem szabad ráfeküdni s hogy az ember álmanban is összetörheti az igazságot. Hát jól van. Összeszedte a valamire való darabokat s azt gondolta magában, sok kis igazsággal is mehet még valamire az ember. És aztán akadt a törmelékben még egy jókora nagy darab is.

— Azt fogom hinni, hogy nem felt egy egész fontra s csak egy fertályfontot vettem az igazságból.

A csillagok már elfutottak a lamerre s csak egypár, a lustább, nehézkesebb szégyenkezett még az égbolton. Kelet felől rózsaszínű virágfűtök rakodtak az ég homlokára. A nagy, friss levegő-

tenger áradt föllebb-föllebb és kékre mosta az eget. Efraim jókedvűen rakta el megmaradt igazságát és szapora léptekkel vá-gott az országnak.

A második éjszakán leszakadt az eső. Efraim egy fa alá menekült és nem is magát, csak az iszákját próbálta óvni a hirtelen záporostól. Ráteritette a kaftán-ját, a széles karimájú fejfödőjét s még a két nagy tenyerét is fö-lébe tartotta ernyőnek. De a víz, amelyet fölül óvta, alulról hozzá-fért az igazsághoz s hajnal felé Efraim szomorúan tapasztalta, hogy az igazság körülbelül elolvadt. Az ócska ruhája, a fehér-neműje érdes és fehér lett az olvadt igazságtól, ami rárakódott. Ebből se lesz többet komoly igaz-ság — morogta a szakállába Efraim.

De abból a fertályfontos da-rabból az eső után is maradt ak-kora, mint egy gyerek ökle. Ra-gyás volt, barlangos volt — de még igazságnak látszott.

Efraim sóhajta mondta:

— Azt fogom hinni, hogy egy fertályfontra se telt s csak egy-pár latot vettem az igazságból.

A harmadik éjszakát egy fa tetején töltötte Efraim. A föld-től, a hirtelen álmától, hirtelen esőtől már féltette maradék igaz-ságát. A fa tetején jól megvol-tak hajnalig ő is, az igazság is. Hajnaltáj, amikor véletlenül le-nézett a fa tetejéről, egy férfit meg egy asszonyt látott az ár-nyékban pihenni. Összont és erős volt a férfi, szép, hajnalszemű, puha és gyöngye az asszony. Illet-tek egymáshoz, mint fa és az ár-nyéka. Ugy el is bujt olykor az asszony a férfiuban, mint ár-nyék, amelyből csak a nap tudja kiesalni.

Efraim egy viláért meg nem mozdult volna. Csak nézte a szép párt.

Az asszony valami enivalót vett ki a tarisznyájából. Egy kö-korsót tartott a férfi elé s han-gosan mondta:

— Hoztam egy kis jó leveskét is, csak egy kis só kellene beléje. Odahaza nem volt, de apámtól hallottam, aki sokszor vándorolt Jeruzsálem felé, hogy vannak itt az ut mentén — szürke sziklák, amikről lehet sőt kaparni. Ha te elindulsz jobbra, én meg balra, valamelyikünk rátalál a szürke sziklára s akkor visszajövünk ide, a fa alá.

A férfi és az asszony megcsó-kolták egymást s az egyik ment jobbra, a másik balra. Mikor el-tűntek a sziklák között, Efraim lenézett a fa efejéről. Ott állott a kökorsó a fa tövében.

Efraim egy ugrással a földön termett.

Vonaglott a nagy elhatározás-ól, a szeme égett, a keze reszke-tett. De gyorsan előszedte iszák-jából a maradék igazságot s be-ledobta a kökorsóba.

— Olyan szemrevaló fiatal pár. Hadd legyen jó, izletes levesük.

S azt gondolta jóbanjáró lel-kében, hogy akár igazság volt, akár só, megőrül neki a szemre-való fiatal pár. Efraim teli volt boldog örömmel s elbujt a har-madik pálmá mögött, a honnan megfigyelhesse a férfit és az asszonyt, ha megjönnek és megkös-tölké a levesüket.

Bogárrajok himbálóztak a nap-fényben, egy lehelletnyi szelő hintáztatta őket.

Mosolyogva iparkodtak egy-más felé a férfi és az asszony. Egyikük se találta sőt, de a sze-

mükből látszott, hogy egymást jobban kívánják, mint a levest s a esők akkor is jó, ha nincs só a leveshez. Vidáman akaszkodtak össze s az asszonyt úgy nevetett, mintha nem is nevetés, hanem esiklandozó illatok szállnának ki ajkai közül. A férfinak le kellett hajolnia, hogy az asszonyt meg-ölelhesse, de ahogyan lehajolt, az esnupa hódolat, gyönyör és alá-zat volt.

Az asszony egyszer fölkapta a kökorsót s az ajkához emelte.

A másik pillanatban elváltozott az arca. Mintha valami rettenetes göres húzná, az alakja megros-kadt, a nyaka megdagadt, a sze-mén kipatakzott a köny s a két ajka reszketett, vonaglott a fáj-dalomtól. A férfi ijedten kapta el tőle a kökorsót és gyanakodva már ajkához akarta emelni, de az asszony — tud így a szerető asz-szony egy másodperc alatt meg-gyógyulni a férfit — hirtelen a korszóra vetette magát, földhöz vágta, megtaposta, messzire gurította.

S akkor már vidáman mondta:

— Én azt hittem, hogy sóta-lan, s olyan sós, mint a tenger vize. Keserű, mint az epe. Csak-hogy nem ittál belőle. Jaj be sós volt.

Magát nem sajnálta, hogy kós-tolt a sós italból, az urának örült, aki nem ivott belőle. És vidáman szedte össze cókmojkukat, vidá-man szedte a hátára s vidáman indult az ura árnyékában Jeru-zsálembe.

Efraim üveges szemekkel né-zett utánuk. Még egy gyerek-ökölnyi is sok volt az igazság-ból. Megrázkodott tőle az asz-szony. Kiköpte. Nem kellett neki. Óvta tőle az urát.

S ő az egész igazságát akarta nekik adni, mert olyan szépek! Már nem maradt neki igazsága.

Fogta az iszákját és esdesen, szomorúan bandukolt a faluja felé...

Házi színház A letétbe helyezett csók

Szin: Egyszerűen berendezett polgári szoba, csipkefüggönyös ágygyal, kis toalette tükörrel és konsollal, melyen vizes pohárban élővirág áll.

* Nettike (csinos karton ruhában, előtte melles kötény, melyben zsebek vannak, feje piros bőbitás kendővel van bekötve, visszaszól): Ténasz-szony kérem, ügyeljen egy kissé a vendégekre, öt perc múlva újra benn lesznek. Levelet akarok írni az édes anyámnak. (Belép.) Oh, milyen nehéz sorsa is van ilyen magamfajta sze-gény leánynak, még az édes anyjának is csak lopva, nagy ügyvel-bajjal ír-hat meg egy pár sornyi levelet. De Istenem! nem lehet mindenki gróf-kisasszony, szegény pincérléánynak is kell lenni. Csak az bánt és az fáj, hogy ezek a rókamájú férfiak azt hi-szik, hogy mihelyl egy leány két keze munkája után keresi a kenyerét, már mindjárt kikapós. Pedig van ám a pincérléányok közt is jóra való nép. Esküi is mérek tenni. Hej, ezek da-cára is minden jó volna, csak a fi-ze-tésem ne volna olyan sovány. Bizony egy év alatt alig küldhettem az édes anyámnak valamieskét havonként. Most ezt egyszerre kipótolom. Száz forintot hoztam. Hogy önök sem-mi rosszat ne gondoljanak fölőm, elmondom az egész esetet. Tanulsá-gos história. Ennek a bor- és sör-helyiségnek, melynek címe olyan ked-ves: "Három angyal", volt egy ren-des vendége: Balázs Mihály urnak nevezik. Hát bizony, mi tagadás benne, ő csunya is, vén is, de van pénze annyi, mint a pelyva. A minap, egy estére hajló délután, Balázs ur, mi-dőn a negyedik pohár fröcsnéi tartott, az asztalhoz hívott.

(Borizú hangot utánozva.) Szörnyen szép fruska vagy te, Nettike. (Termé-szetes hangon): És midőn ezt a bókot mondta, megcsipte az államát. Én meghajtottam magam és ezt válaszol-tam:

— Örülök, hogy Balázs urnak "is" tetszem.

(Balázs hangján): Ejnye, de nagyon ropogtatod azt az "is" szöcskát. Hát azt hiszed, hogy mindenkinek tetszei? (Természetesen): Legalább a ven-dég urak ezt mondják, ha más sza-vakkal is. (Balázs hangján): Tény, hogy szép állat vagy. (Természetesen, felepattanva): Állat? (Balázs hangján): A biblia egy té-tele így emlékezik meg az asszonyok-ról. De hagyjuk ezt. Nekem — (ter-mészetesen, kezével mutatja) és ekkor végig simította gyér hajszálait, meg-pódorté karminveres, ritkás bajuszát — egy ajánlatom volna részre. Nos, nem vagy rá kíváncsi? (Saját hangján): Azt mondja az édes anyám, hogy a kíváncsiság a vétek-kei egy sorba helyezhető. (Balázs hangján): Igazsága van a te anyádnak. És mivelhogy nem vagy kíváncsi: elmondom. Ha te... három-szor megcsókoltatod magadat, én ne-ked 100 forintot adok. (Természetesen, a csodálkozás fel-kiáltásával): 100 forintot? — Egészen vagy felaprózva. — Nem tréfál? — Eszem ágában sincs. Nem tagadom, nagyot dobbant erre a válasza s szívem. Hát hogy is ne! 100 forint rengeteg pénz! Eszembe ju-tott, mennyi mindent vásárolhatok én öreg, beteges anyámnak a télire. Ve-hetek neki egy cobolyos fölőt, jó vastag típusú cipőt, egy ezüstös, tem-plomba járó fejkötőt, melyre már olyan régen vágyk. Szörnyű örömet szereznek mindezzel az édesnek, a drágának. Az édes anyám kedvéért rövid gondolkodás után Balázs ur ve-res tenyerébe csaptam, de ezalatt, éreztem, tüzlángba állott a két orcám. — Nem bánom, megengedem, hogy megcsókolj, de azután azonnal ké-rem a pénzt. — Hogyne, adom rögtön. (Szégyenkezve eltakarja arcát.) Megártént. Elcsaltant az első, el a második csók. Mindegyik után ugy éreztem magamat, mintha hideg zu-hanyt öntöttek volna a nyakam közé,

de ekkor is az édes anyám jutott az eszembe és a harmadik csókra nyuj-toltam az arcomat.

— A harmadik csókot elengedem. Tudja az Isten, miért, de ez az első percben nagyobb örömet okozott, mint a 100 forint. Hanem kinyújtottam a tenyeremet és vártam a 100 forintot egészen vagy felaprózva.

— Megkapod, de most nincs nálam. Alkalmadtán elhozom.

— Ön a csókot megadta, még meleg tőle az arcom s így a pénzt is meleg-ben kérem.

— Mondom, más alkalommal meg-kapod.

Elfutott a mérég és minden gon-dolkozás nélkül arcába vágtam Ba-lázs urnak: Ön család!

— A csókablókat nem szokták ilyen csunya névvel illetni — viszo-nozta a vén huneut és nagyot kaca-gott. Rögtön állítottam a fősvénynek veséjén és bizony tartózkodás nélkül kimondtam, ami szívemen feküdt.

— Ön kijátszott, ön visszaél a leány hiszékenységével! Puff! ez nem szép, ez nem helyes, ez nem tisztességes el-járás öntől!

— Akárhogy patlog is a kisasszony, egy krajcárt sem kap tőlem.

Bizony, szegény ide vagy oda, én sirva fakadtam, de csakhamar eszem-be jutott, hogy van még törvény, van még igazság a földön és ezt oda is kiáltottam a tolvajnak.

— Tegyen a kisasszony, a mint tet-szik — szólt és eltávozott a "Három angyal"-ból.

Másnap már bíró elé került a dolog. Sokat pirultam a bíró kérdéseim, de rendesen megfeleltem.

(Komoly hangon utánozva): — Te-hát ez az az az az ajánlatot tette ön-nek, felperesnek, hogy 100 forintot fizet, ha háromszor megcsókoltatja magát?

Lassan, az egereknek, de igent mondtam.

— És ön, alperes, beismeri, hogy

megcsókolta ezt a leányt? — kérdez-te a bíró Balázs urtól.

— Beismerem, de csak kétszer.

— És miért nem csókolt meg har-madszor?

— Mert megelégedtem a kettővel.

— Önnek a harmadik csókhoz is jo-ga van. Vegye ki a jussát!

— Köszönöm, nincs rá szükségem.

— Akkor bírói hatalmammal fogva az elmaradt csókot én veszem át. — mondta a deli bíró és alig hogy észre-vettem, az ajkamon égett a harmadik csók. — Most Nettike háromszor meg-csókolta magát — folytatta, mialatt nyelvével esettintet — késszer alpe-resöl, egyszer tőlem, bírói letétképen; s így Balázs urnak kötblessége a 100 forintot, továbbá 2 forint 32 krajcár bélyegköltséget nyomban lefizetni és pedig végrehajtás terhe mellett, te-kintet nélkül a netáni felebbezésre. Kamat megítélhető nem volt, mert törvényeink és a szokásjog szerint csók után kamat nem jár.

— De kérem, bíró ur, ez nem igaz-ság! — kiáltott haraggal a vén Ba-lázs.

— Fizessen és azután appellálhat! A csók nálam van bíróilag deponálva.

Hát Balázs ur, akárhogy ugrált is, végre lefizette a 102 forint 32 kraj-cárt. Savanyu arccal fizetett, de annál ragyogóbb volt az enyém, midőn a két darab ötvenest markomban éreztem. Azóta Balázs ur csak egyszer járt erre és ekkor is kérte a harmadik csó-kot. Én csak a bíró szavaival feleltem: "Bíróilag deponálva van, tessék a bírósághoz fáradni és bírói kiutal-ványozást kérni".

Ugy-e bár, szép szerével jutottam a 100 forinthez?

De most, engedelmmükkel, a levél-írásához kezdek. (Leül és tollat vesz a kezébe.) Megörvendeztetem előzetesen is az édes anyámat. Megírom neki a bírói letétbe helyezett csók történe-tét.

(A függöny le.)

EG
E
ahol bi
tam. U
hozzá
olyan
mint N
rika-ur
razatt
— A
nyara
esőt
A d
táni
bentel
A mi
viselen
mind
nek
Az a
307 an
hogy
tam a
ültem
néger
gezte
kor ki
ték a
hátrán
tek az
üriemb
padnek
közön
— A
ott lát
fejt.
nem ar
hogy
Egyéb
neki m
pályo
A
Szép, n
viselt,
gyémán
A karj
Énekel
Olyan
mint a
deg, kes
sornyés.
tését a
pézt a
Szé
pályo
merked
A s
tán meg
szép bu
a harm
A
ült, aki
nasólit
ra emle
lette és
forditot
ettől. a
esinálfa
mat és
tott. A
hogy el
velem
Jó
szoba t
totta
igen jó
kop fo
unalma
kőr elő
V
ajtó m
A
Se
be ep
penyeg
a hern
Egy k
merős
cesben

EGY FŐVÁROSI IFJÚ NAPLÓJÁBÓL

ALICE.

IRTA: HERCZEGH FERENCZ

EJFÉL se volt még és frakkom rajtam volt.

Elmentem tehát a Palace-Mulatóba, ahol bizonyos okokból már évek óta nem jártam. Ülőhelyet kértem a pénztárnál és ekkor hozzám lépett egy frakkos ember, akinek olyan energikus szép feje volt, mint Stahley-nek, a híres Afrika-utazónak és komoly ábrázattal szólt hozzám:

— A kegyelmes ur bizonyára alapító-páholyt parancsol?

A megszólításban rejlő titáni szemtelensége megdöbbentett, de nem sértett meg. A mióta új városi bundámat viselem, azóta a kocsisok is mind méltóságos urnak neveznek.

Az alapító-páholy a rendes-től annyiban különbözik csak, hogy jóval drágább. Felhuztam a fehér keztyűmet és beültem a páholyomba. A hét néger leány akkor már elvégezte zambézi-táncát és amikor kitapsolták őket, fölemeltek a karjukat és kecesesen hátrarugtak a lábukkal. Jöttek az akrobaták. Ilyenkor az uriember hátat fordít a színpadnak és blazirtan nézi a közönséget. Egyszerre — huj! — a földszinti oesó helyen ott látom a főnököm kopasz fejét... Most le kell tennem arról a kedves tervemről, hogy holnap beteg leszek. Egyébként pedig azt fogom neki mondani, hogy ingyen-páholyom volt.

A tornászok után jött ő. Alice de Derby. Szép, magas, szőke leány. Óriás tollas kalapot viselt, erősen kivágott, kurta ruhát és hamis gyémántokkal kivarrt fehér selyemharisnyát. A karja és a válla mézfehérre volt festve. Énekelni nem tudott, táncolni még kevésbé. Olyan ügyetlenül ugrándozott a színpadon, mint a kéthetes borjú a tavaszi réten. A hideg, keskeny ajka körül állandóan valami kesernyős, gunyos mosoly ült, mintha a megvetését akarná éreztetni a csöcselékkel, amely pénzt ad az ilyen produkeióért.

Szeretem a büszke leányokat és azért a páholyomba intettem Stanleyt, a sziklatörőt.

— Hallja, barátom, én meg akarok ismerkedni ezzel a leánnyal.

A sziklatörő tetőtől-talpig végigmért, aztán megfordult és megnézte a fogason függő szép bundámat.

— Majd beszélök az anyjával. Ott van a hármásban.

A hármásban egy hermelin-boás hölgy ült, aki fiatalabb éveiben alkalmasint libához hasonlított, de érettebb korában kobra-kigyóra emlékeztetett. A sziklatörő megjelent mellette és suttogni kezdett vele. A kobra felém fordította a látésővét. Tudtam, hogy minden ettől a peretől függ. Előkelően blazirt arcot csináltam, a szemembe nyomtam a monoklimat és megnéztem az aranyórámat. Ez hatott. A sziklatörő visszajött és azt mondta, hogy előadás után a hölgyek szívesen fognak velem vacsorázni a kilences számú kabinban.

Jó ideig várakoztam a kabinban. A kis szoba tul volt fűtve, de azért a vállamon tartottam a bundámat, amelynek fekete prémje igen jól illik a fehér mellényemhez. Majd akkor fogom levetni, ha itt lesz ő. Addig is unalmamban monoklipróbát rendeztem a tükör előtt.

Végre! Ruhásusogás a folyosón, — az ajtó megnyílik...

A kobra jön, egyedül. Bemutakoztam.

— Hell Ervin báró vagyok, — mondom. Sejtlemem sínes, hogy miért jutott eszembe éppen ez a név. A kobra levetette a köpenyegét, amely meglehetősen kopott volt, de a hermelin-boáját a nyakán tartotta.

— Alice mindjárt jön, — mondotta. — Egy kis kellemetlensége történt, — bécsi ismerősei érkeztek, — most velük van a kilencesben, — de hamar lerázza őket a nyaká-

ról... Azt mondotta, hogy rendeljük meg a vacsorát, — ő itt lesz, mire tálnak.

A sziklatörő felém nyujtotta az étlapot.

— Van osztriga? — kérdeztem. — De osztendei, mert mást nem eszem...

— Igenis van! — válaszolt Stanley. Egy-

sen nézte az apró bográcsokban levő tojásokat, de jó ideig nem mert hozzájuk nyulni. Látni akarta, hogy mit kezdnek velük. Mikor tormát hintettem a tojásra, ő hűségeen utánozta a példámot.

— Uraságod ma talán bálban volt, mert frakkban van? — kérdezte.

— A szegény Domonkos nagyon boldogtalan, mert Tinka kontesz beleszeretett a házi orvosukba.

A pincér időközben visszavert és azt mondotta, hogy Alice kisasszony megcsinálta az egész menüt. Halat akar enni, sertésbordát, pulykát, édességet és gyümölcsöt. Később Liebfrauenmilchet hozott, meg Mouton Rotschildot. Azt mondotta, hogy ezek Alice kisasszony kedves borai. Hogy megmentsem a tekintélyemet, George Goulet-t rendeltem.

— Igenis, — mondotta Stanley, — de akkor Alice ő nagysága számára Roederert kell hűtetnem, mert ő nem szereti a fanyar pezsgőt.

A mama időközben levetette arisztokratikus tartózkodását és a kezébe vette a pulyka combját. Ugy evett, mint a farkas. Én meg kezdtem türelmetlenkedni.

— Mi van Alice-szal? Jön, vagy nem jön?

— Ugy látszik, szegényke nehezen tud szabadulni a németjeitől. De majd érte küldjük a pincért!

Stanley azt a hirt hozta, hogy Alice rögtön itt lesz. Az urak odaát már a kávénál tartanak. A kisasszony egyébként arra kéri, hogy küldjek neki néhány jó cigarettát.

Egy virágáros leány jött a kabinba és fehér virágott tűzött a kabátomra. Merő maliciából tíz forintot adtam neki. A csapás elevenére talált. A kobra fölszisszent:

— Megbolondultál! Tíz forintot ennek a személynek?

— Mindig annyit szoktam adni, — mondtam szemérmetlen hidegvérrel.

A kobra izgatottan fölpattant:

— Most megyek és elhozom Alice-ot!

Magamban maradtam. A központi fűtést alkalmasint már elzárták, mert fázni kezdtem. A vállamra vettem a bundámat. Jó ideig vártam, aztán visszajött a mama.

— Szegény Alice, még mindig nem tud szabadulni. Egy bécsi színházigazgató van a társaságában, az szerződött neki akarja és most próbát énekellet vele... Alice jövőjéről van szó!

A mama fölhajtott egy pohár pezsgőt aztán rágyújtott egy Henry Clay-ra.

— Nem várok tovább, — mondtam. — Álmos vagyok és hazamegyek.

— Azt csak nem teszed? — pattant fel a kobra. — Ha tudnád, édes báróm, hogy Alice milyen szívesen jönne! Ő meglátott a színpadról és egészen boldogtalan, hogy nem lehet veled... De mindjárt itt lesz! Megyek és elhozom.

A diványon ültem, bundámba burkolódzva és vártam. Később megnéztem az órát. Hat óra mult. Beesőngtettem Stanleyt és fiztettem. Hogy mekkora volt a számla, arról inkább ne beszéljünk. A sziklatörő láthatólag nem volt megelégedve a borralalójával, mert morgott valamit, aztán kinyitotta az ablakot, hogy szellőztessen.

Elmentem. Mikor a lépcsőhöz értem, a folyosó végéről utánam kiáltott valaki:

— Báró! Báró! Ne menjén még! Alice itt van!

Én azonban nem fordultam vissza, hanem lesiettem a lépcsőn, kocsiba ültem és hazajutottam. Akkor már világos nappal volt.

kis gondolkodás után hozzátette: — Nem egészen frissek, azért nem is merem ajánlani...

A kobrára néztem: ő megkönnyebbülten sóhajtott föl. Láthatólag örült, hogy nem kell osztrigát ennie. Magam is örültem.

— Szolgálhatok talán oeufs á la Cambises-szel? — kérdezte Stanley.

— Nem, adjon nekem töltött csigát.

— Igenis!

Egy-kettőre visszajött és három adag oeufs á la Cambises-t tett az asztalra.

— Beszéltem Alice kisasszonnyal, azt mondta, hogy oeufs á la Cabises a kedves ételle.

Hogy megmentsem a tekintélyemet, részelt tormát kértem, mert én mindig azzal szoktam enni ezt az ételt. A kobra figyelme-

ÁGNES.

*A Körös sásszege gödrös ágán
Zuhogva, bugva szállt a szőke hab...
S a fűzes mögött szántornyú várost
Sugárzónbe szótt az alkonyat.*

*A szérűn Mari, Ágnes meg Eszter
A part felől a párás ködön át
Amulva, sejtve, áhítova
Nézték a mesék távol városát...*

*És Mari beszélt a nagy csodáról,
A városok száz bűnös éjéről...
Mindennél... fényről... asszonyokról...
S minden csodás volt innen messziről.*

*A harangzó hívta haza őket,
Siettek... A tanyán már a rőzse ég,
Csak Ágnes állott meg néha-néha
S nézett a fényes, hamvas ködbe még...*

*És éjjelkor lenn a görbe fűzek,
Az odvas, fekete, szomorú fák,
Látták, hogy Ágnes a parttól eloldta
A halászkodvas, vén tutaját.*

*Szeme izzott... A jalu lányát
A kőszá tutaj hozza, sodorja.
Ágnes eljön... Hozza a Körös...
A város felé... a szennybe... a porba...*

TALÁLKOZÁS

Lengyel elbeszélés. --- Irta: Mutermikk Mihály

DZZ... dzz... dzz... hangzik az ablaktáblák monoton zörgése, amint az esőesőp rájuk esik...

Künn kezd lassankint kibontakozni a ködből a háztetők és a kémények alakja...

A napsugarak nem bírnak keresztültörni a ködös esőfelhőkön...

Dzz... dzz... dzz... hangzik az ablaktáblák monoton zörgése, amint az esőesőp rájuk esik...

Hűvös, nyirkos nedvesség lepi el a szoba falait, a árnyakat, hideggé teszi az ember kezét s beveszi magát a ruhába is...

Homály... homály... határtalan homály...

Igy megy ez nap-nap utáp...

Gyerekek, itt az idő, hogy iskolába menjetek... A táskák rendben vannak? nem felejtettek-e el valamit? várjatok még egy keveset, — mindjárt elkészítem a reggelit.

Szel néhány darab kenyeret, megkeni vajjal, melléjük sonkát és sajtot tesz, becsomagolja s betesz a táskába...

No, most már menjetek; siessetek, mert különben elkéstek.

A hálósobából esobogó, pacsokoló hangok hallhatók... Csönd... Majd néhány pere múlva...

Zsófi, a kávém az asztalon van már?

Ó, igen, már vár reád!

A férfi, kikelve mindenféle szagos szerekkel, belép az ebédlőbe, leül, s oly gyorsan issza a kávéját, — mindig siet vele — hogy egészen belemelegszik, megtörli a bajuszát, megcsókolja a nejét, s távozik...

És magánosság... Időnkint egy-egy esőesőp zörgést az ablaktáblákon, máskor meg keresztültör rajtuk a papnak beteg, halvány fénye, amelynek minden ereje, frissége a szűk, dohos utcákban vész el.

Igy mulik egyik nap a másik után... Egyik nap a másik után, a hosszú, csodálatosan hosszú és szörnyen szomorú szomorú átt... Valahol a messzetávolban a hatalmas, a szivárvány minden színében ragyogó hullámoktól csakugy reng az élet tengere. Zug, morajlik, egyik pillanatban a magasba dobja a hullámokat, a másikban a mélységbe veti, de zug, morajlik, bömböl és ragyog a szivárvány minden színében... Zsófi még sohasem látta ezt a tengert; még sohasem érezte a belső tüztől égő testén e tenger hullámain... Mielőtt még élni kezdett volna ugy igazán, belekerült egy álló, köröskörül rothadó és béka-nyállal körülvevő mocsárba. Nyakig gázol benne, lábai alatt süppedékes talajt érez s már annyi ereje van még, hogy le ne süllyedjen teljesen s hogy fejét valamiképp a fölszínen tartsa... tisztán... Vajjon édesemes-e?

Dzz... dzz... dzz... hangzik az ablaktáblák monoton zörgése, amint az esőesőp rájuk esik...

Volt idő, amikor mindenáron ki akart szabadulni e mélységből, s odamenni, ahol zug, morajlik és ragyog az élet tengere a szivárvány minden színében... De egy

kérlelhetetlen vasmarok, férjének a keze tüstént, könyörtelenül visszarántotta.

— Ez nem neked való... Beszéltek neki a házi-tűzhely szentségéről.

S ilyenkor maga előtt látta a szűk, piszkos konyhát, a dézsákban álló moslékot, érezte a megégett peesenyé szagát...

Beszéltek neki a férjét segítő nő munkájának a magasztosságáról.

S ilyenkor megjelent a szeme előtt férjének kövér, piros arca, amint az asztal fölé hajolva firtogtatja az orrát minden harapásnál, minden kanál levesnél...

Zsófi, már megint nem ügyeltél az ételre!...

Beszélték neki a nő magasztos hivatásáról.

S ilyenkor maga előtt látta a piszkos, síró gyermekeket, amint a nevelőnők tolják őket a kocsikban s nyujtogatják a kezüket a csesebecse, a falovaeskák, a porcellánbabák után. Az idősebbek meg, mindennap táskával a hátukon az iskolába mennek, s csak este térnek vissza, hogy megebédjeljenek, egy magános szobában kinlódjanak a leckén s azután lefeküdjenek.

Hol itt a magasztosság, hol itt a hivatás?

Mind eltűnt valahová; az idők zürzavarában, az erkölcsök megváltozásában, a gondoskodásban és környezetben...

Bizonyos erő vonzotta őt a messze-távolba, a titokzatos messzeségbe, ahol zug, morajlik az élet tengere és ragyog a szivárványszínű hullámoktól, ahol állandóan folyik a küzdelem az életért, a jóért, a boldogságért...

Dzz... dzz... dzz... hangzik

az ablaktáblák monoton zörgése, amint az esőesőp rájuk esik...

— De Zsófi, már három óra, s még most sínes terítve!... Ó, magasztos foglalkozás!...

Dzz... dzz... dzz... hangzik az ablaktáblák monoton zörgése, amint az esőesőp rájuk esik...

Szűk, hosszú szoba... sok fekete asztal... Mindegyiken lámpa, piszkos tintatartó, rakás akta és fehér papír hever... Minden asztal mellett görnyed egy-egy alak, kezében tollal, amely nagyon lanyhán mozog a hosszú iven... Dzz... dzz... dzz... hangzik az ablaktáblák monoton zörgése, amint az esőesőp rájuk esik...

Antal ir...

Vallás- és közoktatásügyi minisztérium...

Olyan messze van még három óra... Gondolatait nem bírja az unalmas, mindennapi munkánál tartani, valahol a messzetávolban nyargalnak azok, szép, napsugaras világokban. Kép kép után repül el szeme előtt, üzik-hajtják egymást, a szírének gyönyörű hangjai csengenek a fülében... S ha majd eljön az est esöndje, amikor a fej ismét az asztal fölé hajlik s követi a toll mozgását a papíron, mily nehéz lesz akkor összegyűjteni ezeket a repülő képeket... De visszatérnek azok és leszállnak a papírra egy meghatározott költeménynek művésziességen kifaragott márványstrófákból összefont koszorújában...

Néhány pere alatt végez az ebéddel, bezárja magát a szobájába, kirakja a keskeny és hosszú papírjait, ir...

Egyik gondolat követi a másikat, amelyek mind lelke mélyéből fakadnak s tüzzel és étellel vannak tele.

— Antal, mit csináljak már evvel a Katával, ez már türelhetetlen...

— De Julia...

— Kérlek, bocsáss meg, de mit csináljak, kihez menjek? mégis, te férfi vagy. Légy szíves, hagyd abba a munkát egy pillanatra s jer, csinálj rendet...

— Juliám, csak egy-két pereig hagyd még békében, hisz láthatod; hogy nem mehetek el most... igazán nem mehetek...

Csönd... Gondolatai elröppentek... Sokáig kell hivatgatni őket, amíg visszatérnek, s ha már itt vannak, oly fáradtak, homályosak, nincs bennök semmi élet.

— Apa, a Janesi megvert...

— Menj, fiam, a mamához... A mama meg az apához küldi panaszra, mert nem bír már boldogulni a Janesival...

S nem szűnik meg a háborgatás, a míg végre a düh kiveszi a tollat a kezéből...

Dzz... dzz... dzz... hangzik az ablaktáblák monoton zörgése, amint az esőesőp rájuk esik...

A halvány, őszi nap lassankint száll lefelé, aranyos, sáv jelzi a nyomát az égen; a sáv fölött világoskék az ég. Csöndes. A hervadt levelek gyöngéd susogással hullanak a földre. Az est hűvössége lassankint leszáll a parkra, a harmat szórja a gyöngyeit a gyeprre és a padokra... A nyugodni téző földre aranyos esti percek szállanak...

Zsófi leül egy padon és elmélázva ernyőjével mindenféle cikcakkokat rajzolgat a homokra. Antal udvariasan megemeli a kalapját.

— Szabad?

S leül a pad másik végére... Csendesség. Az élg halványvörös színben játszik s elragadó fényt vet a liget fáira...

Egy láthatatlan cérnaszál köti össze Zsófi és Antal fejét. Nem ökönyál ez?...

Tekintetük találkozik egymással... De a következő pillanatban szégyenkezve sűtik le a szemüket a földre.

A láthatatlan cérnaszál rángatni kezd. Szemeik kölcsönösen keresik egymást... egymásra akadnak... s mohón csüggnek egymáson...

Zsófi tekintete azt mondja:

— Vártalak hosszú, szomorú éveken át; vártalak lázasan bumban, örömben egyaránt... Te enyém vagy, enyém, enyém... Karodba akartam fűzni karomat, s odamenni, ahol zug, morajlik, habzik az élet tengere. Te enyém vagy, enyém, enyém...

Antal tekintete meg azt mondja:

— Kerestelek az egész világon, hosszú, szomorú éveken át; kerestelek lázasan bumban és örömben egyaránt... Te enyém vagy, enyém, enyém... Te ihletést adtál volna a költeményeimhez, te hárfám lettél volna... Te enyém vagy, enyém, enyém...

Találkoztak — de később...

Fordította: Horánszky Károly.

NOVEMBER

IRTA: DUTKA ÁKOS

Novemberest. — A hamvas őszi ködbe Hegedű sir a szomszéd udvaron. Tompán zokogva száll e dal fölöttem S megrezdül olykor rá az ablakom.

Oly átható e dal szomorúsága, A nagy, süket titáné volt e dal. Megtépdesett nagy lelke száll szobámba E dal hatalmas áriáival.

A lámpa hamvas sugarába szöve Suhanva jó szent árnyéka előmbe... — Te visszajáró fenséges halott.

A homlokomra mintha rátapadva. Ködestű árnyad hűvös siri ajka... S Beethoven kinja lelkemen sajog.

T... választó... egyikkel... hová majd helyezem... sikkal p... Lassan... haladok... a csodálat... világába... lebb jutt... magstos... nyi-ezer... rajzolva h... deken át... telét. És... szakít... tól a vilá... Mert ne... tudósok... nek benne... landókat... ében hől... láng és... fog bemu... ópereneis... eddig esa... földrés... telenül é... anyaföldbe... Az emi... a világn... szélesség... elválasz... ismeret... fénykör... ezen a m... rész kéz... át azt a... bölcsess... elé. Rabi... me; a tu... get és... behatolt

Történet a Köröspartról.

Gyógyulni ment szegény....
 El, messze délre....
 Odabizta roncsolt, beteg tüdejét,
 Tengerhullámok sós lehelletére.
 Csak a szívét nem tudta hova bízni...
 A szívének hajh! nem volt orvossága.
 Sóvárgó lázban egyre hazavágyott,
 Kanyargó Körös homokos partjára.
 Köröspartról valami méla nóta
 Halk, siró szellőképpen szállt feléje,
 Az hívta, vonta... S mint csókos ígéret
 Lángolt hozzája két lány szem sötéteje.
 Két puha kar kísértette az álmát
 S azt az ölelést ébren megsiratta...
 Hazasuhant a lelke sebes szárnyon,
 Akácvirágos, nótás Köröspartra...
 S jött a nyomában maga is, beteg.
 Aggódó szívek várták óva-féltve.
 S míg csalja álmoképek hitegették:
 Anyai kéz simogatta, becézte.
 De szomjas lelke meg nem enyhült tőle,
 Égette titkos, édes, gyilkos álma:
 Két lány szem könyes, csókos ragyogása,
 Két puha lánykar, ölelésre tárva....

— Eljön, meglátod, — suttopta remegve,
 Mintha szavára ellentmondást várna.
 Mosolyogva bölintott rá az anyja,
 Csak arca lett fehérebb, mint a párna.
 — Eljön, meglátod... hiszen úgy imádot!
 Az ajkamon még most is ég a csókja.
 Őt hete irta, nézd a levelét bár:
 „Mehaltam volna, ha meghaltál volna”.
 Ird meg neki anyám, hogy élek... Élek,
 De nem sokáig már... És látni vágyom.
 Nem kérek többet, csak egy szavát hall-
 jam
 És boldog leszek a halálos ágyon...
 Csak egyszer mondja még el, hogy szeret.
 Aranyhajából csak egyetlen szálát
 Adjon kezembe... Istenem!... tavaly

Még megbonthattam azt a tündérfátylat.
 Szilaj csókom, ha össze is kuszálta,
 A büntetés is csókkal járt utána...
 Ird meg neki, hogy tűzzön a hajába
 Akácvirágot... Másodszorra nyit...
 Almodjon vissza újra azt a mámort,
 Az akácvirágzást, a tavalyit...
 A Körösparton ugy-e nincs több nóta?
 Szerény kis párom nem dalolt azóta...
 Utóljára hát zengjen még a dal!
 Ird meg anyám, hogy szívzakadva várom,
 ...Bucszuk immár eröm, ifjúságom...
 Ha nem siet, a gyöngye láng kihál.
 Eljön, meglátod... Csak ird meg sietve...

...Kimegy az anyja, inogva, reszketve
 S a harmadik szobában összeroskad.
 — Irgalmas Jézusom! ha megváltottad
 A lelkeket, ó, most se hagyd magamra!
 Ne üzz kétségbe, kinba, kárhozatba!...
 Én mondjam mege neeki... most... utól-
 jára...
 Hogy azt a hütlent ne hívja, ne várja?...
 Hogy nem akádot, fátyolt tűz hajába
 — S maholnap esküszik!...
 — Ó, magasság királya
 Emeld föl gyáva lelke! Irgalmaz né-
 kem...

S mosolygó szőke lányka nyit be éppen
 És a siró vergődés hallatára
 Aggódva röz a beteg ajtajára.
 Odasimul az összetört anyához:
 — Nénike édes, ó, téjen magához...
 Erősebb tán a láz? Vagy vérzés jött elő?
 Ne sirjon nénike, hisz meggyógyulhat ő!
 Az Ur hatalma nagy...most is tehet csudát...
 Megtartja néniének az egyetlen fiát...
 Csak tudnám, mit segítek —
 ...Az anya föltekint.

Susog...
 — Nézd, kint az akác virágok megint.
 Tűzz a hajad közé s vedd föl a kekruhád
 S ha van hozzá erőd, ó, tégy magad csudát!
 Margitra vár... érted most!...
 Ne tudja meg soha!
 Amint leszál az alkony, homályos a szoba
 S te fogsz bejönni... Mondd: lesz-e hozzá
 szíved.
 Hogy megcsalni segits egy haldokló szívet?

A nap bucsut int a betegszobának
 S a félhomályban im' ragyogás támad:
 Egy szőke lány hajol a betegágy fölé...
 Alakja, szeme, arca mind, mind a Margit!
 Akácvirággal haja telefonva,
 A betegágyra omlik le kibontva
 S arcát e tündérfátyolba temetve,
 Szegény betegnek sirni volna kedve.
 Végtere szól:

— Csak egyszer hallanám még,
 Egyetlen egyszer tőled, hogy szerettél!
 Lásd, bolond szívem megszakadni készül
 Az ujjongástól... Oly boldoggá tettél...
 Tudad ugy-e, hogy halálos a csókom?
 S nem tartott vissza gyilkos betegségem.
 Csak egyszer mondd hát, csak egyetlen-
 egyszer!...
 Édes szerelmem, kienesem, üdvösségem...

A szőke fej a párnára borulva...
 S a remegő száj mintha esküt sugna,
 Ugy száll a büszke, tiszta vallomás:
 — Szeretlek!...
 S im, most teljes a varázs...
 Mintha e szótól valóságra válna
 Utolsó, titkos, édes, gyilkos álma:
 Két puha lánykar ölelésre tárul
 S két lány szem könyes, csókos ragyogása
 Odataped — a haldokló ajkára...
 NIL.

HALOTTAK NAPJÁN.

IRTA: BIRÓ GYULA.

TEMETEK...
 Gondolatban ott van ke-
 zemben az ásó és kapa, az
 élők és holtak világát el-
 választó misztikus szerszám. Az
 egyikkel megásom a sírhelyet,
 hová majd pihenni vágyó tetemet
 helyezem örök nyugalomra, a má-
 sikkal pedig el fogom hantolni.
 Lassan, ásónyomról-ásónyomra
 haladok lefelé mindig mélyebbre
 a csodálatos anyaföld titokzatos
 világába. Minden ásónyom köze-
 lebb juttat "Hozzá" — a temető
 magasztos fogalmához, mely ezer-
 nyi-ezer érthetetlen hieroglifet
 rajzolva hoszu napokon és évezre-
 deken át: — adja tudunkra-lé-
 telét. És minden vágás messzebb
 szakít "Tőle", a csöndes halot-
 tól a világ végénél.
 Mert nem az a világ, a mivel a
 tudósok pár ezer év óta ijészte-
 nek hennrket, korlátolt földi ha-
 landókat és a mi az eljövés per-
 cében holmi kénkőves eső, tűz-
 láng és víz nagyszerű káoszában
 fog bemutatkozni, sem nem az
 óperenciás tenger után következő,
 eddig csak a mesékből ismert
 földréz, hanem egy ilyen igény-
 telenül egyszerű, szögletes lyuk az
 anyaföldben.
 Az ember határt tudott szabni
 a világnak. Fölmérte a hosszát,
 szélességét és a távolságát, mely
 elválaszt tőle. Belepillantott az
 ismeretlen, más világok ragyogó
 fénykörébe. Kifürkészte, mi van
 ezen a mi kis világunkon túl, me-
 réz kézzel tágitotta évezredek-
 en át azt a fátyolt, amit az isteni
 bölcsesség huzott véges elméje
 elé. Rabigába hajtott minden ele-
 me; a tüzet, a vizet, fényt, mele-
 get és villámot. Tudásvágyával
 behatolt ezernyi-ezer méterre a

föld méhébe; ugyanakkor föl-
 dötötte magát a csillagokig... És
 a mikor meghódított mindent, mi-
 kor már urrá lett égen és föld-
 ön; akkor eszmélt föl, hogy nem
 tud semmit, akkor állt meg bam-
 ba képpel egy kiasott gödör előtt
 és ott látta be, hogy minden tuda-
 mánya és szerszáma eltörpül, sem-
 mivé válik az előtt a hosszukás,
 kis semmiség előtt, a mit bele-
 hulló könnyeiről nevezett el ta-
 lálóan "sirnak", a betakaró föl-
 det pedig hantnak, azaz határta-
 lannak, megmérhetetlennek:
 Temetnek...
 Lakatlan, kietlenné vált pusztá-
 ság a hely, a hol a sirt ásom, de
 elősdi növénye csak kerül, mivel
 hogy növény nélkül nincs és nem
 is lehet élet.
 Hajdanában; nem is olyan ré-
 gen; virágos kert volt e kopár
 síkság helyén. Ott nyíltak a hit,
 remény és szeretet isteni kezekkel
 ültetett, érző lélekkel gondozott,
 esodás szép virágai, miknek illa-
 tos berkében andalogva járhatott
 a beteg lélek, üdülést és megnyug-
 vást kershetett a szív. De a virág
 elhervadt, a kert pusztulásnak in-
 dult. Nem volt, aki
 gondozza, ápolja és
 öntözze. Mostoha
 lett hozzá az ég, a
 föld is: az ég el-
 vonta tőle élető
 napsugarát, a szere-

tetet. — Csoda-e, ha emberma-
 gasságra nőtt rajta gyom és paré,
 a kétkezes, a hittagadás és gyü-
 lölet burjánzó növénye?
 A föld nem Isten kertje, hanem
 az ősi tagadás, a Sátán dominiu-
 ma. Rajta örökös gondosságra,
 ápolásra és gyomlálásra van szük-
 ség, hogy nemes gyümölcsöt te-
 remjen. Ennek a földnek a keré-
 szét érte először a halál fagyos
 lehelete.
 A lélek a szív fáradhatatlan
 gondozója, ápolója, kertésze: el-
 fásult a lélek, kihült a szív, el-
 hervadtak a nemes virágok s
 most a föld parlagon, lázas álmo-
 dozásban hever.
 Az a sok tarka-barka kép, me-
 lyet a belső tűz rajzolgat a gon-
 dolat hófehér vásznaira, valaha
 mind igaz és mind valóság volt.
 És ha majd készen lesz; majd
 mikor egy nagy csoportban együtt
 lesz elmúlt fiatalságom összes ér-
 dekeesebb mozzanata, a mi ily
 korán megörölte lelkemet, akkor,
 mint az ujkori hős, én is ki fo-
 gok állani a megélhetés, a leg-
 nagyobb komédiásbolt ajtaja elé
 és visszaforgatván az élethü le-
 mezeket, aprópénzre fogom
 fölvaltogatni mindazt a sok
 szenvedést és csalódást, amit
 az élet ily fiatalon rám
 mért. Az lesz majd az igazi
 mozi, tudolni fog bele a kö-
 zönség. Ott valóságos égő
 könnyek konferálnak.

Valamikor szívémben is nyíl-
 tak szép, nemes virágok.
 Volt egy meleg, családi fészek,
 hol boldog gondtalanságban
 teltek gyermekéveim. Miért kel-
 let azt hütlenül elhagyni? Mi az
 a lelket sorvasztó, szívet hevítő
 érzés, mely úgy üzi, hajtja és
 kergeti az embert uttalan-utakon,
 neki egy ismeretlen világnak,
 mig, mint a viharverte kis madár,
 a rideg élettől esuful megtépáz-
 va, testben-lélekben összetörve
 vergődik vissza.
 De hajh! Mivé lesz a kedves fé-
 szek annyi idő multán.
 Mivé lett az enyém is!
 Testvéreim az időtől megacé-
 lozva, megerősödvé kaptak
 szárnyra. Egyik is, másik is új
 tanyát teremtett, új fészket ra-
 kott és a két jó öreg mosolyogva,
 boldogan szemlélte próbálkozásu-
 kat... Csak én roppantam össze,
 kinek a lelke volt csupán vashöl,
 mig szíve gyöngye fiatalos hajtás
 maradt.
 És még az a gyöngye hajtást is
 darabonkint tördelte le a végzet
 vaskeze!
 Legszebb virága lehullott már
 akkor, mikor apám hideg tete-
 mést csókolgat utóljára. Hirtelen
 metszette le a sors ollója; kétsze-
 resen nagy volt a veszteség. A
 seb ott-ég, ott sajog egész életen
 át.
 Aztán hulldogálni kezdett a
 többi is lassankint.
 Egyiket a rossz, irigy testvér-
 kéz, másikat a beérhetetlen távol
 és a hoszu-harag tördelte le,
 mig utóljára egy maradt, a leg-
 szebb és legkedvesebb; azt meg
 a kérélehetetlen halál egy fagyos
 lehelete hervasztotta el.
 (Folytatása a 14-ik oldalon.)

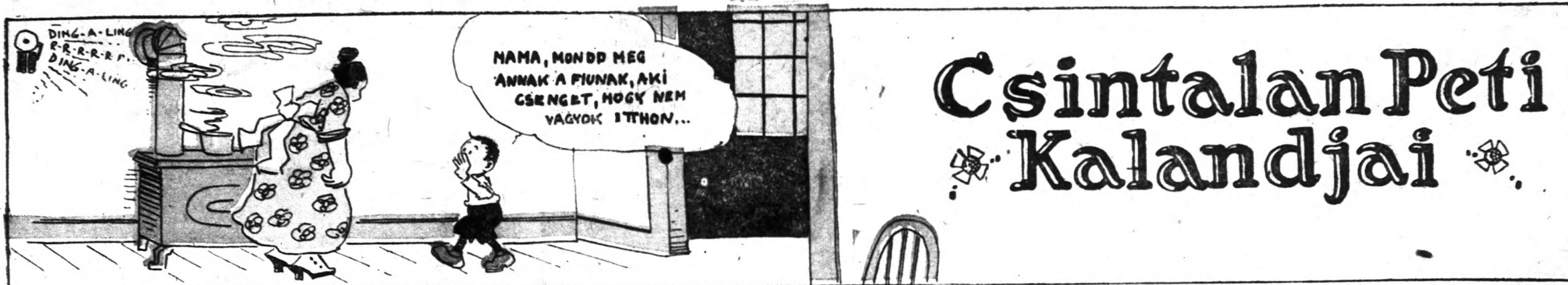

A VASARNAP NAGY HUMOROS OLDALA

Rajzolta:
Gene Byrnes

Csintalan Peti Kalandjai

Ami mindenkinek jó tudni

KOLERA-ÜZÉS BÁLVÁNYOKKAL.

IRTA: KOMPOLTHY JÓB.

Hunan tartományt, ahol én most a Tung-Ting belföldi tó legnagyobb kikötőjében, Yochow-ban állomásozom, az elmúlt nyáron csúnyán megviselte az árvíz. A Kínát nyugatról keletré átszelő nagy Yangtze-Kiang folyam áradata minden évben nagy pusztításokat okoz az első vidékeken s tavaly különösen Ichang várost s vidékét rombolta össze úgy, hogy sok milliónyi káron kívül, tízezer embert fullasztott meg.

Ezen a nyáron, éppen az aratás előtt, ismét oly rémségesen áradt a sárga folyam, hogy rendes szintjén föltől 51 lábnyira emelkedett. Két virágzó tartomány, Hunan és Kiangsi teljesen víz alá került. A rizs és tea-aratás sok milliónyi értéke veszett a piszkos vízbe s hogy emberáldozatban mennyi a veszteség, ma még meg sem határozható; de sejteni lehet, hogy az áldozatok száma jóval nagyobb, mint a múlt évben volt.

A katasztrófa borzalmas következményeivel eleve számít a pekíngi kormány. Hunan tizenkilenc milliónyi és Kiangsi tizenhat milliónyi lakossága a legszörnyebb éhínségnek néz eléje s főként a szegényebb osztály, a kulik forradalmától lehet tartani. Egész Kínában gyűjtenek az inségesek számára és az eleséget ezernyi dzsunk-hajó hozza ide naponként. De mi ez mind a milliók nyomora enyhítésére. Ami katonaság fölött a kormány rendelkezik, mind ide koncentrálták a két szerencsétlen tartományba, hogy szükség esetén vérbe fullasszák az éhes nép zendülését. Ah, hiszen mindegy a nyomorult szegény ördögöknek, a kiket az árvíz megkímélt — akár az éhínség, akár a katonák sorszája segíti át a másvilágra!

Az árvíz lassankint visszavonul a folyam-mederbe s ezer mérföldnyi területeken miazmatikus, penetráns büzzel rohad a visszamaradt iszap és ingovány. A kolera már is föllépett több helyen s az éhínséggel versenyt szedi áldozatait.

Elképzelhető a nép rémülete. Ezrével járnak bucsut egyik pagodából a másikba; utolsó falatjukat odaáldozzák a házi bálványok oltárára s körmenettel keresnek föl minden híresebb bálványt, amely véletlenül valamikor meghallgatta panaszszavukat.

Az én kikötőmben is rakásra hull a nép az éhínség s a kolera-vész folytán. A boncok (Buddhapapok) éjjel-nappal várják a mélabusan kongó rézgongokat, hogy elriasszák a halál szellemét — de a Halál, ugyánis, megsiketült; kutyába se veszi ezt a pokoli koncertet.

A vízparton álló emeletes "foreign settlement"-ben lévő lakásom korridorjiról sajtáságos kép tárul elém. Ha nem volna oly szomorú, nevetségessé kellene a rémület-szülte együgyűség. Az egyetlen okos ember tán az a házaló patikus, aki közel a lakásomhoz sét-

rat, illetőleg kofa-asztalt hevenyészett, amelyre kirakta mindenféle csodagyógyszerét, esalhatatlan óvszerül a kolera ellen. Cégérül egy bambuszrudon ki is aggatott néhány tégelyt és ibriket s mondhatom, jó gseftet csinál. Kérdeztem tőle, van-e Ipecacuanha-csöppe! Azt vennék! Nem jött zavarba, készséggel töltött egy kupicányi barna folyadékot. Izelés után fél-rehívtam.

— Tolvaj! — mondtam neki. — Te asztalos-politurt itattál velem. Valdd meg, vagy elfogatlak.

— Nem uram: egy Buddha az égben! Nem talátd el. Szilvalekvár az, spiritusszal föleresztve, két gramm ánnissal.

— S ez használ a kolera ellen?

— Éppen most próbálom ki. De hogy nem árt, abba már fogadok. A fogadásba nem mentem bele, hanem kijelentettem, hogy amiért engem is rá mert szedni: lefotografálom.

Bettenesen megijedtem, amikor rászegtem a kodakot. Ingyen kínált "krakker"-t (tűzijáték-béka), amivel a rossz szellemeket el lehet hesegetni, altató ópium-hasist, poloskairtót és oly büzös szunyogkergetőt, hogy még Zacherl János is megkerült volna. Mindhasztalan. Visszarendeltem az asztalához. Végre is úgy segített magán a patyikus, hogy kezével befogta az arcát, — hogy minél kevesebb jusson a kodakba.

Azon a napon még rémségesebben verték a gongokat a boncok s a mellettük haladó faharsonás hatósági kikiáltók tudtul adták a remegő népnek a taotáj (főkommandó) rendeletét, amely szerint — tekintettel a borzasztó éhínség és döghalálra, — a császár őfelsége engedelmével, az itt, Yochow-ban hatszáz év óta őrzött szent "Liu és testvére" ki fognak vétetni a yochowi Buddhakolostor szentélyéből s a rossz

szellemek elkergetése végett végig fognak vitetni ünnepi körmenetben itt s a fenyegetett tartományban, teljes egyházi díszsel, föláldozandó papirbálványokkal s katonai diszkisérlet mellett.

Szent Liu biográfiája ez. Ezelőtt hatszáz évvel Hunan tartomány katonai parancsnoka Liu tábornok volt, aki, hős katona hírében állt. Hetven éves korában pestis folytán egész családja elpusztult s ezen úgy elbusulta magát az öreg generális, hogy rangjáról leköszönt s azután visszavonultan csak a jótékonyágnak élt. Nyomort, bajt enyhített, okos tanácsaival áldó lelke volt az egész vidéknek s halála után rengeteg vagyonát jótékonycélokra s a pagodákra hagyta.

A misera plebs azonban, amely vallásánál fogva vakon hisz a lélekvándorlásban, legkevésbé sem alterálta Liu halála. Lelke él és örökké itt marad őrszellemmül! Császári rendelettel szentnek mondatták ki s faragtak egy hordszéken ülő fabálványt, amely a volt generális ábrázolja s ezt minden veszedelem idején processzióval vitték a vész helyére.

Történt véletlenül, hogy mikor Yochowban borzasztóan dühöngött a pestis, a Liu-bálványt letelepítették a főutcára. Attól a peretől kezdve nem halt meg abban az utcában senki.

A szomszédos utcák most szintén oda akarták vinni Liut, de a főutcai nép, félve attól, hogy Liu elvittele után ismét erőt vett rajtuk a dögvész-szellem, nem engedték. Véres utcai harc keletkezett, a melyben több ezer ember elesett.

A mandarinok tanácsára azután császári rendelet jelent meg, amely úgy intézkedett, hogy "Liu testvére" címen egy másik generális-bálvány készíthető és fölszentelhető, mely Liu egyéb elfoglaltatásakor, helyettesül fungáljon.

Hogy most is kiütt itt a döghalál, az öreg Liu Yochow főutcaján fog elhelyeztetni, "testvére" pedig körutat tesz a tartományban.

Másnap megtörtént az ünnepi processzió — s én kellő áhitattal lekodakoztam az egész egyházi s katonai gyülekezettel, amely műveletemet, különösen a három bonc-pap nem a legjobb szemmel nézte.

A papok után kulik hozták bambuszrudakon Liut s mellette a "testvérét", majd a katonai diszkisérlet hozta a két föláldozandó engesztelő nagy papirbálványt.

Immár három napja fungál az öreg Liu a kikötőnkben, s h faktum, hogy azóta még dühöngőbb itt a kolera.

Látom én, hogy csak egyszerű volt "disznóban" az öreg generális s most már nem hiszek a kínai szentnek se!

AMERIKAI MAGYAR A-B-C

Az ember legyen takarékos,
Bankba tegye pénzét,
Csalóktól óvakodjék,
Dolgát okosan intézze,
Egy legyen az igazsága,
Fiókban otthon ne tartsa a pénzt,
Garast is becsüljön meg,
Haszontalanságért pénzt ne adjon,
Igazát ne engedje,
Jénevü bankárja legyen,
Kiss Emilben bizzék meg,
Lakásán pénzt ne tartson,
Magyar hazáját ne felejtse,
Nézze jól kiben bizik meg,
Okuljon más kárán,
Pénzét ne tartsa otthon,
Rakosgassa pénzét bankba,
Serkentsen mást is erre,
Tartsa pénzt Kiss Emilnél,
Utmutatást tőle kérjen,
Végezetül ne felejtse:
Zsebét Kiss Emmillel őriztesse.

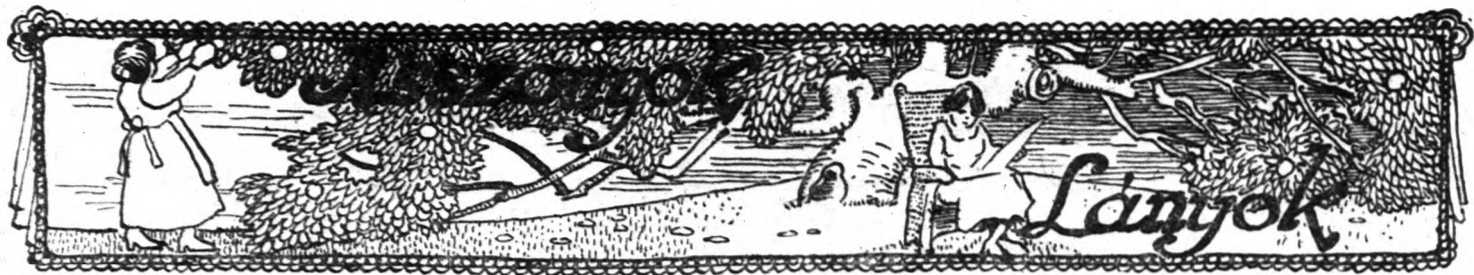

KISS EMIL

BANKAR

133 SECOND AVE. NEW YORK

K
A
f
a
i
s
n
o
v
a
k
o
z
o
m
s
z
e
m
e
m
e
r
e
d
a
z
o
r
o
k
j
a
a
z
o
r
o
k
e
g
y
i
k
a
z
o
r
o
k
h
á
t
r
a
t
e
k
e
z
a
b
l
a
k
o
s
d
i
k
k
e
t
s
z
e
r
l
e
á
ny
m
a
h
a
n
g
o
s
a
b
b
a
s
z
á
r
ny
a
k
a
b
a
j
a
t
j
a
s
t
a
r
t
j
a
é
s
a
z
o
r
o
k
t
a
l
a
n
m
a
g
i
f
i
t
o
h
o
d
a
k
a
c
a
g
n
v
á
r
t
a
m
e
n
s
z
e
r
e
l
m
a
r
u
g
y
v
a
r
t
a
m
é
s
n
e
m
j
ö
t
t
d
e
v
á
r
n
i
é
s
a
z
o
r
o
k
r
u
l
s
a
z
o
r
o
k
t
e
k
i
n
t
e
t
e
t
e
d
u
l
t
a
z
o
r
o
k
l
e
á
n
y
n
a
k
h
o
m
m
a
g
á
n
a
k
j
á
r
t
f
ö
l
s
e
m
m
i
A
m
i
—
H
a
i
d
e
a
z
s
e
m
N
i
n
e
s
g
ü
g
y
s
e
l
y
e
m
f
ü
r
t
k
o
g
t
a
g
o
r
—
N
i
n
e
s
e
r
t
?
K
i
e
r
t
I
r
t
o
z
o
m
t
ö
g
y
ü
l
ö
k
e
s
b
e
n
n
e
m
a
z
o
r
o
k
l
á
t
t
á
r
a
T
e
m
ö
d
j
á
r
a
a
z
o
r
o
k
n
i
m
e
g
s
e
r
b
e
r
e
k
h
á
d
l
e
k
e
m
a
z
o
r
o
k
A
z
o
r
o
k
—
A
p
á
n
a
k
o
r
o
k
n
y
a
k
á
r
a
—
H
á
t
i
s
z
e
n
h
a
e
l
v
e
s
z
i
t
e
m
—
M
i
B
é
l
a
h
e
g
y
—
M
e
g
k
e
z
é
b
e
n
a
z
o
r
o
k
M
a
n
i
T
a
n
i
t
ó
d
i
s
z
n
ó
v
P
i
s
t
u
k
d
i
s
z
n
ó
v
m
a
k
k
e
s
—
A
z
o
r
o
k
P
a
r
a
s
p
a
r
k
b
a
n
s
ó
h
á
j
t
—
A
z
o
r
o
k
i
t
t
?
O
r
o
k
e
g
y
n
y
é

A ROSSZ ASSZONY

Irtó: Bakonyi Jolán

KORÁN sötétülő őszi délután. Az ég vastagon borítva mozdulatlán, unalmasszürke felhővel. Az asszony az ablaknál áll és nézi az egyhanguságot. Arca közönyös, fojtos pillája alatt szeme meg se rebben, hidegen mered az utcára. Itt kevés az ember, azokat is csak a dolguk hajtja. Az átellenes bérkaszánya egyik ablaka kinyílik. Fialtal, szőke leány dugja ki fejét, aztán hátratekint és sietve csukja be az ablakot. Ez a jelenet ismétlődik kétszer, háromszor, sokszor. A leány mindinkább izgatottabban, hangosabban csapja be az ablak-szárnyakat, ahányszor a belső szoba ajtaja nyílik. Óráját kezében tartja és lesi a percert.

Az asszony nézi.
— Vár valakit, — beszélte hangtalanul magamagának. — Egy férfit. Óh, hogy szeretném keserűn odakacagni: Balga! Te vársz? Vártam én is. De nem jött. Egyszer elmaradt, egyszer, amikor úgy vártam, min most te. Elment és nem jött vissza. A tied sem jön. De várni fogod. Én is azt tettem.

A néma beszéd alatt arca kipirul s az előbb fénytelen, hideg tekintete lázasan lobogott. Elfordult az ablaktól. Már nem a leánynak beszélt. Sötét bánatát önmagának. Ökölszorított kézzel járt föl s alá a szobában.

— És azután? Amikor nem jön semmi. Amikor — ejh!

— Ha legalább anya volnék. De az sem lehettem! Az sem! Nincs gügyögő, apró, kiesi jószág, selyemfűrtű, tipegő csuda! — zokogta göresösen elkínzott lelke. — Nincs, nincs, kiért éljek. Kiért? Kiért? Ezért az emberért? Irtózom tőle. Gyűlölöm őt. És gyűlölök minden anyát. Tombol bennem az irigység szerelmesei láttára. Tépní tudnám vadállat módjára, agyonzuzni, összetiporni, megsemmisíteni a boldog emberek hadát. Gonosz vagyok. A lelke az.

A BIRKA NYAKA.

— Apám, 'dös apám! Minek van a kolomp jaz birkának a nyakára kötve?
— Hát hogye vóna kötve? 'iszen ha nem vóna odakötve, elveszitené!

VAK BÉLA.

— Miért kormányzott Vak Béla helyett a felesége?
— Mert Vak Béla nem látta kezében a kormány gyeplőjét.

MÁR Ő TUDJA.

Tanító: No Pistuka, hányféle disznó van.
Pistuka (6 éves): Négyféle disznó van, u. m.: vörös, tők, makk és zöld disznó!

AZ A SZÉP ZÖLD FŰ!

Parasztfiu, mikor az urasági parkban meglátja a pázsitot, fei sóhajt:
— Aunye, de szép zöld fű van itt! Őt tehén is kitelelné belőle egy nyáron!

Künn harangoztak.
— Két óra! — riadt föl az asszony. — Az ember nemsokára hazajön. Étél kell neki. Friss, meleg. Fűtött szoba. Nyájas arc. Ő úgy szereti.
Fölkacagott, azután kifelé indult.

Az előszobában hangokat hallott. Figyelt. Rekedt, szerelmet lihegő férfihang volt. A konyhából jött.

Szürke szeme tágra nyílt, zöldessárga karikákat lövelt a sötétben. Mint egy macska, ugrott az ajtóhoz. Végignyult a csupasz

padlón, fejt a földhöz szorította, hogy jobban hallja a beszédet.

— Róza, te megölsz. Még mindig ódázol? Te nem szeretsz engem. Pedig tudd meg, ha így áll a dolog, meghalok én, de meghálsz te is. Mit is beszélek? Te szeretsz, ugy-e, szeretsz engem, szivem vi-rága?

A leány duruzsolva felelt:
— Persze, hogy szeretem. De hogy menjen egy tisztességes leány valamiesodás stafirung és papi áldás nélkül férjhez?

— Stafirung! Nekem így is kü-lönb vagy minden selyembe, bár-

sonyba járó asszonynál. És a papi áldás! Tudod-e, lelkem, hogy sok nagy ur nem esküszik manapság már pap előtt? Azt mondják, hát az nem olyan ember, mint más?

— Ne beszéljen ilyen istentelen dolgokat, kelmed, mert mind' itt hagyom. Azért is! A papot nem engedem. Ha hijja is van a stafirungnak, jó, nem bánom. De pap nélkül nem lesz esküvő! Szeresse meg a pénzt és elsején esküszünk. De ne legyen aztán szó meghálsárol, meg ne is faggasson többet, szeretem-e vagy sem, hisz ugyis tudja...

Itt elakadt a szó. Boldog sikoly-féle hallatszott, aztán esők, esők, esők.

Az asszony az ajtó mögött, ajk-kaab harapott. Fölugrott, s nagyot csapott öklével a kilincsre. Az ajtó kinyílt. Lábával lökte ki a sarkáig.

Ijedten rebtent széjjel a pár. A leány pirulva foga katrincája esüskit, szeme nedves fényben ragyogott, esepentett vérszínű ajkát egyre harapdálta.

A férfi kalapját szorongatta, forgatta zavarában, s mereven bámult a földre.

Az asszony egy pillanatig gyönyörködve nézte kinjukat, majd gyűlölettel reszkető, rikácsoló hangon ordította:

— Szégyelje magát! Nyomorult! Hogy bíztam magában! Azt hittem, jóra való, becsületes leány. S most itt találok esőkolódva egy férfi ölében! Nem tűröm a házamnál. Takarodni fog még ma! Értette?

Azzal becsapta maga után az ajtót, olyan erővel, hogy az ajtó fölött a vakolat darabokban hullott alá.

Berohanj a szobába, levetette magát a pamlagra. Csontos öklét homlokához szorította s önmagától megborzadva sziszegte a sötét-be:

— Megvetem magam.

JUJ!

— Már megint feleség? Látja ezt a falat?
— Látom tanár ur!
— Ha nem hallgat, a fejéhez vágom!

BECSLÉS.

Plébános (a palóc gyerekekhez) No Jankó, új dísznőolat épített az apád?
— De épített aám!
— Osz! szép lett?
— A'szondom, a tisztelendőnek se váóna szeégven ilyen kovártély!

TUD Ő MAGÁTÓL IS!

Csösz (kergetve az almatolvajt): Megállj kölyök, majd megtanítlak én almát lopni! Gyerek: Ne fáradjon bátyám! Látja, tudok magamtul is!

NIMRÓDOK.

I. tanuló (vadász fia): Pista, értesz te a puskához?
II. tanuló: Hogye, hiszen magam is mindig abból fordítottok!

ELZA. — Nem lehet tisztán látni a kérdésben. Levele kussált sorait csak nehezen tudtam kibetűzni, és úgy vélem, hogy ön, sok mindent nem mondott el, aminek fonossága van. De annyit megerthettem belőle, hogy egy lelketlen ember hatalmában van, aki ezzel a hatalommal most vissza akar élni. Völegényével nem mer ószintén beszélni, szüleitől reszket, nincsen más segítsége, mint egy másik fiaalemler, akinek önzetlenségéről azonban nincsen meggyőződve és aki véletlenül tud arról, amit ön, eltitkolni akar. Ez az ur most ajánlja segítségét; ön azt szeretné tudni, hogy vajjon elfogadja-e? Véleményem szerint ezzel csak súlyosbitja helyzetét. Egy ember helyett két ember fog sorsára titkos és illetéktelen befolyást gyakorolni. Ennek nem teheti ki magát. Bármilyen súlyos is a hiba, amelyet elkövetett, vannak enyhítő körülményei. Fialtal volt és tapasztalatlan. Völegénye, ha igazán szereti, talán méltányolni fogja mindezt. De neki mindenképpen meg kell tudnia a valóságot. Vegyen erőt magán és valljon be neki mindent. Mindent. Talán megbocsát majd, talán örökre elszakadnak egymástól, de ha férfiú, előbb meg fogja szabditani a másiknak utálatos fenyegetésétől és tolakodásától is. Az kétségtelen, hogy nehéz napok előtt áll és szüksége lesz egész erejére. De ujjab hazugságokkal, ujjab megtévesztésekkel nem menekülhet egy helyzetből, amelyet önmaga idézett elő. Nézzen emelt fővel szemben a sorsnak, ez az egyedüli és legjobb tanács, amelyet adhatok.

PIPACS. — Nem hiszem, hogy azok a fiatal emberek szándékosan nem közöntenek volna. Sokkal valószínűbb, hogy — ne tessék ezt túlságosan rossz néven venni — kis leány korában nem vették észre és most bűnbánóan jóvá teszik a hibájukat. A másik kérdés válasza attól függ, van-e az illető urnak valami mentsége a hirtelen és hosszú elmaradásra. Esetleg beteg volt, vagy nagy és intenzív munkája volt. Amennyiben ilyen indokot nem tud valószínűvé tenni, föl kell tennünk, hogy megbízhatatlan és szeszélyes természete van. Fogadni azért lehet, de az érzelmekre vigyáznai kell.

LOVAG. — Nem ajánlom a szerepet, amelyet be akar tölteni. Még ha levelének adatai mind igazak is, önnek nincs oka és joga a közbelépésre. Kétségkívül nem szép látvány, hogy hogyan kerit egy "regényhős" egy kis csacsi leányt a hálójába. De a leány szülein kívül másnak nincs joga beleavatkozni, még tanács és figyelmeztetés formájában sem. Elvégre az teljesen magánügy. Nemes felbuzdulásából csak baj származhatnék, még pedig nemcsak önre, hanem az összes érdekelték számára is. Egyet azonban megtehet. Ha annyira undorodik attól, amit lát, ne menjen többé az illető házba. Ez a legegyszerűbb, és ha, — amin írja, — ön nincsc köztelenül érdekelve, a legermeszetesebb is.

BARÁT G. — Nagy tévedés az egész. Olyan leány nincs aki megutálta a férfiakat. Olyan azonban van, aki ezt hiszi magáról. Várni... és, ha ujjból megdobban a szive, követni a szive tanácsát; ez a Terka néni tanácsa.

SZAMUZÓTT NŐ. — Terka néni a jövő héten bővebben válaszol önnek. Udv.

ASSZONYOK, ÜGYNÖKÖK ÉS ÜZLETEMBEREK FIGYELMEBE!
NINCSTÖBBÉ NEHÉZ MOSÁS.

Két óra alatt egy napi mosást elvégez. Nehány hétre való por 30 cent. Több hónapra való egy dollár.
Egyedüli Sales Office
THE MATO MANUFACTURING CO.
401 East 80 St. New York.
— Vizontelárusítókat keresünk minden plézen.

Rejtvények.

1. SZÖRREJTVÉNY.

AKOS JÁNOS
PÉTER BÉLA

2. SZÁMREJTVÉNY.

27. 83. 67. 1. 94. 11
A szép próza művelője a mult század végéről.
50. 52. 35. 14. 85. 77
Epikus a XVII. századból.
24. 59. 93. 60. 87
Jeles dalköltőink egyike.
18. 71. 62. 66. 8. 79. 19. 26. 48. 85
Epikus a jelen századból.
42. 44. 10. 6. 86. 56. 6. 47. 76 89
Magyar népszínműró.
28. 66. 16. 70. 71. 31
Irányregényírónk.
4. 30. 25. 69 A haza bölese.
38. 39. 23. 64. 2
Igen kedvelt regényírónk.
73. 62. 95. 32. 81 Egy zeneművész.
43. 37. 81. 61. 9. 39. 3 Nagy történetész
29. 13. 63. 88. 51 Ismert francia író.
86. 22. 91. 34. 37
E k. lap egyik regényírója.
17. 53. 40. 54. 76. 90. 45. 58
Egy rossz szokás.
36. 5. 72. 80. 63. 78. 68. 86. 9. 15
Gyakran használt kifejezés mód.
82. 41. 46. 57. 43
Sebesülteknél alkalmazzák.
12. 7. 92 A nagyapákat így is hívják
65. 10. 20. 75. 87
E nélkül nem irhatnánk.
2. 21. 33. 77
Ezt mindenki teszi naponta.
- 1—95. Kölcseynél fölfeled.
- Oktober 19-én megjelent számunkban közölt rejtvényeink megfejtését és a nyertesek névsorát — helyszüké miatt — jövő számunkban közöljük.**

Személyes keresztnév; a nevek értelme.

Abraham, Abraham (Ebreham); a sokaság apja;
Adelheid, Adelaide (Edeléd); nemes születésű, királyleány;
Adelina, Adeline (Edelin); nemes születésű, királyleány;
Adalbert, Adalbert (Edelbört); nemes, fényes;
Adolf, Adolphus (Edalfusz); tellérv farkas;
Ágota, Agatha (Egata); nyájas, kedves;
Ágnes, Agnes (Egnesz); szeplőtlen, szűzes, jó;
Alajos, Aloysinus (Elojzusz);
Alfonz, Alphonse (Elfonz); a harcra kész;
Alfréd, Alfred (Elfréd); a tündértanács köréből;
Albert, Albertus (Elbertusz); nemes, fényes;
Amália, Amalia (Emália); munkás, erélyes;
Ambrus, Ambrose (Embróz); isteni, halhatatlan;
András, Andrew (Endrú); férfias;
Anna, Annie (Eni), Nancy (Nenszi); kecses, kellemes;
Antal, Anthony (Entoni); dicséretet érdemlő, eléggé meg nem becsülhető;

Ármin, Arminius (Arminiusz); harsány, katona;
Armand, Armand (Armand);
Arnold, Arnold (Arnold); sas hatalmu;
Ágost, Augustin (Auguszti); tiszteletreméltó;
Arthur, Arthur (Ártur); magas szellemű;
Áron, Aaron (Eron); hegyekben lakó, vagy magyarázó;
Árpád, Arpad (Arpad); honfoglaló;
Augusta, Gussie (Gaszi); fenséges;
Atilla, Atila (Atila); Isten ostora;
Aurélius, Aurelius (Aréliusz); aranyos;
Aurélia, Aurelia (Arélia); aranyos;
Aranka, Aranka (Erenka); aranyos;
Aurel, Aurel (Arel); aranyos;
Balázs, Blasius (Blizusz); gyapjúnnyiró;
Bálint, Valentine (Véltájn); tökéletes, egészséges;
Beatrix, Beatrice (Bietrisz); boldogító;
Benedek, Bence, Benediet (Benedikt); Isten áldott;
Benjamin, Benő, Benjamin (Benzsemm); legkedvesebb fiam;
Bernát, Bernard (Börnárd); Bar-

ney (Bárni); hízogó;
Bertalan, Berthold, Bartholomew (Bertalamju); bajok; a szántóföld fia;
Blanka, Blanche (Blencs); tiszta, fehér, szeplőtlen;
Bódog, Felix (Filiks); boldog, áldott;
Boldizsár, Balthasar (Beltezer); vitéznyerő vagy fejedelmi barát;
Bonifác, Boniface (Banifész); jótévő;
Borbála, Barbara (Bárbara); idegen, külföldi;
Brigitta, Bridget (Bridzset); fénylő, izmos, erős;
Bruno, Bruno (Brunó); hűséges;
Cecília, Ceclie (Szeszil); vak;
Clarissa, Clarissa (Klerisza); nagy hirben álló;
Clementina, Clementine (Klementin); irgalmas;
Constantin, Constantine (Konsztentin); hűséges, szilárd;
Cyril, Cyril (Sziril); urias;
Cyrus, Cyrus (Szájrusz); mint a sütő nap;
Dániel, Daniel (Denijel); Isten, a birő;
Dávid, David (Dévid); a szeretett;
Dezso, Desiderius (Dezidiriusz);
Dénes, Dionysius (Dájoniziusz); a bor Istene;
Domonkos, Dominick (Daminik); vasárnapi fiu;
Dorottya, Dorothy (Darati); Isten ajándéka;
Dömötör, Dóme, Demetrius (Dimitriusz); az aratás kedvence;
Edith, Edith (Idit); dus aján-dék;

Hogy riasztották el Józsa Gyuriék a haramiákat?

Ki ne hallotta volna híret Józsa Gyurinak, az épen oly különös és trefás, mint dűsgazdag földesur-nak? Hiszen számtalan adona ke-ring róla országjárta, de az, a melyet mindjárt elmondunk, ke-vésse ismeretes.

Egy nyáron tehát ott mulatott Józsa Gyuri a paradízi fűrdőn és néhány magaszóru ari pajtlásával estéknél kártyázással töltötték az időt.

Ekkortáiban azonban azon a kör-nyéken egy rablóbanda garázdálkodott, mely nagy rémületet okozott, mert alig mult el egy-egy éj-szaka, hogy ki ne fosztottak vagy meg ne gyilkoltak volna valakit, még pedig a fűrdő löszomszédsá-gában is.

Egy este, a mint Józsa Gyuriék épen javában kártyáznak és halom-mal állott a sok pénz az asztalon, hirtelen megnyílik az ajtó és be-állít rajta hat fekete álarcos betyár. Cifra aranyrojtos ingbe, ga-tyába voltak öltözve, sarkantyus csizmában, darutollas kalapban. Mindenik kezében dupla puská volt, a tüzője pedig valamennyi- nek tele pisztolyal.

A vezérük részegozte puskáját a megszeppent urakra s így kiál-tott rájuk:

— Ha kedves az életetek, meg ne mozduljatok!

S bizony az urak nem is mozdul-tak, a betyárok meg összeszedték az asztalról a sok pénzt s elmen-tek.

Már rég elhangzott a betyárok sarkantyupengőse, de az ijedt urak még akkor is mozdulatlanul, mint-egy megmerevedve voltak. Józsa Gyuri is meg volt ugyan szeppenve, de legkevésbé a többi közt s a mint majd kitudódik, észre vett olyasmit, a mi a többinek a nagy ijedség miatt egyáltalában fel nem tűnt.

Meg is szólalt Józsa Gyuri:
— Te, minket most aligha lóvá nem tettek. Hanem várjatok, hol-nap estére gyertek ide megint, ak-kor majd többet mondok.

Az urak nem értették Józsa be-szédét, de nem is sokat gondoltak vele; örültek, hogy ép bőrrel szá-lásukra mehetek.

Másnap azonban este felé megint összesgyűltek Józsa Gyurinál, a mint ez meghagyta volt nekik.

Józsa Gyuri nagy nevelve fo-gadta őket:

— No, mamlaszok, hát tudjátok-e, kik raboltak a pontunkat, kik voltak azok a híres betyárok? Hát a grófnék voltak. Értitek? Ezek trefáltak meg bennünket s most egyebet sem csinálnak, mint szakadatlanul mi rajtuk kacag-nak. Hanem várjatok, nem sokára mi kacagunk ó rajtuk, csak majd én rám hallgassatok.

A dolog magyarázata ez: Azon időben hat gyönyörű szép fiatal, de csintalan grófné is időzött a fűrdőben s hogy maguknak mulatsá-got szerzenek, összehozták titokban, hogy öltözzenek fel betyár-nak s rabolják ki a kártyás Józsa Gyuriékat. Micsoda pompás trefa lesz. Aztán az urak is majd leszok-nak a kártyáról, a rablott pénzt meg valami jótékony célra adják. És a rablás, a mint láttuk, sikerült is.

Hanem hát Józsa Gyurinak fel-tűnt, hogy nagyon finom, vékony hangja volt a zsványok vezérének s azt is észre vette, hogy valamennyi zsványoknak nagyon kis, formás keze volt.

Mindjárt a csintalan grófnékra gyanakodott. S addig sündörgözött az egyik szállása körül, míg annak a szobalányával sikerült szóba ál-

lani, s a mint annak egy pár ara-nyat nyomott a markába, az bi-zony nagy titoktartás mellett el-árulta, hogy a grófnék bétyárruhát varrattak s abba felöltözve ők kö-vették el a rablást, a melyen na-gyon sokat nevelnek most s elha-tározták, hogy minélgyt meg tudják, hogy az urak nagyban kártyáznak, megint ki fogják őket rabolni.

A mint pedig később egyet se-lált Józsa Gyuri a fűrdő árnyas után, épen szomkózt találkozott a pajkos grófnékkal, akik alig tud-ták kacagásukat elfojtani, a mint a nagyot köszönő Józsa Gyurit meg-látták.

Mindezt aztán elmondta még Jó-zsa pajtlásainak, elmondván egy-szersmind tervét is, a melylyel a grófnéknak nagyszerűen visszaad-ják a kölcsönt. Ha ez meglesz, bi-zonyosan nem fognak vele dicsé-kedni, de még a rablásról is mély-ségesen hallgatnak.

Igy szólt hát Józsa Gyuri a paj-tásokhoz:

— Holnap estére gyűjletek ösz-sze hozzám mind. De gondotok le-gyen rá, hogy az egész fűrdő meg-tudja, miszerint nagy kártyázás lesz, százasnál kevesebbnek nem is szabad az asztalra kerülni. Beszél-jetek ezt mindenfelé, hadd jusson fülebe a grófnéknak is. A többire ne legyen gondotok, majd meglud-ljátok estére.

Ugy is lett. Az urak egész nap azt beszélték, hogy micsoda óriási kártyázás lesz Józsa Gyurinál, a ki-hez estére kelve, csakugyan vala-mennyien összesgyűltek.

Ekkor így szólt hozzájuk Józsa Gyuri:

— No, fiuk, most már vetkez-zetek le, annyi ruha legyen rajta-tok, mint Adámon a paradicsom-ban, mielőtt az almába belehar-polt volna. Aztán takaróztatok be-le egy-egy köpönyegbe s úgy fog-junk hozzá szépen a kártyázáshoz. Majd ha pedig a rablók megint ránk törnek és pénzt kérnek, hát álljatok fel mindnyájan, kiáltásotok hogy: kegyelem! s ejtsétek le ma-gatokról a köpönyeget. Majd meg-lássátok aztán, hogy mi követke-zik.

Nagyot kacagtak az urak s úgy tettek, a mint Józsa rendelte.

A mint aztán javában kártyá-zának, egyszerre csak megint me-gnyílik az ajtó s beállít rajta a mi-napi hat zsvány.

— Ide a pénzt, ha az életetek kedves!

Erre az urak mind felugrattak:

— Kegyelem az életünknek!

S a köpönyegeket pedig ledobták magukról.

Nosza lett aztán erre olyan sikol-tozás, a melyet ritkaság hallani, a híres betyárok puskát, pisztolyt, mindent elhánvya, nyakrafőre ro-hantak kifelé az ajtón, kisérvé az urak szünni-nem akaró falrengető kacagásától.

Másnap reggel Józsa Gyuri ösz-szedette a sok elhányt puskát, pisz-tolyt, az elhullatott kalapokat, szü-rőket, elküldte a grófnékhoz, azon izenettel, hogy estére megint kár-tyázás lesz, melyre zsványok is szí-vesen látott vendégek lesznek.

De nem volt már az izenetet ki-nek átadni, mert a grófnék még sötét hajnalban felpakkoltak s úgy eltűntek a fűrdőből, mintha soha tájékan se lettek volna.

Az elrablott pénzt pedig elküldték a fűrdőigazgatónak, hogy fordítsa valami jótékony célra.

Igy mutatta meg Józsa Gyuri, hogy meg lehet ugyan refálni őt is, de a trefát kamatostól vissza szokta adni.

Viszont Jenny
8. Sorége volt a
egyedül-követe
ményt, de mind
járt benne. M
biztossága az oss
gött. Együtt tar
széttválasztva, e

Ez a meggyöz
vett rája, a mig
séges folyóeska
százados fák fr
ja alatt. Remeg
haragjában egy
tott eszébe kap
zöleg, csak jó
szándékában,
harcol, ha mind
bele. Káján mos
kán. Elpúszult
egyedül! Ha bu
kül, hogy meg

A lovasok kez
les, ruganyos
világ legszebb
fogatok robot
elegáns világ
örökös pompáj
hetetlennek ta
hogy közéjük
sűrűjében mély
és sétálva toll
a melynek elte
hetett meg Har
Street egy vend
gelizett, nem ex
kevesebbet, mi
és pont két óra
venor Squaren

Fölment a p
első emeleten
tert, a ki épp o
ta és oly késs
lonba, ahol Ha
ni szokott, mi
dalló mellett
bozott a hasá
tárva nyitva
özönleni a ta
láltára Maud
kül, hogy ma
árnyalat elár
változtak a ir
nyílt, tekintet
ván véletlenül
ra esomó
melylyel el
nyujthatta a
gényének mag
asztalra tette

— A nap
— az idő h
valósággal de
Sorége de
— Amerik
— Oh! A
lette a leány
emberek' sem
Sorége fe
való volt. K
szavagott:

— Kétsé
Maud ho
— Oh! A
gyezte meg
Sorége
mely oly jó
annál jobba
hangon mo

— Nos
be is kell b
hogy mit
szesit?

Maud k
felelt vissza
— Gróf

— mondani, m
nekem, ha
a nélkül, h
legjobb bar
grótot!

Az Ötvény fenekekén

Regény írta: Ohnet György

Viszont Jenny is állíthatta, hogy ő, Sorége volt az, aki, ha nem is egyedül követte el a bűnös cselekményt, de mindenképen a kezére járt benne. Mindkettőjüknek a bizossága az összetartásuktól függött. Együtt tartva védekezhetek. Szétválasztva, el voltak veszve.

Ez a meggyőződés teljesen erőt vett rajta, a míg a szép kis mester-séges folyócska partján sétált, a százados fák frissen fakadó lombja alatt. Remegett félelmében és haragjában egyaránt. De nem jutott eszébe kapitulálni. Sőt ellenkezőleg, csak jobban megerősödött szándékában, hogy a végletekig harcol, ha mindjárt elpusztulna is bele. Kaján mosoly vonaglott az ajkán. Elpusztulni, legyen, de nem egyedül! Ha bukik, hát nem a nélkül, hogy meg ne boszulná magát.

A lovasok kezdtek érkezni a széles, ruganyos talaju fasorban. A világ legszebb lovai által huzott fogatok robogtak el mellette. Az elegáns világ éledezett, egyhangú örökös pompájában. Sorége elviselhetetlennek találta a gondolatot, hogy közéjük vegyüljön. A park sűrűjébe mélyedt, Kenzington felé és sétálva töltötte azt a pár órát, a melynek eltelté előtt nem jelenhet meg Harveyéknál. A Regent Street egy vendéglőjében villásreggelizett, nem evett sem többet, sem kevesebbet, mint rendszeren szokott és pont két órakor érkezett a Grosvenor Squaren álló palota elé.

Fölment a pompás lépcsőn és az első emeleten találta az udvarmestert, a ki épp oly tisztelettel fogadta és oly készséggel vezette a kis szalomba, ahol Harvey kisasszony tartózkodni szokott, mint rendszeren. Maud a kandalló mellett ült, a melyben pattogva lobozott a hasábfu tüze. Az ablak ellenben tárva nyitva állott és bőven engedte beömleni a tavaszi napfényt. Völegénye láttára Maud fölállt és eléje ment anélkül, hogy modorában bármily csekély árnyalat elárulta volna, hogy érzelmei változtak-e irányában vagy sem. Arcán nyílt, tekintete egyenes volt, csak nyilván véletlenül, a két kezében egy akkora csomó kézimunka felét tartott, a melylyel el volt foglalva, hogy nem nyújthatta neki kezét. Széket mutatott völegényének magával szemben, a munkáját egy asztalra tette és ment az ablakot becsukni.

— A nap hanyatlani kezd, — mondotta — az idő hűvösödik... És az angol tavasz valóságos dermesztő.

Sorége tréfálni próbált:

— Amerikában tán még a tavasz is jobb? —
— Oh! Amerikában minden jobb, — felelte a leány. Az évadok nem esznek, meg az emberek sem.

Sorége felütötte a fejét. A célzás nyilvánvaló volt. Kezdődött a támadás. Rögtön visszavágott:

— Kétségen kívül az asszonyok sem?

Maud homloka lángba borult:

— Oh, kivált az asszonyok nem! — jegyezte meg büszkén.

Sorége ránézett félig hunyt szemével, a mely oly jól elrejtette a saját gondolatát, de annál jobban firkészte a másét és nyugodt hangon mondta:

— Nos, Maud kisasszony, ezt az állítását be is kell bizonyítani. Mondja meg őszintén, hogy mit jelentse a fogadás, amelyben részesít?

Maud kissé fölemelkedett székében és így felelt vissza:

— Gróf ur, meg fogom önnek mondani, mihelyt megmagyarázta nekem, hogy miért engedte elítélni, a nélkül, hogy védelmezte volna, legjobb barátját, de Freneuse Jack grófot!

Sorége megevtő mozdulattal felelt:

— Ah! hát innen fu a szél? Kérdezze meg ezt kérem tőle magától. Hisz tegnap este itt volt önnél a sir Herbert Carlton álneve alatt. Lehetséges, hogy önnek talán jobban fogja tudni magyarázni, mint a biráinak a gaynus körülményeket, a melyek vesztét okozták. Tisztességes emberek szemében különben az ilyen ítélet mindig megbélyegző. Végre is nem egykönnyen ítélnék el valakit. És ha Amerika az őszinteség hazája, hát Franciaország az igazságé.

— Szép mondás! Nagyon szép mondás! De tudom, hogy ön nagy mestere a szépe szónak. Csakhogy engem pusztá szókkal nem lehet ám meggyőzni.

— Hát annyira jutottunk, hogy nekem igazolnom kell magamat ön előtt?

— Ép annyira jutottunk, a hol mindegyikünknek tudnia kell, hogy mihez tartsa magát. Csak az imént kezdtek felsorolni szülőföldün ktulajdonosságait. Amerika többek közt díceseekdhetik egy olyanul, a mely minden tétőben vezérli; ez a gyakorlati józan értelem. Én ebben a tekintetben tökéletesen aemriaki vagyok. Sorége ur és nem akarnám, ha önhöz megyek feleségül, hogy okom lenne megbánni, hogy a nevé viselem.

— Önnek tökéletesen igaza van Maud kisasszony, tekintve, hogy a nevem minden vagy csaknem minden, a mit önnek házasságunk ese-

az effélével nem sokat törődünk. Az ember elbukik és újra fölemelkedik. Ez a kereskedelem és ipar hintajátéka csupán, ahol egyszer az egyik, aztán a másik emelkedik és süllyed. A fő csak az, hogy az ember a magasban végezze. Hanem, a mire mi óriási súlyt fektetünk, az a jellem becsületessége. Egy olyan emberhez, aki valamely beestelen tettet követett el, egy tisztességes leánynak épp oly lehetlen feleségül menni, mint akár egy szerezesen inashoz, vagy egy kínai napszámoshoz.

Sorége mosolygott. Kissé föl-emelte szempilláit és tökéletes nyugalmommal kérdezte:

— Mivel vádolnak? Mert nem kétlem, hogy vádolnak valamivel és ahhoz, hogy igazolhassam magamat, ismernem kell a rágalmatokat, a melyeket rólam terjesztenek.

— Kivánom teljes lelkemből, hogy rágalomnak bizonyuljon, mert nagyon kellene pirulnom érte, hogy valaha a kezébe tettem az enyémet, ha azt, a mivel vádolják, csakugyan elkövette volna...

— De mindenekelőtt, kik azok, a kik ellenem vádaskodnak?

— Tragomer ur, Marenval ur és végre maga de Freneuse Jack ur is.

— Freneuse! az magától értetődik. Neki okvetlenül bünbakra van szüksége... Tragomer és Marenval, ez is érthető; az egyik jó barátja, a másik pedig rokona.

— De hisz ön is, ön is jó barátja volt! és ez az, a mi érthetlenné teszi magaviseletét. Miért nem viseltett ugyanolyan önfeláldozó sze-

Legyen nyílt és őszinte, mondja meg, hogy mi választotta el önökét és tartja távol még most is egymástól?

— Az ő büne — felelte Sorége hidegen — az ítélet, a melylyé sujtották. És ez, azt hiszem, hogy nagyon elég. Azt hiszi, hogy el bírtam felejteni és ha el bírtam volna, a világ eszembe nem hozza, hogy de Freneuse Jack a büntető törvényszék elé került, hogy a vádlottak padján ült gyilkosságért, hogy onnan zsandárok hureolták el és kísérték bilinesre verve a börtönbe s onnan a fegyházba. Ön véteknek rója föl elszakadásomat, de nem úgy volt-e vele mindenki, aki körülötte élt? Egy boldogtalan, a ki ennyire süllyed, olyan mint a lep-rás, a kitől mindenki irtózáva fordul el. Igaz, hogy ez nem szép, de nagyon emberi dolog. Az ember nem szívesen vall barátjának egy fegyencet. És a mikor a társadalom egy méltatlant, hát senki sem igen szigorú ítéletével kivet kebeléből siet, hogy a szívére ölelje és eldicsekedjék vele. Én is csak ember vagyok és nem szent. De megkülönböztetem Tragomer és Marenval tán másképpen cselekedtek? Azt a boldogtalan Jackot csak úgy bírának tekintették, mint mindenki, aki ismerte. Mindenki cserben hagyta és menekült, a merre tudott. Miért éppen nekem rójják föl most olyan nagy vétek gyanánt? Tragomernek is két esztendő kellett a megtérésre. És ő is, tudja, hogy miért tért meg? Mert szerette de Freneuse kisasszonyt és nem bírta elfelejteni,

noha eleget próbálta, körülutazva az egész világot. Ami pedig Marenvalt illeti, az egy közönséges snob, akit mindenre rá lehet venni azzal a kecségetéssel, hogy a hírlapok írni fognak róla. Ezek az urak esztelték ki titokban a tervet, hogy megszőktessék Freneuset a fegyházból és visszahozzák Európába. Tervüket ritka szerencsével hajtották végre. Az elítélt visszanyerte szabadságát. De ettől ahhoz, hogy az ártatlanságát bebizonyítsa, még épp oly távol van, mint Uj-Kaledonia Angliához. És pusztán azzal, hogy derűre-borura vádolnak valakit, a ki tiszta lelkiismeretere hivatkozhatik, még nem fogják bebizonyítani, hogy egy vizsgálóbíró, tizenkét esküdt, három jogtanácsos és a semmitőszék egy sorban oly vastag tévedést követhettek el, hogy egy ártatlan embert ítéljének fegyházra.

— Ha csak be nem tudják bizonyítani, hogy a látszat oly ügyesen volt rendezve, hogy lehetlenné vált annak a boldogtalanak* hü-nösségét nem hinni!

— Oh! minden elítélt ezt mondja! Ez nagyon is könnyű! De mikor bizonyítékot kell szolgáltatni...

A fiatal leány merően szembe nézve, félbe szakította:

— És ha az a bizonyíték megvolna?

Sorége elsápadt, szeme villámlott. Elkial-totta magát:

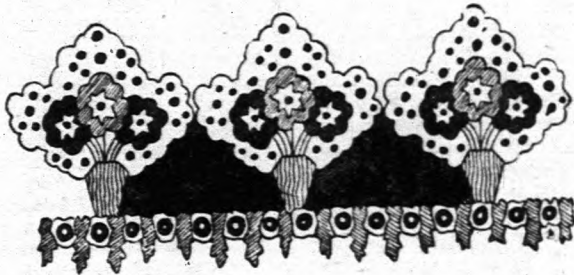
— Miféle bizonyíték?

— A büntett bevallása, az elkövetője által.

— És ki lenne a bűnös?

— Egy asszony. Meg kell mondanom a nevét is? Melyiket mondjam? Mert három neve is van neki: az, melyiken tegnap itt nálunk bemutatta, Hawkins Jenny, a Covent Garden énekesnője, Maud Jeanette, a szökevény, akit két évvel ezelőtt Angliába segített,

vagy Pérally Lea, a kivel a fondorlatot kiesztették, a melynek de Freneuse Jack áldozatul esett. Mindez, azt hiszem, elég világos Sorége ur és most már csak meg kell rá felelni, még pedig nyíltan és minden tartózkodás nélkül!

VIRÁGÉNEK.

*Kemény és forró föld vagyok én,
Csalánnak jó meg törpe bokornak
S illatos, puha, tavaszi szelek
Virágországból Leblemre sodortak
Egy gyenge lilomszálat.*

*Száraz görönggyé tördel a nap
S éget a tikkadás hasztalan szomja,
S virulást várna, életet kérne
Remegő ajkkal reám hajolva
Az elsodort kis lilomszálat.*

*Kacagnak rajtam a durva bozótok,
S fekete keblem felzokog reája —
Elhervad, érzem, az én szívem,
Elfonnyad, érzem, a gyöngye, az árva,
A hófehér kis lilomszálat.*

*Várom a termékeny hajnalokat,
Harmatukat, fényüket gyűjtögetem —
Ne lássak többé soha virágot,
Ha elhervasztom, ha eltemetem
A gyöngye lilomszálat.*

Mezey Sándor.

tében nyújthatok. De hát attól tart, hogy a nevemet valami baj érhetné?
— Gróf ur, sokféle módja van annak, hogy az ember neve bajba keveredhessék. Például anyagilag, rossz üzletek által, a melyek bukását okozhatják. De mi amerikaiak

retettel de Freneuse ur iránt, mint Tragomer? Miért nem bizott benne föltétlenül, mint Marenval ur? Miért volt önnek, ha ezelőtt beszéltünk róla, minden szava kétértelmű és miért most oly ellenséges indulatu? Valamely titok lappang közöttük?

HALOTTAK NAPJÁN.

(Folytatás a 7-ik oldalról.)

Minden családnak van egy el-kényeztetett kedveltje, egy kedves zsarnoka, a ki előtt fejet hajt a családfőtől kezdve mindenki, kinek hatalmát az egész ház rettegési szeretetét vetélkedve keresi.

Nekünk is volt egy. Rózsika hugom.

Legszébb gyöngy volt családnunk koronáján s legdrágább is. Szelíd, szülőt tisztelő, testvért szerető, ábrándozó, rajongó, telve reménnyel és életkedvvel.

Miért kellett neki elmúlni, elhervadni, fiatal életének legteljesebb pompájában, huszonek éves korában. Miért... miért?

A kinek az élet addig csak örömet nyújtott s minden nap, minden óra szépet, jót hozott, miért vágyott megismerni a legnagyobb, a végnélküli való földöntúli gyönyört?

Az igazgyöngy, ha sárba, piszokba kerül, hamarosan elveszti fényét, sápadttá, színtelenné válik és nemsokára magától darabokra török... Oh, én szegény kis hugom!

Ott álltam virrasztva két hosszú éjjel, halálos ágya mellett, hallgatva az óra egyhangú ketyegését és mindinkább gyöngülő szívverését.

Messziről siettem haza, éjtnapot egybetéve halálos ágyához, vigaszt és erőt nyújtani az utolsó utra.

Őt szerettem legjobban valamennyi testvérem között. Az ő szép, fehér lelke, nemes, jó szíve s meleg testvéri szeretete kárpótolta mindennel, a mit az életben vesztettem. Ha örömm volt, hozzá siettem osztozni vele, s ha bánat ért, ő volt az egyedüli, aki letörölte a fájó könnyeket. És, a mikor a legnagyobb csalódás után az élet teherre vált számomra, az ő behizelgő, kedves szava és meleg testvéri csókja, ölelése tette elviselhetővé. Ő mindig tudott rajta szépséget találni; akkor is, mikor én roskadoztam terhe alatt és akkor is, mikor őt érte az irtoztató, lelket ölő csapás.

Ragaszkodott is hozzá göresösen, pedig maga se hitt benne.

Egy éjjel különös jókedve volt, sokat beszélt.

Azt kérdezte:

— Irsz rólam olyan tárcát, amelyent apánkról, ha meghalok?

Hosszan, kutatóan nézett rám és mikor észrevette a szeméből lassan eltörő könnyeket, kiengetszel, anyáskodó hangon tette utána: No, ne vedd olyan komolyan, hiszen csak tréfáltam... Majd álmodozva folytatta: — fiatalabb vagyok, tul éllek én még téged.

...Másnap már szótlán, csöndes halott volt.

Van egy furesa virág, a melynek semmi köze sincs a világossághoz, a mely gyüli a napot, megveti annak éltető, melegítő sugarát s teljesen függetlenül éjjel fakad, nyílik és virul, míg a napokat csukott kehelyvel, hervadozva alusza át.

Mikor a nap, min egy kivégzett martir, ki még ömlő vérével is szolgálni óhajt a világnak, vérvörös sugarával utóljára csokolja körül a földet kint a mezőkön és vadvirágos rónákon, titkos remegéssel, üti föl fejét az igénytelen eltikkadt kis virág, a Nyctagiae Oxybaphus.

Nagyot nyújtzkodva, édes rejtelmektől remegve rázza le magáról a vérvörös sugarakat és a hűvös esti szellő első lebbenésétől ujjászületve dobban egy nagyot a

bezárt kehely. Fölpattannak a lecsukott szirmok, föltáru a féltve őrzött szüzi kehely és ott áll teljes pompájában, boldog kéjtől remegve, az éjszakába szerelmes kis virág, hűséges szerelmére várva. És az éj, mintha megérezné a szerelmi mámortól illatozó, érte viruló, őt váró, kis virág vágyódását, öles lépéssel suhan elő a távoli nádas világából; úgy zárja sötét fátyolos karjaiba és beszédes ajka boldog szerelmet, végnélküli gyönyört zsong a kéjtől ringó kis virág körül, míg végre maga is megrészegeve terül végig a beláthatatlan pusztán. És mikor a kielégített szerelem boldog érzetével tovaröppen; ott ragyog csókja és ölelése nyomán a vbálás fájó könnye, mint megannyi smaragd, mit aztán a nyomába kullogó hajnal csókol föl az önkívületben szunnyadó virág szirmairól. Mire a diadalmas nap előbukkan a távoli hegyek mögül, már csak egy kiélt, elöregedett kórót talál a szerelmes kis virág helyett...

A szívnek is van ilyen esodálatos virága: az ábrándos képzelet. — Az is kerüli a fényt, a napot, az is vágyik a magányra; éltető ele-

me annak is a méla est és a titokzatosan susogó éj.

Már mint gyermek órákig ábrándoztam csöndes éjjeleken, mikor szabad tér nyílt a képzelet tarka csapongásának.

A viláosság láncra veri a képzeletet. Pedig képzeletem egy-egy festett világa sokszor egész éjjel át lengett, söt volt kép, melyet a fantázia esetjével mindennap újra színezett.

Gyüliöltem én is a napot, vágytam az éjszakára. Éjjel éltem, mint a Nyctagiae.

Ebben a világban, melyben bármikor tetszés szerint rombolhatam le a nem sikerült építményt és emelhettem helyébe szebb, fényesebb légvárat; ebben a tarkabarka, örökké változó világban rajzoltam meg magamnak egy éjjel a legszebbet, legragyogóbbat: egy leányt.

Nem élt még a világon festő, szobrász és író, ki legszebb alkotásában megközelítette azt az ideált, aki én akkor magamnak megteremtettem.

Szépség, szerelem sugárzott le róla. Szeme fekete, mint a bársony. Arca fehérebb a holdnál.

SZINHÁZ.

(Folytatás a 2. oldalról)

A nő: Azt mondd, hogy megbuktam, mint egy kancellár, a karriérem fuccs, fuccs, fuccs.

A színész: Na és mit gondolsz? Ehhez nem tartozik valami játék? A miniszterelnök egyszerűen elénekli, hogy megbukott? Hogy fuccs a karrierjének? Ez a legnagyobb fájdalom egyike és a színésznek kötelessége ezt ábrázolni. Hát a mikor mondom fuccs, jobbra ugrom és a fejemhez kapok, és megint mondom fuccs és a fejemhez kapok és ide-oda ugrom keserű pofával, mint minden bukott miniszterelnök. Az ilyet meg kell játszani.

A nő: De nem az én pofám előtt.

A színész: Balról állanak az apródok egészen elől. Középpütt ül az öreg király. Nincs máshol hely a játéka és azugrásra, mint jobbról. Tehetek én arról, hogy te ott ülsz mögöttem az asztalnál és irsz?

A nő: De Kővári, hiszen azt mondtad, hogy szeretsz?

A színész: Mint a hold a csillagokat. Mint a tenger hajója a felkelő napot.

A nő: Miért nyomsz el?

A színész: Sárközy! En elnyomlak!

A nő: Magad is beismered, hogy eltakarsz.

A színész: Apollak és eltakarlak.

A nő: Az ember takarja a vetélytársát, én takartam két évig Beneszt Debrecenben, hogy végre is bocsánatot kért és megadta a tíz forintomat. De az ember nem takarja azt, akit szeret. A harmadik felvonásban nekem jogom volna eléll állni, mert akkor te már bukott miniszterelnök vagy és én visszakapom a hercegnői rangot és mégse tesszem meg. Mikor az öreg király bejön és megrug téged. Te akkor olyan viceesen nyulsz oda, ahol megrugtak, én tudom, hogy ez neked egy nünászod, és félrehúzódom, pedig a rendező nem is mondta. Ez a szerelem. Nem pedig az,

hogy te a pofám elé állsz és úgy buksz meg.

A színész: Hát ehhez semmi köződ. Az életemet elveheted, de a művészetembe nem engedek bele-szólni. Ha nem tetszik, menj a rendezőhöz. Menj a direktorhoz. Nekem itt kétszáz forintom van, neked százharminc. Meglátjuk kinek lesz igaza.

A nő: Miért mondtad, Kővári, hogy szeretsz?

A színész: Hát nem szeretlek?

De a művészetem, az szent.

A nő: Hát nem mégy el előlem a fináléban?

A színész: Nem.

A nő: Akkor a harmadikban eléll állok, mikor a fejedelem megrug.

A színész: Azt szeretném látni.

A nő: Hát meg fogod látni.

A színész: Hát szeretném látni.

A nő: Hát meg fogod látni.

A színész: És ez a rongy nő azt meri mondani, hogy szeret! Ábránd! Ábránd.

A nő: Kővári...

A színész: Mars el tőlem, te aljas.

A nő: Ne szidj, Kővári.

(Szép csöndesen sirni kezd.)

A színész: Ha a közönség látná, hogy Sárközy délelőtt bög.

A nő (sirva): Szeress, Kővári... ne hagyd el...

A színész: Fogsz még belebeszélni művészetembe?

A nő: Nem.

(Sirva borul a színész vállára.)

A színész: Egyetlen édesem, lelkem jobbik virága Ginevra.

A nő: (Csöndesen sir a keblén.)

A színész (balkezével átölelve fogja a siró nőt, jobbát felemeli és énekel): Itt a keblemen e siró hajadon, mint tengeren a sajka, enyém a piros ajka, ajka, ajka, ajka, szívem reménye...

A nő: Ménye, ménye.

A nap tovább süt és ők nyugodtan sétálnak tovább.)

Mozdulata édes grácia. Járása hajladozó nádszál.

Margitnak neveztem el.

És képzelegtem róla hosszú éjszakákon át. Beleéltem magam az ismerkedés ezernyi édességébe. Majd következett titáni harc bírásáért, mert gazdagnak, elérhetőnek festettem s fénybe, palotába helyeztem; hová a boldog szerelem szárnyain, világokat rombolva emelkedtem utána.

Büvös világ a képzelet világa! Gyüliöld a valót, vedd meg a mindennapi életet. Esküdj ellene a napnak, annak az öntelten pöffeszkedő kopott korongnak. Te vedd bele magad a méla éjszakába. Úlj ki holdvilágos esténként magányos homályba és ha az éj sötét fátyola eltakar, esküdj föl rá. Ne félj, az a fátyol erősebb a legnagyobb földi hatalomnál. Mit vehet el tőled a valót? A becsületet, barátaid, testvért rokont és vagyont. A képzelet ad helyette jobb barátot, tisztább becsületet és mérhetetlen kineset s, hatalmat.

Gyüliöltem már én is a napot, mert elrabolta tőlem az éjszakát. Akkor már nappal is őt láttam, őt kerestem lázas türelmetlenséggel.

Végre megtaláltam!

A valóságban is olyan volt, a milyennek képzeletem egyszer megfestette. Helyzete is olyan volt, hogy beleringassa lelkem az annyiszor megálmodott illúzióba; ő gazdag urileány, én szegény leány.

Küzdeni kell hát érte a valóságban is.

És mig éhezve, nyomorogva, küzdve, dolgozva törtetem előre fáradhatatlanul, képzeletemben már ott álltam előtte: Margit, akar-e a feleségem lenni? És Margit csöndesen felelte: — Igen! Csak sötét szeme villámlott bele...

A valóságban pedig férjhez ment máshoz!

Temetek...

Az ásó mindig mélyebben hatol a földbe. Lassakint elkészül a sírhely.

Mikor készen vagyok, leteszem a szerszámot, végigtörülöm izzadó homlokom és fáradtan nekitámaszkodom egy kidőlt fatöngnek.

Valamerről méla barankongás szavát lopja erre a szellő. Igaz is, ma halottak napja van!

Konduljanak meg hát a harangok. Öltön gyászruhát mindenki, kinek valami köze van a halott-hoz: a megölt képzelethez. Jertek elő ti jőbarátok és rokonok: gyászfátyolos remények. Vonuljanak föl mindazok a bibor álmok, melyek annyira kedvesek voltak a boldogultnak. Alljatok sorfalat érte, átvirrasztott éjjelek, mikor erre hozzák. És mikor majd fölhárog a kántus szomorú halotti éneke, mikor majd az első kapavágás után dübörögve megindul a hant, ne sajnáljatok egy-egy göröngyöt dobni utána annak, ki legkedvesebb volt szívemnek, kiért éltem, kiért föládoztam fiatalágomat, kiért meggyölöltem a napot és meglóptam az éjszakát. És mikor a réadóbaált göröngyökből fölemelkedik a legnagyobb piramis, mit haladndó emelni tudott, hengerisétek rá kővé vált könnyümet, melyen e szől álljon csupán: Álom.

Én pedig e sírdomb körül járom a világot megállás nélkül, lélek nélkül, pihenés nélkül: Halottak napjától — halottak napjáig.

A térség odament és visszajött a ébredt már leányka és gette a venka is egyed zátartozói b László m val. A leányka épen olyan Csak hogy K rincez bácsi Ellenkezőleg ták a zárva ságukat: fo leánykát. Katinka — Elme hogy hová? — En is tól, pedig 5 tona leszek mondta Lás — Jaj, v kiáltott Ka — De ne vetve László betnek. Ha tinka, ma j ten. A jó és védelmet nem család. Igy beszé megvizaszt vaira. Befonta megfogta dultak el Akármilyen utcák tele se fektettek óta. Az ut nyee sisak csillogott a a lovak sze — Miés ezek! — meg halt, é zai mind. Isten segít. A gyalog val járkált ruhájuk. Majd ny az utcákó vágattak. Csupa! Harsogás cimerét h harsonájuk ur nyarjal más nem a országot körüljárják magának Fényes tak fehér had járt vagy nag nagurak holtan fele gyobb ur magához. A nepu lepte, söt tinkát: térre érte gastorny mindjárt hogy ez mint na Ott feku lon. A ter igazi la. A ter vitéz áll László hogy ha kedvesebb sebb pa körüláll

KIS LANYOKNAK KIS FIUKNAK

A KIRÁLY PALÁSTJA.

Irta: KRUDY GYULA:

A térség közepén kut volt. László odament és megmosta az arcát. Mire visszajött a szomszéd szekéren is föl-ébredt már az esti dalos, egy csitri leánya és hosszú szőke haját fésülgette a vendégoldalon ülve. A leánya is egyedül volt a szekeren, a hozzártatózói bizonyosan elmentek.

László megismerkedett a leánnyal.

A leánykát Katinkának hívták és épen olyan árva volt, mint László. Csakhogy Katinkának nem volt jó Lőrincz bácsija, aki szeretete volna őtet. Ellenkezőleg: akik magukhoz fogadták a zárva gyermeket, megbánták jószágukat: folyton ütötték-verték a leánykát.

Katinka sirva panasolta Lászlónak: — Elmennék tőlük, csak tudnám, hogy hová?

— Én is elmegyek Lőrincz bátyámtól, pedig ő engem nagyon szeret. Katona leszek a királyfi seregében, — mondta László.

— Jaj, vigyen el engem is oda! — kiáltott Katinka.

— De nem lehet ám, — felelt nevetve László, — oda csak férfiak mehetnek. Hanem azért ne busulj, Katinka, majd csak megsegít a jó Isten. A jó Isten az árvák gondozója és védelmezője. Aki az Istenben bíz, nem csalatkozik.

Igy beszélt László és Katinka kissé megvizsgálgatott a fiu résztvevő szavaira.

Befonta hosszú szőke haját, aztán megfogta a László kezét, együtt indultak el körülnézni a városban. Akármilyen korán volt még, a budai utcák tele voltak emberrel. Mintha le se feküdtek volna az emberek tegnap óta. Az út közepén selyemruhás, fényes sisaku vitézek lovagoltak, akiket csillogott az arany és a skófiom. Még a lovak szárszámja is selyemből volt.

— Micsoda nagy urak lehetnek ezek! — mondta Katinka Lászlónak. — A király vitézei. De a király meghalt, és most már a királyfi vitézei mind. Én is ilyen leszek, ha az Isten segít, felelt László.

A gyalogos vitézek hosszú drádaival járkáltak. Bivalybőrből volt a ruhájuk, a sisakjuk pedig rézből. Majd nyitott hintók robogtak végig az utcákon, nyomába pedig lovasok vágtattak.

Csupa fény és pompa volt minden. Harosnások jöttek, akik a király címerét hordták selyemre himezve harosnájukon. Majd egy nagy szakállu ur nyargalt fekete paripán, aki senki más nem volt, mint Druget Miklós, az ország nádora. Így mondták a körülállók és László jól megjegyezte magának a nagyszakállu nádor arcát.

Fényes ruhájú püspökök lovagoltak fehér paripákon és nagy szolgahad járt nyomukban. Itt mindenki vagy nagyur volt, vagy szolga. A nagurak ura pedig a király volt, aki holtan feküdt koporsójában. A legnagyobb ur, az Uristen szölitotta őt magához.

A néparadat, mely az utcákat el-lepte, sodorta magával Lászlót és Katinkát. Egyszerre csak egy nagy térre értek, amelynek sarkában magastornyú templom állott. László mindjárt megismerte a toronyról, hogy ez a templom nem lehet más, mint nagybaldogasszony temploma. Ott feküdt a király holtteste ravatalon.

A templom körül voltak csak az igazi lánivalók.

A templom ajtajában három lovas vitéz állott őrt.

László a körülállóktól hallotta, hogy három főur az, aki a király legkedvesebb ruháit viseli és legkedvesebb paripán ül. A templomot pedig körülállották az udvari vitézek, mind

akkora legények voltak, mint egy-egy jegenyefa. Csupa óriások, akármelyik közülök fejével magasabb a többi embernél.

— Tán Toldi Miklós is itt van valahol, — kiáltott fel elcsudálkozva László, aki már hallott a hős Toldiról, aki megmentette a magyar becsületet a cseh hajvivóval szemben.

— Toldi Miklós nincs itt, mondta egy hang László feje felett.

László csak akkor vette észre Poháros mestert, mikor már majdnem beleütközött.

— Toldi nincs itt, fiam, — folytatta a királyfi nevelője. — Te itt vagy, és úgy lássik megbántad tegnapi szándékat.

— Dehogyan bántam, vitéz Poháros uram, kiáltott fel László és ismét ki-tüzesedett az arca.

— No akkor jér velem izibe. Megmutatlak a királyfinak, aztán mindjárt beállhatsz az udvari seregbe. Az udvari seregnek én vagyok a kapitánya, de királyja a király. Azért előbb neki kell téged látni, hogy alkalmas vagy-e e tesztésre.

Poháros mester sebesen ment előre. László és Katinka alig tudták követni.

Egyszerre a királyi palotához értek.

— Katinka, te várj itt a kapunál, — sugta László. — Mindjárt kijövök hozzád.

Poháros mester bement a kapun és az örök lándzsáikkal tisztelegtek neki. Fényes szobák ment előre, amíg egy faragott szárnyas ajtóhoz nem ért.

— Várj itt. Majd szólítlak! — így szólott és eltűnt a szárnyas ajtó mögött.

László dobogó szívvel, mozdulatlanul állott a szoba közepén. Azt hitte, hogy álmodik, midőn a csudálatosan szép teremben körülnézet. De nem sokáig tartott álmélkodása. Egyszerre felnyitott a szárnyas ajtó és Poháros mester rákiáltott:

— Kanizsai László, lépj be!

Belépett. Az ablak mellett karosszékben ült a királyfi. Fekete bársony ruha volt

rajta és halovány, fiatal arcát hosszú barna haj kerítette. Izmos, karcsu fiatalember volt a királyfi. Komoly volt, mint egy férfi. Csak akkor szelidült meg a tekintete, midőn az édes anyjára, az öreg királynéra nézett, aki mellette ült.

Fiatalt, fényesruhájú, vékony kardu urfiak állottak a királyfi háta mögött, akik ajkbigyesztve nézték a póriás ruházatu Lászlót.

A királyfi így szólott: — Derék fiúnak lázol, Kanizsai. Felveszlek a csapatomba.

Lászlóval mintha megfordult volna a világ. Minden vére a lábába futott, hogy mozdulni sem tudott.

De egyszerre magához térítette egy öblös hang, amely a nyitott ablakon át a palota előtti térről behalatszott.

— László, László! — kiabálta az öblös hang, melyben László mindjárt megismerte Lőrincz bácsi hangját.

— Köszönöm kegyelmét, jószágos királyfi, — mondta halk, remegő hangon László. Hűségesen fogom szolgálni és vitézséggel méltó akarok lenni a sereghez. Csak annyit kérek, hogy Lőrincz bátyámmal is tudathassam a dolgot.

A királyfi kérdezte: — Ki az a Lőrincz bátyád?

— Éppen a palota előtt kiabálta a nevem, kegyelmes királyfi, — szólott László, a nyitott ablak felé pillantva, ahonnan folyton hallatszott a Lőrincz bácsi hangja.

— Hívjátok be, parancsolta a királyfi.

Az urfiak hátul összenevettek, de még jobban nevettek akkor, midőn Lőrincz bácsi sikkaját tépdese kezében a szobába lépett. A farkasbőr bundájába kapaszkodva, pedig egy szegyekező kislány tipegett, akit mikor meglátott László, majd, hogy oda nem rohant hozzá, és meg nem szólította: a hűséges kis Katinka volt.

A királyfi intett Pohárosnak, az így beszélt:

— Hát itt tartjuk a fiát, urambátyám. Semmi baja nem lesz, ha a tatár nem vágja le a fejét. Ha pedig ő vágja le a stár fejét, akkor még

kevesebb baja lesz. Annál kevesebb léssen a baja, minél több tatárfőt vág le. Érit, urambátyám?

— Érttem, érttem, dörmögött Lőrincz bácsi és az öklét a bunda alatt László felé mutogatta: "gyere csak haza, majd kiporozlak!" gondolta magában az öreg. — Nem is magam miatt busulok, hanem... hanem...

Az öreg itt sehogy se tudta folytatni. Belekavarodott a beszédbe és jobbra-balra kapkodta a fejét.

— Tán bizony a kisasszony miatt busul, bátyó? — mondta csufondoros hangon egy Miklós nevű nemes urfi a sarokból.

— Igaz biz'a, a leány miatt. — Kapta fel zavartában a szót az öreg és Kainkára nézett, akit most látott először életében.

(De hát neki mindegy volt az ő haza szeretete volna vinni Lászlót, hogy a földet mivelje és barmokat neveljen, mert ebben az életmódban nem vágják le a fejét!)

László pedig odament a bátyájához és azt mondta:

— Ne busuljon, Lőrincz bátyám. Te se busulj, Katinka hugom.

Elkísérte őket László a palota kapujáig. Lőrincz bácsi mindig csóválta a fejét és sehogy se tudott megnyugodni. Egyszer aztán a vállára tette a kezét Lászlónak:

— Hát aztán: nem félsz öcskös? — kérdezte.

— Nem én.

— No akkor derék fiu vagy! kiáltotta az öreg örömmel és nevetni kezdett a két szemre. — Ezt az árva kis leányt pedig elviszem magammal. Ha már fiam nincs, legyen legalább leányom.

II. FEJEZET.

Lajos király udvarában.

Róbert Károly királyt Budáról Székesfehérvárra vitték, ahol a Ferenc-rendi barátok templomában eltemették.

Az ország főurainak színe-java kísérete el a halott királyt utolsó útjára. Nagy kísérettel lovagoltak mind az urak. Az özevgy királyné hintóját háromszáz testőr kísérte, ugyancsak háromszáz udvari vitéz kísérte a királyfit is. Kanizsai László is ott lovagolt a királyfi kíséretében egy pej paripán. Skófiomos ruhát varrtak neki az udvari szabók és kalapján lengő struccotlat viselt, mint a királyi vitézeknél akkor divatban volt.

Székesfehérvárra érve, miután a királyt eltemették, a koronázáshoz láttak. Lajos még csak tizenhat esztendő volt, de király nélkül nem maradt volna az ország. Telegdi Csanád, a zesztergomi érsek az oltár lépcsőin a király fejére tette a z aranykoronát, a főurak pedig, akik a templomot megtöltötték, örömrivalgásban törték ki.

Lajos most már mint koronázott király tért vissza Fejérvárról Visegrádra. Utközben megpihentek Budán és nagy ünnepeket rendeztek. Egész ökröket sütöttek a népnek és a mulatságok egymást érték. A koronázás hetedik napján a királyi udvar kiszállt a Duna partjára, egy nagy, lapos mezőre.

A mezőn sátrak voltak felállítva. A sátrakon zászlókat lobogtatott a Duna felől jövő szél, amely zászlókba az Anjou aranypiros címere volt behimezve. A sátrak előtt a széles mező karfával volt elkerítve. A karfa mögött nyüzsgött a bámészkodók sok ezre, a sátrakban pedig a királyi udvar helyezkedett el.

A lovagi játékok napja volt. (Folytatjuk)

A KIS GAZDA

Aladárka azt kiáltja:
"Jönnék már a tehénké!"
S ennyit mondva-lábcskái
Gyorsak, mint a kerekek.

Nézi, nézi, bámulgatja,
Minden isten adta nap;
Meg nem unja, reggel este,
Mindig a nyomukba csap.

S addig, addig kéréncselget,
Mig nem kap darab kenyéret,
S úgy örül, ha osztogatja...
Nem adná egy faluért.

Kézből esznek a tehénké,
Legtöbbit kap a Riska;
Nem hagyán el egy napon sem
S kedvel nézi apika.

"No kis gazda, oly igen mért
Szereted a tehénet?"
"Hát ha a tehén nem volna,
Honnán kapnánk a tejet?"

"Lelkem adta kis gazdája,
Hát hasznára nézsz te már?"
"Csak azért adsz kenyérekét
[Hogy tejet kapj, Aladár?"

"Nem csak én iszom tejből...
Szól a szerény felelet, —
Sok, sok ember kap belőle,
S apám, te is szereted!"

P RÓBALJA CSAK MEG A LEGKEDVELTEBB ÉS LEGISMERTEBB PATIKA-
NAK KÜLÖNLEGESSÉGEIT. — ÖNMAGÁNAK TESZ MAJD JÓ SZOLGA-
LATOT AZZAL.

A MERRE MEGFORDUL AZ EGYESULT ALLAMOKBAN, MINDENUTT AZT
HALLJA, HOGY EZEKNEK A KÜLÖNLEGESSEGEKNEK NINCSEN PÁR-
JUK SEHOL E VILÁGON.

R ENDELESEVEL AZONBAN NE VÁRJON ADDIG, AMIG MÁR VALAMI KO-
MOLYABB BAJ FEJLŐDÖTT KI. — GYORSAN KELL SEGITENI OTT, A
HOL MÉG NEM KÉSŐ!

T ARTSA MINDIG KÉZNÉL E KÜLÖNLEGESSEGEKET, MERT HISZEN MIL-
LIÓK ÉS MILLIÓK CSELEKEDNEK IGY. — EZ AZ EGYEDÜLI HELYES
UT A JÓ EGÉSZSÉG-MEGTARTÁSAHOZ ÉS VÉDELMEZÉSÉHEZ.

O KOSAN ÉS ANNYIT RENDELJEN, HOGY HOSSZABB IDŐRE LEGYEN ELÉG
BELŐLÜK A HÁZNÁL. — NE CSAK MAGÁRA GONDOLJON, HANEM-A
HÁZ, A CSALÁD MÁS TAGJÁRA IS.

S ZIVESEN FELSOROLJUK PEDIG AZ EGYES SZEREKET, VALAMINT
AZOK ÁRÁT, AMELYEKRE ÁLLANDÓAN VAN SZUKSÉGE MINDEN
EMBERNEK:

PARTOLA
NEM VALÓDIEPÉLIRAT ÉS PECSÉT NÉLKÜL

A FELNÖTTEK ÉS GYERMEKEK KEDVENC FERTŐTLENÍTŐ, VÉRTISZTÍTÓ ÉS
HASHAJTÓ CUKORKÁJA. Ára egy dobozzal 1 dollár, hat dobozzal csak 5 dollár.

PARTOGLORY a legnagyobb sikerrel dicsekedhető
idegerősítő. Ára egy üveggel 1 dollár
25 cent, öt üveggel csak 5 dollár.

PARTOHERB a magyarországi hegyvidékek és a Kárpá-
tok bérceiben termő gyógyfüveg és gyöke-
rek nagyszerű összetétele, vesebaj, hügy-
hólyag bántalmak stb. ellen. Ára egy dobozzal 1 dollár, hat dobozzal csak 5 dollár.

LIRO FŐFAJAS ELLENI KITÜNŐ OSTYAK. — ÁRA EGY ADAGGAL
1 DOLLÁR, HAT ADAGGAL CSAK 5 DOLLÁR.

PARTOCOUGH A Hülés és Köhögés elleni kitünő szer.
Ára egy üveggel 1 dollár, hat üveggel
csak 5 dollár.

Rendelését a következő címre küldje:

PARTOS PATIKA

160 SECOND AVE.

NEW YORK, N. Y.

UZLETI ÓRAK: Hétköznap délelőtt 8 órától este
7 óráig. — Vasárnap délelőtt 8 órától délután 2-ig

DISZNAPTÁR 1920-RA INGYEN!

Mindenki, aki legalább EGY DOLLÁR ér-
tékű PARTOS GYÓGYSZERT rendel és ren-
deléséhez ezt a szelvényt mellékeli, ingyen
kapja a Partos Patika, 1920 évi gyönyörű fali
napját.